Macun Hokkası

Büyük
İngiliz
mizah
yazarı

P. G. WODEHOUSE'
un

Bütün dünya dillerine
çevrilmiş en güzel
mizah
romanı

Akbaba
MİZAH YAYINLARI

Onaltıncı
Kitabını
Sunar

MACUN HOKKASI

MİZAH ROMANI

Yazan:

P. G. WODEHOUSE

Çeviren:

CELÂL DAĞLAR

YAZAR HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

P. G. (Pelham Granville) WODEHOUSE 1881 de İngilterede doğdu. Bir müddet İngiltere Bankasında memurluk ettikten sonra gazeteciliğe başladı. 1909 a kadar Londra gazetelerinden Globe'a haftalık tenkitler yazdı. Bir taraftan da eğlenceli çocuk kitapları kaleme alıyordu. 1909 da ilk defa Amerika'ya gitti. Bundan sonra bu Amerika gezisini her yıl tekrarladı.

Bâzı romanlarında Amerikalı tipler bulunması, bâzı eserlerinin tamamiyle Amerika'da geçmesi bu sayede mümkün olabilmiş, yazara iki Anglo-Sakson âlemi arasındaki ayrılıkları tesbit etmek imkânını bu devamlı seyahatler sağlamıştır.

İngiliz hayatından aldığı mevzularda bilhassa aylak İngiliz asilzadeleriyle alay eder. Onların ciddî bir iş tutmadan, bir karışık vodvil havası içinde nasıl ömür harcadıklarını, küçük, değersiz meseleleri komik şekilde büyülterek sahici ıstıraplar haline nasıl getirdiklerini keskin hiciv kudretinin bütün insafsızlığiyle anlatır.

Belli başlı kahramanları İngiliz aristokrasisine mensup lordlar, dükler, sir'ler ve bunların kadınlı erkekli yakın akrabalarıdır.

Her milletten milyonlarca okuyucu tarafından iyi tanınan ve çok sevilen bu kahramanlarını kitaplalarının birbirinden ayrı çeşitli maceralarında tekrar tekrar görmek mümkündür.

Fakat yarattığı tiplerin içinde asıl büyük şöhreti elde eden şahsiyet genç Lord Bertram Wooster'in sadık uşağı Civs'tir. Bu eserin de başlıca kahramanı olan Civs, İngiliz halkının soğukkanlılığını, realist zekâsını tek başına temsil etmektedir.

Civs, çapaçul, şımarık, biraz cahil, çok çok tenbel ve cüretli efendisinin en ümitsiz sıralarında "Hızır gibi" imdadına yetişir, küçücük bir hareket veya mini mini bir sözle en çapraşık vaziyetlere çare bulur.

WODEHOUSE yaşayan mizah üstadlarının en büyüklerindendir. Aynı zamanda "İngilizceyi en iyi kullanan yazar" şöhretini de haklı olarak kazanmıştır. Mark Twain'den sonra OXFORD Üniversitesinden fahrî doktor ünvanını alan ikinci mizah yazarı olabilmesi de bundandır.

WODEHOUSE'ın romanları kadar operetleri de büyük halk kitlelerinin takdirini kazanmıştır.

WODEHOUSE dünya ile alay ettiği halde son derece mahcup bir insandır. Utangaçlığı o kadar ileri götürmüştür ki ömründe fotoğraf çıkarmamıştır. Bu huyunu, en büyük Amerikan neşriyat şirketlerinin ısrarlarına rağmen değiştiremediğini söylersek, neden bir resmini basamadığımız anlaşılır.

Akbaba'yı ve Mizah Serisi'ni takib eden okurlarımızın İngilizlerin en büyük mizah üstadını seveceklerine güveniyoruz.

BİRİNCİ BÖLÜM

Yorgandan kolumu zorla çıkarıp zile bastım. Civs hemen geldi.

— Bonsuvar Civs!

— Bonjur efendim.

— Ortalık karardıktan sonra bonjur neyin nesi Civs?

— Henüz öğle olmadı. Sis var efendim.

— Emin misiniz?

— Sonbaharın sisli günlerine girdiğimizi hatırlatmak...

— Mersi Civs! Hani sizin bir meşhur kokteyliniz olacak... İnsanların akıllarını başlarına getiren kokteyl...

— Hazır efendim, derhal...

Civs çıktı. Ben ne halde olduğumu anlamak için biraz kımıldadım. Beynimin içinde bir İskoç alayının tam takım bandosu vuruyor. Ağzım gırtlağıma kadar zehir... Sinirlerim lif lif çekilmekte. Kemiklerimin sızısı yüreğime vurdukça... Hâsılı berbadım. Gece biraz fazla kaçırmışız. Olsun, değer! Mektep arkadaşım, aziz dostum, Gussie Fink - Nottle'in şerefine bir mükemmel veda ziyafeti çekmem lâzımdı. Veda ziyafeti yanlış anlaşılmasın! Birbirimizden ayrılmıyoruz. Fink bekârlıktan ayrılıyor. Emekli hâkimlerimizden Sir Watkyn Bassett'in kızı Madeline'le evlenecek... «Varsın evlensin. Sen niçin ölesiye içiyorsun?» diyeceksiniz. Ben, efendim, birkaç ay önce boş bulunmuşum da bu Mis Madeline'e resmen evlenme teklif etmişim. Hani bazı toplantılarda bir kaç kadeh içtikten sonra içinizde bir hovardalık kabarır. Dans ederken, kollarınızdaki kızcağızın adını hatırlamağa çalışıp dururken birdenbire coşarsınız da ağzınızdan «haydi evlenelim» lâfı kaçıverir. Eğer kız da, Allah selâmet versin, bizim Madeline gibi düşüncesizin birisi olur da «hay hay!» derse... Hâsılı vaziyet eni - konu felâkete gidiyordu efendiler, biz maazallah elden çıkıyorduk. Veda ziyafetini az kalsın bize Fink çekecekti. Bir iki ayın nasıl azaplı geçtiğini size anlatamam. Sonuna doğru öyle telâşlanmışım ki

istemiye istemiye Civs'e açtım. Meğer biraz daha sabretseymişim belâ kendiliğinden savuşup defolacakmış. Bazı durumlarda doğrudan doğruya ilgili olanlar için sabretmek dile kolaydır. Derken kızda bir değişiklik göründü. Bir tutukluk, bir acaiplik... Dalıp dalıp gidiyor, sözlerimi pek anlamıyor da ürpererek kendini toplayıp «Ne dediniz Berti?» diye soruyor. Bu sebeple aramızdaki susmaların arası açıldıkça açıldı. Saatlerce hindiler gibi düşünür olduktu. Nihayet geçenlerde bir gün yüreğindekini meydana vurdu. Yanıldığımı anladım, seninle değil, asıl Fink'le evlenirsem mesut olabileceğime, aklım iyice yattı.» demez mi? Benim sevinçten soluğum kesilmiş. Neredeyse kalbim duracak. Kız bu halimi başka mânaya aldı. Erkeklik gururumu kırmamak, kendisini seven yüreğimi parçalamamak için bin dereden su getirmesini, ağlamaklı bir sesle özürler dilemesini görmeliydiniz. Daha fazla duramadım, Civs'e müjde vermek için eve koştum. Civs beni dikkatle dinledikten sonra elime bir takım kâğıtlar sıkıştırdı. Bir acentenin tertiplediği dünya seyahatinin reklâm kâğıtları... Başımı durup dururken derde sokuşum aklımın dağınıkça olduğuna delâletmiş. Kendime gelebilmem için bir uzunca seyahate çıkmalıymışım. Şu halde Madeline belâsına, bizim Civs' bu çareyi bulmuş demek. Kız, bizden vazgeçip Fink'i beğenseymiş, biz bir transatlantiğe atlayıp savuşacakmışız. Belâ defolmadan aklım erer. Şimdi, hamdolsun rahatım. Londra'nın tam tadını çıkaracağım sırada, ben delirdim mi kuzum? Gemilerde, yataklı vagonlarda, çeşitli memleketlerin çeşitli otellerinde sürünmek ne mâna? Hayır, katiyyen olmaz.

Civs'in getirdiği kokteyli bir dikişte yuvarladım. Oh, tamam! Bedenim yerine geldi, kafam düzeldi. Evet, dün gece ziyafeti çektik, Madeline felâketinden de Allah sayesinde kurtulduk.

— Civs ne var, ne yok? Şurada gördüğüm beyaz şeyler gazeteler mi?

— Hayır efendim. Seyahat acentesinin yolladığı yeni broşürler... Ayrıca bir de harita göndermişler. Bir göz atmaz mısınız?

— Civs siz bu meseleyi... Allah Allah!..

Akıldan yana denk, çelik iradeli iki insan bir arada yaşamak zorunda kalmışlarsa bazı bazı çatışırlar. Bu çatışmalardan aklı, iradesi bir kıymık daha kuvvetli olan galip çıkar. Civs'le ben işte bu çatışmalardan birinin içindeyiz. Kaç kere yüzüne beraber: «Hayır, katiyyen olmaz!» dedim. Hiç umurlamadı. Boyuna reklâm, harita, tarife, program, fiyat listesi taşıyor. Bazı yumuşak, bazan sert söylüyorum, faydasız... Gene canım sıkıldı:

— Civs bana bakın, diye başladım; bu seyahat hikâyesini kökünden kesmek lâzım. Bugün bu işi son defa görüşelim.

— Seyahat gayetle iyidir efndim. Seyahat insanın sinirlerini yatıştırır, düşünce selâmetini arttırır. Bundan başka...

— Ben ömrümde, bütün bunlara yetecek kadar dolaştım Civs! Siz iyice sapıtmışsınız. Dikkat edin. Bizim ruhumuzda dedelerimizden kalmış korsanlık kırıntıları bazı bazı köpürüp azgınlaşır. Böyle bir krize yakalanmış olmayasınız. Denizin iyotlu kokusu burnunuzda tütmeğe başlamasın! Haydi yüreğinizin derinlerini yoklayın bakalım, sakın bu seyahati siz kendiniz için istemiyesiniz. Olabilir. Hiç ayıplamam. Fakat beni sürüklemeğe kalkışırsanız... Hayır, katiyyen olmaz.

— Pekâlâ efendim!

Bu sözden siz ne anlarsınız? «Oldu, bitti. Mesele kapandı.» değil mi? Yanıldınız. Sesi bir tuhaf! Bu sesin her değişmesindeki mânayı ben gayet iyi bilirim. Civs gene yavaşça geriledi, yeniden pusuya yattı. Varsın yatsın! Bu sefer inadım inad... Bu sefer çok yatar, çürüyene kadar... Zavallı Civs'i büsbütün kederlendirmemek için sözü ustalıkla değiştirdim:

— Dün geceki ziyafet fena olmadı Civs, iyi geçti.

— Öyle mi efendim!

— Gayet iyi geçti. Güzelce eğlendik. Mister Fink'in sana ayrıca selâmı var.

— Bu ilgiye çok sevindim efendim. Mister Fink neşelendiler demek?..

— Çok neşelendiler. Sir Watkyn Bassett'e damat olması Fink'i sahiden sevindirmişe benziyordu. Bu damat oluşun beni ne kadar sevindirdiğini artık siz tasavvur edin Civs.

Benim Mis Madeline'in babası Sir Watkyn'le münasebe-

tim, yalnız kızına evlenme teklif etmemden ibaret değildi. Gene bir ziyafet dönüşü arkadaşlarla iddialaşmış, bir polisin resmî şapkasını aşırırken suçüstü yakalanmıştım. O geceyi karakolda kuru tahtalar üzerinde geçirdim. Ertesi sabah huzuruna çıkarıldığım hâkim işte bu Sir Watkyn'di. Beni beş İngiliz lirası ceza ödemeye mahkûm etti.

— Hâkim Sir Watkyn'i hatırladınız değil mi Civs? Hâkimken ne korkunç bir adamdı. Bereket versin bir uzak akrabasından büyükçe bir miras yedi de emekliye ayrıldı.

— Belki hususî hayatında o kadar sert değildir efendim.

— Emekliye ayrılınca suratını değiştirmedi ya... Hep o nursuz suratı taşır durur her halde... Adaaam ne üstüme vazife! Biz Allahın izniyle kurtulduk. Bugün bana mektup gelmedi mi Civs?

— Hayır efendim!

— Telefon?...

— Evet. Halanız Misis Trovers...

— Sevgili Trovers halam mı? Londra'ya avdet buyurdular demek!

— Evet efendim. Uyanır uyanmaz kendilerini telefonla aramanızı emrettiler.

— Hiç olur mu? Kalkar bizzat giderim.

Yarım saat sonra halamın ihtiyar uşağı beni içeri alırken bu ziyaretle başıma gelecekleri birisi anlatmış olsaydı güler geçerdim. Bu ziyaretle belânın merkezine kadem bastığımı, en büyük erkek evlâdı olmakla öğündüğüm Wooster ailesinin dillere destan olmuş zekâ kudretinin birkaç kere tehlikeye düşeceğini, işe ayrıca bizim Fink'le, nişanlısı Mis Madeline'in hâkimlikten emekli Sir Watkyn, yeğeni Mis Stiffy'nin, bunun sözlüsü rahip Harold Pinker'in, daha beteri XVIII inci asır işi bir gümüş macun hokkasiyle kurşunî maroken kaplı bir küçücük defterin karışacağını nereden kestirebilirdim?

Doğrusu eskilerin hissi kablelvuku, yenilerin «ön sezi» dedikleri şeyden de benim tamamiyle sıtkım sıyrıldı. Biz insanlar belâyı daha evvel neden sezemeyiz hiç aklım almaz. İçeriye girerken âdeta mesuttum. Benim Trovers halam,

meselâ Agatha halama katiyyen benzemez. Bir kere alımlı çalımlı, güçlü ve neşelidir. Bundan başka bir kadın dergisi çıkardığı için kendisini entellektüel sayar, şiirden, romandan lâf açar. Daha önemlisi Anatol adında bir fransız ahçısı vardır ki İngilteremize nam salmıştır. Yatağımın baş ucundaki telefona uzanmayıp buraya kadar koşmamın sebebi de işte bu meşhur ahçı yüzünden... Şöyle ağız tadiyle bir öğle yemeği hiç de fena olmıyacak...

Holü geçerken küçük salonun aralık kapısından Trovers halamın kocası Tom eniştеyi gördüm. Gene masanın üstüne gümüş kolleksiyonunu yaymış da, derinlere dalmış. Yüzü saadetle parlıyor. Ağzı keyfinden biraz çarpıkça... Bir aralık: «İçeri gireyim de şunun rahatını kaçırayım! Keyfini berbat edeyim!» diye düşünmedim değil. Sonra vazgeçtim. Ben onun keyfini kaçırayım derken ister misiniz, bütün kolleksiyon meraklıları gibi dünyanın parasını vererek topladığı ıvır zıvırdan lâf açsın da beni bitirsin!

Holü salimen geçip Trovers halamın bulunduğu kitap salonuna girdiğim zaman kadıncağız kâğıtlara gömülmüştü. Boru değil! Haftalık kadın dergisi sahibi! Kâğıda o gömülmiyecek de ben mi gömüleceğim?

Beni görmesiyle kafasını kâğıt denizinden zorlukla dışarı çıkardı. Sevimli suratını mümkün mertebe asarak çıkıştı:

— Merhaba başımın belâsı! Neye geldin?

— Bana bir şey danışacakmışsınız. Koştum ki...

— Haltetmişsin. «Gelsin» demedim, «telefon etsin» dedim. Telefonda iki kelimeyle bitecek bir işti. Bugün benim çalışma günüm olduğunu hatırlayınca: «Gideyim de aklını karıştırayım. Bu kadarcık bir zararım dokunmazsa olmaz» dedin öyle ya?

— Koştum, dedimse acelem yok halacığım. Hiç meraklanmayın. Öğle yemeğine kalmamı isterseniz hatırınız için... Sevgili Anatol usta bugün gene neler döktürdü bakalım?

— Avucunu yala! Bugün misafirim var. Tanımadığın biri.

— Fena mı? Tanıştırırsınız, şereflenirim.

— Beyhude dil dökÜyorsun. Meşhur kadın romancımız

Pomona Grindle'le yemeği baş başa yiyeceğiz. Dergi için bir romanını almak istiyorum. Beni dinle Bertie! Hiç vakit kaybetmeden Brompton Road'a gideceksin. Eniştenin alış veriş ettiği antikacıyı bildin değil mi? Herifte bir gümüş macun hokkası varmış. Onu kötüleyeceksin.

— Ne varmış? Ne yapacakmışım?

— Enişten orada onsekizinci asra ait bir gümüş macun hokkası görmüş. Satın almak istiyor. Git, bak! Berbat bir şey olduğunu söyle...

— Sebep?

— Fiyatı düşüreceğiz. Herifin yanına varılmıyor. Eğer enişten bu macun hokkasını ucuza kapatırsa keyiflenir. Enişten keyiflenirse romancı karıdan alacağım romanın parasını daha kolay söktürürüm. Roman da roman olsa bâri... Haydi koş yavrum! Yolda antikacının aklını karıştıracak bir şeyler uydur da dükkâna hazırlıklı gir!

— Hirbir şey uyduramam halacığım! Bugün benim uydurma günüm değil!

— Hâlâ burada mısınız Bertie! İnsan sizin kadar budala ve boşboğaz olursa mutlaka bir şeyler bulur. Meselâ şey dersiniz: «Bu mu İngiliz!» dersiniz. «Hayır efendim! Ne münasebet! Bunlar birkaç senedenberi Holandada dökülüyor. Gümüş olduğu bile şüpheli» dersiniz.

— Sahiden dökülüyor mu?

— Ne bileyim canım! Belki de dökülüyordur. Haydi güle güle... Teşekkür ederim Bertie! — Gözlerini kısarak yüzüme baktı: — Suratın berbat... Sen dün gece gene hayvanlar gibi içmişsin. Kendini harap ediyorsun oğlum! Gebereceksin.

— İçmeği de nereden çıkardınız halacığım? Dün gece Fink'e ziyafet çektim, veda ziyafeti...

— Fink hangisi? Şu deniz kertenkeleleri besleyen maskara mı?

— Evet! Hani bir gün sizin işinize yaradıydı. Bir mektepte mükâfat dağıtımı töreninde sizin yerinize çocuk nutuk çekmişti (1). Gayet sıkılgan bir çocuk. Hatırlıyacaksınız.

---

(1) Yazarın (Pekâlâ Civs) isimli romanında...

— Hatırlamaz olur muyum? Bir yere mi gidiyor? Veda ziyafeti gibi bir lâf ettin.

— Hayır, evleniyor. Kimi alıyor bilin bakalım? Emekli hâkim Sir Watkyn'in kızı Misis Madeline'i...

— Dursana... Sen bu arsız kıza âşık değil miydin?

— Âşık mı? Âşıklığı da nereden çıkarıyorsunuz? Ağzımdan «evlenelim» lâfının nasıl kaçtığını, aylarca neler çektiğimi size anlatmış olmasam canım yanmaz.

— Allahtan şaşırıp bu kızı almalıydın... Daha doğrusu, Watkyn denilen herife damat olmalıydın ki...

— Demek babasını tanıyorsunuz?

— Tanımaz mıyım? Tom eniştenin arkadaşlarındandır. O da gümüş parçalar kolleksiyonuna meraklı. Geçen ay bizde misafirdi. Bizde dedimse burada değil, köydeki köşkümde... O kadar itibar ettim, paralandım. Teşekkür edecek yerde ne yapsa iyi?.. Anatol'u ayartmağa kalkışmaz mı?

— Aman...

— Bereket versin, benim ahçım bana bağlıdır. En parlak vaadlere kulak asmadı, Ben de maaşını bir misli arttırdım. İyi etmiş miyim?

— Bir misli arttırmakla mı?

— Evet. İşte bu Sir Watkyn böyle bir herif. Arkadaşına sıkı sıkı tenbih et! Ötesini, berisini kollasın! Hiç bakmaz aşırır. Hele gümüş parçalara hiç dayanamaz. — Bir dergi uzattı: — Aklımdayken şunu da vereyim Civs'e götür. İçinde bir yazı var. Askerlerin merasim elbiselerindeki pantalon zırhlarını tenkit ediyor. Dikkatle okusun! Ben kızıl propagandadan şüphelendim. Haydi yavrum! Antikacıya koş, herifin yüreğini güzelce boz! Aklını karıştır! Enişten gümüş macun hokkasını ucuza kapatsın! Ben roman parasını koparayım... Selâmet!

Sokağa çıkınca bir taksi çevirdim. Başka bir yeğen olsa somurtur. Ben iyi kalbliyimdir. Yakınlarıma hizmet fırsatı elverdi mi, keyiflenirim.

Antikacı dükkânına bu keyifle daldım.

— Bir gümüş macun hokkası varmış... Mümkün mü... diye söze başladım.

Açtığım kapıdan benimle beraber içeriye kalın bir sis

bulutu dolduğu halde bu iki müşteriden daha yaşlı ve ufak tefek olanını gözüm ısırdı. Biraz dikkat edince emekli hâkim Sir Watkyn'i tanıyarak irkildim.

★

Biz Wooster kabilesi sahiden cesuruzdur. Benim yerimde başka biri olsa, herifi tanır tanımaz, ayaklarının ucuna basarak geriler, kapıdan çıkıp savuşur. Ben bunu aklıma bile getirmedim. Ne olmak ihtimali vardı. Beş İngilizi sayıp cemiyete karşı kanunun kestiği borcu ödemiştim. Kravatımı düzelttim. Etrafı doldurarak bitpazarı artığı süprüntülere bir antika meraklısı dikkatiyle bakmağa başladım.

İyice dalmışım. Sancak omuzluğumdan bir kalın ses parladı:

— Bana bakın bakalım delikanlı! Hâfızam beni hiç aldatmaz. Ben sizi bir kere gördüm. Sizi bir kere benim huzuruma getirdiler. Bakın bakalım!

Döndüm. Hafifçe eğildim.

— Evet, diye devam etti, yalnız bir kere... Şu halde doğru yola gelmişsin delikanlı! Aferin! Beğendim. Kanaatimce bir sürçen atın başı kesilmez. Neden geldindi? Dur sen söyleme! Sen söyleyince kıymeti kalmaz! Bulacağım! Mutlaka bulurum. Tamam! İstasyonda bagaj aşırmaktan...

— Aman efendim...

— Evet, istasyonda bir bavulu yürütmüştün. Gayet iyi hatırladım. Siyah bir bavul. Aldırma tosun! Cezanı çektin ya, bitti. Mesele gömülmüş sayılır. Bir sahife kapandı, yeni bir sahife açıldı. Roderick buraya bakın! Çok enteresan, çoook!

Yanındaki herif, döndü. Beni tepeden tırnağa süzdükten sonra yaklaştı.

Herif ama sahiden herif! Görenin o saat soluğu kesilir. Boy yedi kademden bir hayli fazla... Sırtına İskoç gabardininden bir pardesü geçirmiş. Surat öylesine müthiş ki Allah bunu yaratırken işe önce «bir goril yapayım» diye başlamış, sonuna doğru dalgınlıkla adama çevirivermiş.

Bu herif yüzde yüz diktatör olur. Gözler yuvalarından fırlak! Çene kibirle kasılmış, ağız derseniz alevli nutuklar

çekmeğe hazır... Diktatör müsveddesi bu... Hiç ötesi yok!

Bizim Fink'in müstakbel kaynatası emekli hâkim Sir Witkyn:

— Roderick, dedi, bu çocuğu görüyor musunuz? Her zaman savunduğum ceza hukuku prensiplerinden birisinin canlı isbatı... İnsanları cezaevine tıkmak hiçbir zaman üzerlerinde yıkıcı tesir yapmaz. Bir hâkimin vazifesi her fırsatta insanları hapse atmak olmalıdır. Yok haysiyeti, şerefi kırılırmış, yok cemiyete karşı âsi olurmuş. Bunlar hep boş lâf! Hapse atılan bir insan, lekeli geçmişini sağlam bir basamak gibi kullanarak yeni bir hayata geçebilir. İşte bu oğlana bakın. Ben bunu üç ay hapse mahkûm ettim. İstasyonun birinden bir bavul aşırmıştı. Üç aylık hapis cezası aklını başına getirmiş.

— Size bu kanaati veren nedir?

— Kılığı kıyafeti... Şık giyinmiş, kibarlaşmış, her haliyle cemiyetin namuslu fertlerinden biri olmuş. Şimdi ne iş görüyor bilmem, fakat artık istasyonlarda bavul aşırmadığına kalıbımı basarım. Şimdi ne iş yapıyorsun delikanlı?

Diktatör müsveddesi bana fırsat bırakmadı:

— Şemsiye aşırmakla geçindiği meydanda, dedi, işte elinde sizin şemsiyeniz...

Az kalsın feryada başlayacaktım. Birdenbire buraya şemsiyesiz geldiğimi hatırladım. Halbuki şimdi elimde bir yabancı şemsiye vardı. İki elimi üstüne koymuşum da bir acaip dayanmışım. Demek şuraya dayalıymış. Emekli hâkim bana lâf atınca can havliyle sarılmış olmalıyım.

— Özür dilerim efendim! diye kekeliyerek şemsiyeyi uzattım, özür dilerim... Dalgınlık efendim...

Diktatör müsveddesi polis çağırmaktan dem vuruyordu ki emekli hâkim ve bizim Fink'in müstakbel kaynatası, herkesi hapse doldurmayı prensip edindiğini saklamadığı halde bu teklifi kabul etmedi:

— Hayır Roderick, dedi, bu kadar keyifli bir günümde bu delikanlıyı cezaevine yollayamam.

— Siz neler söylüyorsunuz kuzum? diye atılmak istedim, dalgınlıkla... Size de böyle olmaz mı? Biz İngilizler bu şemsiye denilen belâya alışık değil miyiz? Elimiz boş kalınca

ilk rastladığımıza...

— İşte mesele burada delikanlı! Size bir hâkim nasihati vereyim: Bu dünyada «seninki» ve «benimki» diye iki ayrı kelime var. Bunların mânaları da tamamiyle ayrıdır. Bu kelimeleri birbirine karıştırdınız mı başınız derde girer. Dikkat edin... Çok dikkat edin... İşte bu kadar... Gelin Roderick...

Emekli hâkim önde diktatör müsveddesi arkada kapıya doğru yürüdüler. Goril - adam eşikte durup döndü. Beni tepeden tırnağa süzdükten sonra «Ah!» diye fırladı.

Antikacı camekândan çıkardıklarını yerleştirmeyi yeni bitirmişti.

Sarı bir kedinin peşi sıra tezgâhın arkasından çıktı. Konuşulanları duymadığı belliydi.

— Emriniz? dedi.

— Sizde bir gümüş macun hokkası varmış. XVIII nci asır işi...

— Özür dilerim efendim. Bahsettiğiniz parçayı müşterilerimden birisi ayırttı.

— Müşterinizin ismi Mister Trovers mi?

— Evet.

— Mükemmel! Mister Trovers benim eniştem olur. Yâni halamın kocası... Beni buraya kendisi yolladı. Hokkayı göreceğim. Hoş, görmeğe pek lüzum yok ya... Uydurma bir şey olduğunu dinim gibi biliyorum.

— Aman efendim! Gayet nadide bir parçadır. Fevkalâde...

— Hele bir görelim!... Ben, şöyle bir bakınca anlarım. Dübedüz uyduruyordum.

Antikacı malını çıkarıp elime verdi. XVIII nci asrın macun hokkası nedense inek biçiminde yapılmıştı. Bildiğimiz inek heykeli... Sade bunun içini oymuşlar, üstüne de bir kapak yapmışlar. Kuyruğu, boynuzu, memeleriyle âdeta inek...

Suratımı buruşturdum. Bu surat buruşturması numara değildi. Parça sahiden berbat... Ele alınmaz, bulunduğu odada oturulmaz bir kepazelik...

— Aman bu mu? Aman bu haa... diye küçük feryatlar koparmağa başladım, bu mu XVIII nci asrın İngiliz işi ma-

cun hokkası?.. Hayır, katiyyen hayır! Reddederim! Kabul etmem! Sahte! Tamamiyle sahte!...

— Ne sahtesi?

— Holandada bunlar... Yâni bunları birkaç senedenberi Holandada döküyorlar. Gümüş olduğu bile şüpheli...

— Holandada mı döküyorlar? Damgasını ne yapalım? Altında damgası var. İngiliz damgası...

— Hani nerede? — Çevirdim. Sahiden kocaman bir damga... Hem de okunaklı... — Ne damgası? Damga filân yok!

— Yok olur mu? İşte bakın efendim!

— Pek farkedilmiyor.

— Lûtfen dışarı buyurun. Dışarısı daha aydınlık. Bakar bakmaz göreceksiniz. Lûtfen buyurun!

— Lüzumsuz ama haydi gönlünüz kırılmasın!

Gümüş macun hokkası elimde kapıya doğru yürüdüm. İki adım kala deminki sarı kediye basmaz mıyım? Hayvan feryadı koparınca boş bulunup ürkmüşüm. İki sıçramada kapıdan fırladım. Fırlamamla bizim Fink'in müstakbel kaynatası emekli hâkim Sir Withyn'in karnına kafamla gömüldüm. Emekli hâkim «Hıhhh!» diye sendeleyip arkasından hiç ayrılmadığı anlaşılan diktatör müsveddesine çarptı. Ben tekrar sıçradım.

Elimdeki gümüş macun hokkasını farkettiler. Bunu farkettiklerini anlar anlamaz ben de onlarla beraber ayni şeyi düşündüm:

Bu oğlan — yâni ben — önce istasyonlardan bavul çaldığı için üç ay hapis cezası yemiş bir serseri. Demin az kalsın şemsiyeyi aşırıyordu. Şimdi de antikacıyı dalgınlığa getirip gümüş macun hokkasını yürütüyor!

Hâkim emeklisi:

— Polis çağırın! Rodrick size diyorum! diye bağırdı.

Diktatör müsveddesi:

— Polis! diye var kuvvetiyle haykırmağa başladı.

Emekli hâkim:

— Polis! diye yırtınıyordu.

— Polis!

— Polis!

Çeşitli notalardan çıkan bu feryatlar kalın sis bulutla-

rını dalgalandırdı. Sis dalgalarının arasından İngiliz polisinin hiç hoşlanmadığım kalın gölgesini seçebildim. Ağır fakat kararlı bir ses:

— Ne oluyor? diye sordu.

Artık durup dert anlatmanın sırası değildi. Elimdeki belâlı macun hokkasını yere koyup sol tarafa doğru pertav ettim, sise karıştım.

Arkamdan biraz koştular, uzun uzun uludular.

Bir iki sokak dolandıktan sonra ilk rastladığım boş taksiye atladım. Aklımı başıma devşirmek, daha doğrusu öfkemi yatıştırmak için şoföre bir Türk hamamının adresini verdim. Orada bir vakit terledim. Yumuşadım. Sonunda buz gibi bir duş yaptım. Keyfim yerine geldi.

Eve yürüyerek döndüm. Kapıyı açıp içeri girdiğim zaman ıslıkla eski bir vals çalıyordum. Elektriği çevirince ıslık dudağımda donakaldı.

Masanın üstüne telgraflar yığılmıştı. Derya gibi telgraflar...

İKİNCİ BÖLÜM

Ben evvel-eski telgrafları sevmem. Mutlak bir kasvetli haber taşırlar. Masada en azdan yirmi, yirmi beş telgraf duruyordu. Şu halde bize bu kadar felâket haberi gelmiş...

Yaklaşınca, her zamanki gibi hesapta yanıldığımı anladım. Kara haber üç taneydi. Sadece üç tane... Üçü de bizim Fink'ten...

Birincisi şu:

«Hemen yetiş! Madeline'le aramız açıldı. Cevap bekliyorum.

Fink.»

İkincisi biraz daha uzunca:

«Hemen yetiş. Telgrafıma henüz cevap vermeyişine pek şaştım. Madeline'le aramızda ciddî fikir ayrılıkları zuhur etti. Muhakkak cevap isterim.

Fink.»

Üçüncüsü büsbütün destan:

«Bertie neden karşılık vermiyorsunuz? Bugün derhal yetişmenizi rica eden iki tel çektim. Madeline'le aramız ciddî olarak açıldı kardeşim! Eğer yetişmezsen evlenmemiz suya düşüyor. Cevap, cevap, cevap...

Fink.»

Ben ne halt edeceğimi düşünürken gürültüye Civs yetişti.

— Bir emriniz mi var efendim? diye sordu.

— Baksanıza şunlara! diye kâğıtları gösterdim.

Okudu:

— Vaziyet fena! dedi.

— Ne olmak ihtimali var dersiniz Civs?

— Uzaktan bir şey tahminlemek zor efendim.

— Evlenme suya düşüyormuş. İşte burası berbat...

— Evet efendim!

— Sakın bizim Fink gene bir budalalık etmiş olmasın.

— Mümkündür efendim.

— Şimdi ben ne halt edeceğim Civs?

— Gitseniz münasiptir sanırım.

— Ben mi? Emekli hâkim Sir Witkyn'in evine öyle mi? Beni o saat kovar, o saat...

— O halde bir telgraf çekin. Vaziyeti anlatın. Belki telgraflaşmak suretiyle bir çare bulunur.

Aklım yattı. Derhal kaleme kâğıda sarıldım.

«Fink, hepsi iyi, hoş! Derakab yetiş diyorsunuz. Fakat bunun imkânsızlığını nasıl oluyor da düşünmüyorsunuz? Müstakbel kaynatanız Sir Witkyn'le benim aram evvel-eski berbattır. Beni karşısında görmesiyle kudurmuş domuza döner. Feryada başlayacağına, fazladan kurt köpeklerini üstüme saldırtacağına yüzde yüz eminim. Şimdi siz: «Tebdile soyunup gelsene...» dersiniz. Yâni bir takma bıyık uydurup Su İdaresi kontrolörü filân gibi... Olmaz kardeşim. Müstakbel kaynatandaki hâfızayı ben başka bir insanda görmedim. Bakmasiyle tanıması bir olur. Ne yapmalıyız bilmem ki... Anlat bakalım. Neler oldu kuzum? Kızla aranızdaki ciddî anlaşmazlık neyin nesi? Anlaşmazlık zuhur etmesiyle evlenme nasıl suya düşebilirmiş? Sakın Madeline'in canını sıkacak bir halt mı karıştırdınız? Cevap beklerim. Bertie.»

Cevap öğle yemeğinde gelip yetişti:

«Anlaşmazlık devam ediyor ama vaziyet bir miktar düzelir gibi oldu denebilir. Aramız gayet açık olduğu halde Madeline'le konuşmağa devam edebiliyoruz. Kendisi nihayet sizi buraya davet etmeğe razı oldu. Ayrıca yazacak. Hele yetiş kardeş, yetiş gel!. Fink.»

Ertesi sabah gene üstüste üç telgraf aldım. Birincisi:

«Vaziyet tamam! Davetliyeniz yolda. Gelirken lûtfen deniz kertenkeleleri hakkında yeni çıkmış kitabı da alın... Yazar adı: Loretta Peabody. Basan adı: Pepgood ve Grooly... Aman unutulmasın. Sevgiler. Fink.»

İkincisi:

«Bertie, koca avanak! Buraya geleceğini duydum. Çok sevindim. Çünkü bana büyük bir iyilik yapabilirsin. Bekliyorum. Stiffy»

Üçüncüsü daha beter:

«İstirham ederim, çok arzu ediyorsanız gelin. Oh Bertie, ama gelmeniz bakalım doğru mu? Beni görmek büyük ıstırabınızı sakın büsbütün arttırmasın? Sizden böyle bir fedakârlık beklemek kalbinize sapladığım hançeri, yaranın içinde çevirerek eğlenmek olmıyacak mıdır? Madeline»

Telgrafları kahvaltı ederken okumuştum.

Civs'e verdim. Göz gezdirdi:

— Hemen yola çıkmalıyız efendim, dedi, hemen...

Herifin aklı fikri seyahatte...

— Evet. Çıkmalıyız Civs.

— Bavulları on dakikada hazırlarım. Halanız Misis Trovers'i telefonda bulayım da...

— Neden?

— Sabahtanberi belki on defadır sizi aradı.

— Öyleyse bulalım. Peki!

Bu sırada kapının zili öttü. Civs çıktı. Trovers halam merdivende:

— Avanak oğlan hâlâ uyanmadı mı Civs! diye bârbar bağırıyor.

Civs bir şeyler söylemeğe çalıştı.

— İnanayım mı? Hiç inanmam!

— Şimdi kalktım, diye karşıladım. Şöyle geçin! Sabah çayını beraber içelim.

— Ben çay may içecek halde değilim. Civs bana meşhur kokteyllerinden hazırlasın. Halim harap. Battım ki hiç sorma!

— Aldırmayın. Hepsi geçer. Kokteyli salonda içersiniz. Bizim işimiz de başımızdan aşkın. Bavullar hazırlanacak...

— Ne o? Seyahat mi? Civs dünyayı dolaşmağa çıkacağından bahsetmişti.

— Uydurmuş efendim! Dünya seyahatine neden çıkacakmış? Emekli hâkim Sir Witkyn'in Totlengh Towers'deki köşküne gidiyorum.

— Witkyn'in köşküne mi? Aman Bertie, ben de sana derhal oraya gitmeni söylemeğe geldim.

— Oraya gitmemi söylemeğe mi?

— Evet! Gitmen muhakkak lâzım. Gitmezsen olmaz. Ailemizin namusu tehlikede... Ölüm - dirim meselesi...

— Ölüm - dirim...

Halam, Civs'in getirdiği kokteylden bir yudum çekti. Aklını başına biraz devşirmiş olmalı ki tam on dakika emekli hâkim Sir Witkyn'e beddua etti. Sonra adamı bir o kadar da kalayladı. Ben her sözünü var kuvvetimle tasdik ediyordum.

Küfür ve beddua sağnağı geçti:

— Dinle yavrum Bertie, dedi, gümüş macun hokkasını unutmadın ya?

— Neyi unutmadım?

— Gümüşten yapılmış inek heykeli biçimindeki macun hokkası... XVIII nci asır işi...

— Nasıl unutabilirmişim? Bu dünyada tesadüfe inanmamak olmaz. Tesadüf diye bir kuvvet var. İnkâr edilmez bir kuvvet... Her kim «boş ver!» derse budalalık eder. Dükkânda kime rastlasam beğenirsiniz? Emekli hâkim Sir Witkyn'e...

— Herife orada rastlamanın tesadüfle ilişiği yok! Budalalık senin Tom eniştende... Durup dururken Witkyn'e mektup yazmış. Macun hokkasını ballandırmış. Witkyn de gümüş takım kolleksiyoncusu değil mi? Hemen koşuyor, parçaya bakıyor, beğeniyor. Derken bize telefon etti, enişteni yemeğe çağırdı. Yemekte doktorumuzun enişteye «Yemiyeceksin» dediği neler varsa hepsini önüne sermişler. İstakozları, karidesleri, yengeçleri, istiridyeleri tepe gibi yığmışlar.

— Sakın eniştem bunlardan birer ikişer yemiş mi?

— Ne birer ikişeri... Önce biraz dayanmak istemiş, sonunda kendini kapıp koyvermiş. Yâni inisiyatifi kaybetmiş. Eve gece yarısı şoförümüzün sırtında getirildi. Öğürtüsüne küvetler yetiştiremedik. Sanki midesini bir kaç kere olduğu gibi dışarı çıkardı da yeniden yuttu. Geberiyordu ötesi yok! Şimdi baygın yatıyor.

— Halacığım, bu hâkim eskisinin bizim ailemize ne garazı var dersiniz?

— Garaz, macun hokkasını ele geçirmek. Netekim, enişten kararlaştırdıkları saatte gidip hokkasını alamayınca antikacı parçayı Witkyn'e satmamış mı?

— Bak burası iyi! Belâdan kurtulmuşsunuz. Berbat bir şeydi.

— Yanılıyorsun Bertie. Enişten o hokkayı kolleksiyonuna katmaya ahdetmiş. Şimdi elinden kaçırdığını duyarsa yüreğine iner. Yüreğine inmesinin pek değeri yok. Öylesine öfkelenir ki bana istediğim çeki vermez.

— Peki!

— Çeki alamazsam, romancı karıya peşinatı ödeyemem, rezil olurum.

— Peki!

—Sana iş düşüyor arslan yavrum! Aile namusumuzla beraber, beni dul kalmaktan, hiç değilse boşanma dâvası yüzünden mahkemelerde sürünmekten kurtaracaksın.

— Nasıl?

— Sıçra git, macun hokkasını kap gel!

— Nasıl kap gel? Vermez ki...

— Elbette vermez. Usuliyle aşıracaksın.

— Aman...

— Amanı zamanı yok.

— Sonra?..

— Sonrası kolay! Ben hele eniştenden parayı söktüreyim, romancı karıdan alayım, sonrası...

— Mahbushane...

— Hiç zannetmem yavrum! Bu kadarcık şey için Sir Witkyn seni dâva mı edecek?...

— Yanılıyorsunuz halacığım! Hayır tamamiyle yanlış! Mümkün değil! Evet imkânsız ki... Olursa bu kadar olur.

— Şu halde sen aile namusunu hiçe sayıyorsun, benim yıkılacak saadetime de metelik vermiyorsun. İyi oldu. Dostumu, düşmanımı anladım. Bilmiş ol Bertie bundan böyle kapımın eşiğinden geçmiyeceksin. Hele soframı büsbütün aklından çıkar. Anatol'un pişirdiği harika yemekleri unut!

Kokteyli devirdi. Kalktı, Gidiyor.

— Durunuz halacığım! diye önledim, hiç olur mu? Anatol'un hârika yemeklerinden nasıl vazgeçebilirmişim ben?...

— Artık orasını kendin düşünürsün. Çekil yolumdan... Çekil diyorum hayırsız yeğen!

— Trovers hala buna resmen şantaj derler.

— Tabiî şantaj derler ayol! Şükür anlayabildin.
Çıkıp gitti.
Biraz sonra Civs göründü:
— Bavullarımız hazır efendim! dedi.
Pekâlâ Civs! dedim, madem ki hazır, gidelim.

★

Ben direksiyondayım. Civs yanımda oturuyor. bavulları bagaja koymuşuz, yüz kilometreyle âdeta uçuyoruz.

Boşa koyuyorum dolmuyor, doluya koyuyorum almıyor. Sonunda düşünmenin faydasızlığını kestirdim:

— Civs, dedim, vaziyeti biliyorsunuz.

— Biliyorum efendim. Misis Trovers o kadar bağırıyorlardı ki yanınızdaymışım gibi hepsini işittim.

— Macun hokkasını aşırmağa gidiyorum ben...

— Evet efendim!

— Emekli hâkim Witkyn'in evinden macun hokkası aşırmak ne demektir?

— Evet efendim!

— Belâdır.

— Belâ efendim! Hem de zannederim püsküllü belâ!

— İnsan bu dünyada rahat etmek için yetim - öksüz olmalıymış Civs! Hala mala, enişte menişte istemez. Yek at, yek mızrak... Ağaç dalından düşmüş gibi olmanın ben canını seveyim. Yahut da İngiliz kanunlarını değiştirmeli. Bir yeğenin canı istedi mi halasını çuvala koyup Taymis nehrine atmak müsaadesini kanuna koymak lâzım. İstanbul padişahı böyle yapıyormuş.

— Bir kere efendim, artık İstanbul'da padişah yok! Sonra çuvala koyulup boğaza atılanlar halalar değil, odalıklar, cariyeler...

— Yanlış! Halalar da atılmalı.

— Ne çare efendim!

— Daha beteri var Civs! Bu hâkim eskisi ister misin bizi resmen kovsun.

— Zannetmem efendim. Mis Madeline davet ettiğine göre...

— Herif davetten filân anlar takımından değil...

— Asıl önemlisi: Halanızın teklifini kabul ettiniz mi, etmediniz mi? Mesele burada...

— Hani siz sık sık birisinden bahsedersiniz. Herif bir taraftan: «Göze alamıyorum!» der, öte taraftan «lâkin mecburum!» diye kıvranır.

— Makbet... Rahmetli William Shakespeare'in aynı adı taşıyan piyesinin kahramanı.

— Her ne karın ağrısıysa... Ben şimdi o vaziyetteyim. Aşağı tükürsem sakal, yukarı tükürsem bıyık... Haftada iki kere Anatol'un harika yemeklerini yemezsem verem olur ölürüm. Halbuyse hâkim eskisi beni istasyonda bagaj çalan bir hırsıza benzetiyor. İstasyon hırsızı olduğuma yüzde yüz emin... Ayrıca şemsiye ve macun hokkası çaldığıma şahit...

— Efendim?

Civs'e antikacı macerasını anlattım. Bitirdiğim zaman gülümsedi:

— Gayet eğlenceli bir yanlış anlama efendim! dedi.

— Eğlenceli mi?

Böyle diyerek gaza var kuvvetimle basmışım! Araba mahmuz yemiş bir muharebe atı gibi ileri sıçradı. Civs ciddileşti:

— Pardon efendim! Eğlenceli yerine «esef edilecek» diyecektim.

— Şimdi uygun sözü buldunuz Civs! Biz döndükten sonra herif macun hokkasını yerinde göremeyince... Sonra bakalım hokka nereye koyulmuş? Aşırılması kolay mı? Bir plân yapmak isterse... Benim aklım başımda değil! Fazladan Fink'in yardımına da koşmalıyım. Hay Allah! Mis Stiffy'yi büsbütün unutmuşum. Hâkim Witkyn'in yeğeni olan kızı hatırladınız mı?

— Mis Stiffy... Hatırlamaz mıyım? Sevimli bir kızcağızdır.

— Sevimli ne demek? Sevimli olsa benden bu aralık yardım ister mi?

Sürati arttırdıkça artırmışım. Can sıkıntısiyle gaza basıyorum ki otomobil neredeyse kanatlanıp uçacak...

Bu süratle emekli hâkim Sir Witkyn'in geniş bir parkın

içindeki köşküne dayandık. Kapıda firene bastığım zaman artık hiç bir şey düşünemez olduğumdan işi oluruna bırakmıştım.

Bir uşak arabanın kapısını açtı. Efendisini sordum. Mister Roderich'le beraber parkta dolaşmağa çıkmış...

— Neee! Mister Roderich mi?

— Mister Roderich efendim!

— Uzun boylu...

— Evet!

— Goril azmanı...

— Evet!

— Mis Madeline.

— Evdeler efendim! Lâkin şu anda nerede bulunduklarını bilemiyorum. Emrederseniz arar bulur haber veririm.

— Mister Fink?..

— Mister Fink de parkta geziyorlar efendim.

Mister Roderich denilen hayvanın burada olabileceğini hiç hesaba katmamıştım. Benim halim, şimdi neye benzedi bilir misiniz? Bir eve cinayet işlemek için geliyorum. Misafirlerin arasında başta Şerlok Holmes olmak üzere dünyanın en namlı hafiyelerinden beş altı tanesi var. Buyurun bakalım!

Civs'le evin uşağı bavulları taşırlarken ben köşkü gözden geçirdim. Pek fena değil! Oldukça da büyük... Parkı da orman gibi... Arabayı garaja bıraktıktan sonra açık bırakılmış bir balkon kapısından küçük bir salona girdim.

Henüz iki adım atmadan karşımda kimi görsem beğenirsiniz? Antikacı dükkânında kediyi ezmemek için sıçradığım zaman elimde bulunan namussuz macun hokkasını... Küçük bir cam dolapta durup duruyor.

Yanaştım. Burnumu cama dayayarak bir vakit seyrettim. «Allah belânı versin e mi? Allah seni kahretsin!»

Pek de farkında olmadan dolabın kapağını kurcalamışım. Açılıvermez mi? Uzatıp ineği aldım. Gümüş macun hokkasını şöyle bir tarttım. Henüz aşırmağa iyice karar vermiş değilim. «Mecburum» diyorum, Dönüp: «İmkânsız! Yapamam!» diye dişlerimi gıcırdatıyorum. Rahmetli Mister Shakespeare'in Macbeth'i kesilmişim de haberim yok! «Ara-

baya atlayıp savuşsam... Gaza bassam da uçup gitsem!..

— Eller yukarı!

Bu korkunç feryatla sendeliyerek döndüm.

Eşiğimde goril azmanı Mister Roderich duruyor. Elinde kocaman bir çifte tüfeği... Tüfeğin her iki namlusu iki canavar gözü gibi tam karnımı hizalamış.

Herifin suratındaki sırıtmayı görseniz hiç şüpheniz kalmaz. Bu herif tetiğe basmak ihtirasiyle yanıp kavruluyor. Henüz basmıyorsa öldürmenin keyfini enine boyuna çıkarmak için işi uzattığından...

Az kalsın:

— Civs imdat! diye haykıracaktım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Herifin boyu sanki uzadıkça uzuyordu. İlk gördüğüm zaman yedi kadem olarak tahminlediğim boyu neredeyse on kademi bulup aşacak! Suratındaki sırıtma berbat... Kocaman ellerinde zehirli örümceklerin hantal kımıldanışları var.

— Sir Witkyn! diye böğürdü.

Dışardan hâkim eskisi:

— Buradayım! Ne var? diye karşılık verdi.

Demek ki bunlar gezintiden dönmüşler.

— Gelin de bakın! Size ne göstereceğim!

Hâkim eskisi vaziyeti görünce ağzını bir karış açtı. Bir vakit ceplerine vurarak bir şeyler aradı. Nihayet gözlüğünü gözüne yerleştirebildi.

— Bakınız Sir Witkyn! Şaşılacak bir şey değil mi?

— Allah Allah! Bu oğlan bizim bagaj hırsızı galiba!

— Evet!

— Yahu! Bu oğlan benim peşimde ne arıyor? Nereye gitsem ayaklarıma dolanması garip! Artık benim canım sıkılmağa başladı. Burada ne işin var kopuk?

— Burada ne işi mi var? Sorduğunuz şeye bakın! Balkondan içeri süzülüyordu. Uzaktan gördüm. Yanınızdan koşarak ayrılmamın sebebi tüfeği almak içindi. İsabet etmişim! Yoksa bizi soyup soğana çevirecekmiş.

— Allah Allah! Bunca sene hâkimlik ettim, bunca vak'a gördüm. Bu oğlan gibisine rastlamadım. Benim gümüş macun hokkamdan ne alıp veremiyor bu oğlan? Teşekkür ederim Rodrich! Tam zamanında bastırdınız! Bu sefer hapı yuttu. Aman dikkat edin dostum! Savuşmasın! En iyisi kıtap salonuna geçirelim. Ben şimdilik buranın sulh hâkimi sıfatiyle bir tevkif kâğıdı keseyim! Sonra asliye ceza mahkemesine, en iyisi ağır cezaya yollarız. Rabıtalı bir şekilde nallasınlar!

— Ne verirler acaba?

— Belli olmaz. Vaziyetin hususiyetine bağlı... Maamafih bir kaç yıldan...

Sanki herif verilecek cezayı söylerse kurtuluş kalmıyacakmış gibi dehşete kapıldım. Niyetim buraya davetle geldiğimi, hırsız filân olmadığımı söylemekti. Fakat aklım karışmış:

— Höösst! diye pürüzlü bir sesle haykırıverdim.

Rodrich boş bulunup ürktü, yarım metre kadar havaya sıçradı:

— Sesini kes! diye bağırdı.

— Neden kesecekmişim? Beni dinleyin! Yanılıyorsunuz!

Bu sırada Madeline gürültümüzü duymuş olacak ki koşarak geldi. Manzarayı görünce:

— Aman Yarabbi! diyerek elini yanağına götürdü. Mister Rodrich, sevgili Bertie'den alıp veremediğiniz nedir? Bu nasıl şaka? Neyle geldiniz Bertie?

— Otomobille...

— Yorulmuşsunuz.

— Hiç yorulmadım.

— Çay hazır! Babamla tanışıyor musunuz?

— Tanışıyoruz. Tanışılmaz mı?

— Mister Roderich'le?..

— Tanışıyoruz tabii...

— Buna çok sevindim. Fink de neredeyse gelir.

Emekli hâkim Sir Witkyn, kendisini arkadaşından evvel toplamıştı. Kızına sordu:

— Bu oğlanı sen nereden tanıyorsun bakalım?

— Rica ederim baba! Bertie Wooster'i nasıl tanımam! Eski, çok eski, çok çok eski dostlarımdan... En aziz dostlarımdan... Size bugün geleceğini söylemiştim. Unuttunuz mu?

— Gelecek herif bu muydu? Bu bagaj hırsızı...

Mister Rodrich boğulur gibi ekledi:

— Dükkânlardan şemsiye aşıran...

— Şemsiye, evet!

— Rica ederim baba!..

— Şemsiye diyorum... Şimdi de suçüstü yakaladık. Dün elimizden sis yüzünden yakasını kurtarmıştı. Bu oğlan se-

nin tanıdığın genç olamaz. Dikkatli baksan anlarsın. Bu oğlan bir belâ! Kim Londraya gitse bununla burun buruna gelir. Önce istasyonda, sonra antikacı dükkânlarında... Hep bu serseri...

Artık dayanamadım:

— Yanılıyorsunuz, diye sözünü kestim, fena halde yanılıyorsunuz. Bütün bunlar gayet eğlenceli bir yanlış anlama... Pardon! «Gayet esef edilecek» demek istiyorum.

Miss Madeline'nin de yardımiyle kim olduğumu anlatabildim. Buraya davetle geldiğime şahidim vardı. Hırsız yakalamağa pek meraklı oldukları anlaşılan iki kafadar beni dikkatle dinliyorlardı. Hele lordluğumu isbat ettikten sonra meselenin kolayca kapanacağını, hattâ özür dileyeceklerini ummuştum. Sözümü şerefli Wooster adiyle bitirdim.

Birbirlerine baktılar. Hâkim eskisi, gözlerini şüpheyle kırpıştırarak:

— Bagajlardan bavul aşırma işini ne yapalım? demez mi?

— Yanılıyorsunuz efendim! Ben sizin huzurunuza bavul çalmaktan değil, bir polisin külâhını kapmaktan gelmiştim. Beş lira cezaya çarptırdınızdı. O zamanlar ben henüz Oksfordda öğrenciydim.

Gene bakıştılar. Hâkim eskisi gene gözlerini kırpıştırdı:

— Ya şemsiye hırsızlığı?...

— Efendim, siz beni bavul hırsızına benzetince telâştan şaşırmışım. Şemsiye de yanımda duruyormuş. Farkına varmadan elime aldım. Dalgınlık...

— Peki! Macun hokkasını alıp savuşmanıza ne diyelim? Kaçıyordunuz.

— Kaçmıyordum. Kediyi bastım da... Hayvanı ezmemek için...

— Hangi kediye?

— Antikacının kedisine...

İkisi bir ağızdan:

— Dükkânda kedi medi yoktu! dediler. Buna eminiz. Lâkin geçelim! Buraya davetli olarak gelen bir insan, içeri girer girmez, bir gün önce elinden güçlükle alınmış macun hokkasına neden sarılıyor? Bunu nasıl izah edeceksiniz?

Mis Madeline:

— Gayet normal! diye imdadıma yetişti, Bertie buraya gelir gelmez elbette sizin gümüş kolleksiyonunuza bakacak.

— Bunun neresi normal kızım?

— Şurası normal! Aziz dostlarınızdan gümüş parçalar kolleksiyoncusu Mister Tom Trovers, bizim Bertie'nin eniştesidir.

— Neee!

— Bilmiyor muydunuz? Mister Trovers elbette sizin kolleksiyonunuzdan Bertie'ye bahsetmiştir, değil mi Bertie?

— Evet! Tabii... Bahsetti elbette... Çok methetti.

— Yaaa!

Sir Witkyn beni birkaç kere tepeden tırnağa süzdü. Mister Rodrich tetiklere basamadığı için büyük bir kedere kapılarak derin derin soluyordu.

Ben bu tatsız konuşmayı kesip atmak gayretiyle:

— Mis Madeline, dedim, bir telgraf çekmek istiyorum.. Birisini yollayabilir misiniz?

— Hiç lüzumu yok! Kitap salonuna buyurun. Telefonla yazdırırsınız. Gelin benimle beraber...

Namussuz macun hokkasını yerine bırakıp kızın peşine takıldım.

Telefonda köyün postahanesini buldum. Trovers halama şu müjdeyi yolladım:

«Kararlaştırdığımız işin imkânsızlaştığını esefle bildiririm. Ağır şüphe altına düşmüş bulunuyorum. Şu anda en küçük bir hareket felâketle neticelenebilir. Sir Witkyn çok kuşkulu. Kocanız Mister Trovers'in eniştem olduğunu öğrendikten sonra büsbütün pirelendi. Kasasının yanında kilidi kurcalayan bir siyah maskeli kadın görmüş bir vesveseli elçiye döndü. Olup bitenlerden dolayı size baş sağlığı dilerim. Saygı ve sevgilrimle aziz halacığım. Bertie.»

Bu işi, Allahın izniyle bitirdikten sonra holde beni bekliyen Mis Madeline'in yanına gittim. Kız iyice hazırlanmıştı. Ağzımı açmama fırsat vermeden konuştu:

— Oh Bertie! Buraya gelmemeliydiniz, hiç gelmemeliydiniz!

Sesi bir hoş! Dolgun, kederli... Kendimi bir an bir ti-

yatro sahnesinde sandım. Cevap ister ama susmak daha hayırlı.

— Neden geldiniz sanki? Beni son bir defa görmeseniz olmaz mıydı? Ömrünüzün sonuna kadar kalbinizde kederle taşıyacağınız bu son hâtıra... Bu son karşılaşma... Ah sevgili Bertie! Rudel'e ne kadar benziyorsunuz betbaht dostum!

— Rudel mi? Rudel de kim?

— Senyör Rudel... Blaye-en Saintonge prensi...

— Tanıyamadım. Dostlarınızdan mıdır?

— Orta çağda yaşamış bir prens... Aynı zamanda devrinin en büyük şairi... Bileceksiniz canım! Hani Trablus Prensinin karısına âşık olur. Yıllarca ve yıllar uzaktan uzağa sever. Nihayet dayanamaz. Zavallı Rudel'i Trablusgarba hizmetkârları sedyeyle çıkarırlar.

— Hasta mı imiş? Yoksa deniz mi tutmuş?

— Hayır! Aşktan... Hasretten ölüyor.

— Yok yahu!

— Evet! Sedyeyle Lady Mélisande'ın sarayına taşırlar. Bütün ömrünce yüzünü görmeden sevdiği kadının eline parmağının uciyle dokunur ve mesut ölür.

— Mükemmel! diye bağırdım!

— Şimdi bana Rudel'i neden hatırlattığınızı anladınız mı? Siz de onun gibi sevdiğiniz kadını son defa görmek için buraya geldiniz. Çok incesiniz Bertie. Ben bu hâtırayı tatlı bir koku, kitaplarımın arasına koyduğum kurumuş bir gül yaprağı gibi saklayacağım. Ama doğru bir iş yaptp yapmadığınıza hâlâ emin değilim! Aramızdaki münasebeti vedalaştığımız gün bitirmiş olsaydık çok daha iyi ederdik. Kalbinizdeki yara henüz pek taze... Bana evlenmek teklif ettiniz. «Olur» dedim. Sonra sizi Fink'e değiştim. Bunu size söylediğim gün her şey bitmişti.

— Şüphesiz Madeline! Hem de kat'î surette... Şimdi bu bahsi kapatalım. Fink'le aranız nasıl?

— Sakın siz bu küçük münakaşadan ümitlenerek gelmiş olmıyasınız! Çok müteessirim Bertie çok, pek çok müteessirim. Artık benden ümidinizi kesiniz. Beyhude ümitlenirseniz ıstırabınız kat kat artar. Fink'i seviyorum. Hayatımın biricik erkeği odur.

— Şu halde kafasına tabak filân atmadınız?

— Yok canım! Bunu da nereden çıkarıyorsunuz?

— Öyleyse...

— Saçma bir şey... Tamamiyle mânasız... Beş para etmeyen değersiz bir mesele. Fink'i kuzenim Stiffy'den kıskandım. Bana bu sabah her şeyi anlattı. Gözünden böcek çıkarıyormuş.

— Kim anlattı? Ne anlattı? Nasıl böcek? Kimin gözünden...

— Başınızı ağrıtmağa değmez.

— Demek işler yolunda?

— İşler mükemmel! Fink'i hiç bir zaman bugünkü kadar sevmemiştim. Her dakika yeni bir kıymet keşfediyorum.

— Sahi mi?

— Şahsiyet sahibi... Tam erkek... Son defa kendisini ne zaman görmüştünüz?

— Geçen akşam.

— Ne kadar değiştiğini farketmediniz mi?

— Değiştiğini öyle mi? Durun bakalım! Sahi! Yemekte gayet serbestti. Fıkralar anlattı. Arkadaşlarla alay etti. Sonunda gayet parlak bir de nutuk çekti. Evet, haklısınız! Bir değişme olmuş... Malûm ya bizim pısırık oğlan... Pardon yâni edebli diyecektim. İki insan önünde iki lâf edemeyen şey oğlan...

— Değişti. Zaten fazla çekingenliğinden başka kusuru yoktu. Çok şükür bu kusuru da yenmiş bulunuyor. Bu sabah burada olsaydınız da Mister Roderich'le nasıl konuştuğunu görseydiniz.

— Nasıl meselâ?

— Bir mesleden münakaşaya giriştiler. Fink böyle saçma lâflar dinlemeğe vakti olmadığını adamın yüzüne karşı söylemesin mi?

İnanılır gibi değil! Ben o kadar şaştım ki «ciddî mi?» diye sormayı bile akıl edemedim.

Kız derin derin iç çekerek:

— Bilmem ki ona lâyık bir hayat arkadaşı olabilecek miyim? diye saçmalıyordu.

— Bu nasıl söz? diye çıkıştım, oldunuz gitti.

— Teşekkür ederim Bertie, bana cesaret veriyorsunuz.

— Cesaret filân verdiğim yok. Dünyada sizin kadar birbirleri için yaratılmış iki insan az bulunur. Ayrıca siz ikiniz... Canım ne demek? Tam denk düşmüşsünüz. Olursa bu kadar olsun... Ne derler? Bir lâf vardır: İdeal çift... Hemşire ruhlar...

— Ciddi mi sevgili Bertie?

— Vallahi billâhi! Nikâh ne zaman, nikâh?

— Yirmi üçünde...

— Sizin yerinizde olsam daha yakına alırdım.

— Sahi mi?

— Hiç şüpheniz kalmasın. İşi hemen bitirirdim de bu derttten kurtulurdum. Fink gibi bir erkekle evlenmek için insan saniye kaçırmamalı. Yaman oğlandır. Yaman kaç para eder. Bir pırlanta... Arkadaşlarımın içinde neden sadece ona karşı saygı duyarım? Pırlanta olduğundan...

— Ah Bertie sen ne iyi yürekli imişsin.

— Düşündüğümü hissettiğimi söylüyorum o kadar.

— Şimdi içim daha da rahatladı. «Acaba» demiştim, «Fink'i kıskanır da, artık eskisi kadar sevmez mi?» Başka biri olsa kıskanır da kin bağlardı.

— Abdallık!...

— Ah aziz Bertie!

Ayrıldık. Ben salonun kapısına yaklaştım. İçerde bizim Fink gayet rahat bir sesle:

— Rica ederim Roderich! Eşeklik etmeyin! demiyor mu?

İnanılır gibi değil! Bu Fink... Bu dünyanın en pısırık, en mıymıntı oğlanı... Suratına bakıp adını sorsanız iki hafta kekeleyen budala... «Eşeklik...» diyor. Hem de kime diyor? Bir goril azmanına... «Mersi» derken benim yüreğim yarılırken...

Neden yalan söyleyeyim: «Şimdi bir felâket olacak! Herif bizim avanağı ayağının altına alıp eşek sudan gelinceye kadar...» diye düşünerek biraz ayak sürüdüm. Gürültü çıkmayınca kapıyı itip girdim.

Salonda, Fink'in müstakbel kaynatası da yok mu imiş? Bizim oğlan bu iki belânın karşısına bir koltuğa yan gelmiş.

Yan gelmemiş, iyice yayılmış. Beni görünce gayet rahat bir el hareketiyle:

— Ooo Bertie! Nihayet gelebildin! dedi.

— Gelebildim evet!

— Şöyle geç de bir pastayı!

— Mersi!

— İstediğim kitabı getirdin inşallah...

— Özür dilerim. Unuttum.

— Aklında tutamıyacak kadar budala olduğunu düşünmüştüm.

Bu sefer el sallayışı değişti. Sanki sinek kovuyor. Mister Roderich'dan bir pasta istedi.

Oğlan sanki bu evin damadı değil, sahibi... Bunda bir büyük sır var ama neyin nesi? Meraktan çatlıyacağım!

Bereket, hâkim eskisi ile diktatör müsveddesi hemen defoldular da yalnız kaldık.

— Madeline'le aranız... diye söze başladım.

— Stiffy'nin gözüne kaçan böceği çıkardım da şüphelendi. Önce biraz telâşlandım. Telâşla sana telgraflar çektim. Sonra daha kestirmeden giderek Madeline'i bir güzel haşladım. Edebini takındı. Aldırma, mademki geldin birkaç gün kalırsın.

— Mersi!

— Trovers halan da geliyor.

— Trovers halam mı? Bir yanlışlık olmasın!

— Ne yanlışlığı... Bu akşam burada... Telgraf çekmiş. Geliyor.

Neden gelir bu kadın? Gelecek sıra mı? Gelip de ne halt edecek? Telgrafımı almadan yola çıktıysa işimiz iş...

Fink bir şeyler söylüyor. Kulak verdim. Diyor ki:

— Trovers hala bana eskisi gibi muamele ederse hatırını kırarım. Eskiden benimle resmen alay ederdi. Bu huyunu lûtfen değiştirsin. Söylemeyi sakın unutma!

Yanına yaklaştım. Yavaşça sordum:

— Hasta filân değilsin ya!.. Başına bir hal gelmediğine iyice emin misin?

— Ne hastalığı?..

— Ne zamandanberi böyle oldun Fink?

— Anlayamadım!

— Meselâ: Trovers halamın hatırını kırmağa filân ne zamandanberi başladın. Geçen haftaya kadar karşısında dilin tutuluyordu. Demin kapıda duydum. Mister Roderich'e «eşeklik etme» gibi bir lâf söyledin.

— Eşeklik edene eşeklik etme derler.

— Ben diyemem!

Fink bir müddet yere bakarak düşündü. Sonra gülümsiyerek yüzüme baktı:

— Doğrusunu istersen ben de evvelce söylemezdim, dedi, cesaret edemezdim. Bir haftadanberi ben başka bir adam oldum. Hem de kimin sayesinde bil bakalım! Senin Civs'in sayesinde...

— Deme!

— Evet! Meğer biz ne budala şeylermişiz! Meğer biz, karanlıktan korkan çocuklara benzemez mi imişiz? Civs elimden tuttu... Başından anlatayım mı?

— Hâlâ soruyor.

— Geçen hafta beni bir düşüncedir almıştı. Nikâh ziyafetini düşünüyordum. Uykularım kaçıyordu. Sebep! Gayet basit! Ziyafette nutuk çekmek bize düşecekti. Düşün. Sir Witkyn'le Mister Roderich'in bulunduğu bir masada nutuk söyliyeceğim. «Ölürüm daha iyi... Daha kolay!» diye kıvranıyordum. Daha beteri Mister Roderich bir zamanlar Madeline'le evlenmek istemişti. Bana fena halde içerliyordu. Ufak bir pot kıracak olsam beni bitirecekti. Ayrıca insanların bir kısmını korumak, bir kıymeti kahretmek gibi bir de vazifesi olduğuna inanıyordu.

— Ne münasebet?

— Sen galiba hiç gazete okumuyorsun. Mister Roderich adını duymadın mı?

— Duymadım. Neymiş?

— «İngilizliği Kurtarma Cemiyeti» reisi. Bunların niyeti İngiltere'yi diktatörlükle idare etmek. Diktatör de bu Mister Roderich...

— Bana ilk bakışta diktatör müsveddesi gibi görünmesi bundan demek?

— Hiç şüphen olmasın! Herif diktatörlüğe hazırlanıyor.

— Sakın Sir Witkyn de bu maskaraların cemiyetine kayıtlı olmasın.

— Hayır. Sir Witkyn Mister Roderich'in teyzesiyle nişanlı... Kadın gayet zengin bir albayın dul karısı...

— Çok enteresan!

— Evet, ne diyordum? Sir Witkyn kızını Mister Roderich'e vermek istiyordu. Bu sebeple Madeline'in beni beğenmesine çok kızdı. Mister Roderich dersen köpürdü, Allah beterinden esirgesin, âdeta kudurdu. Beni serede yalnız yakalasa sıkıştırıyor, «Mis Madeline'i betbaht edersen boynunu koparırım!» diye üstüme yürüyordu. Ben canımdan usanmıştım Bertie senin haberin yok. Esasında Madeline'le aramız açılınca telâşlanmamın sebebi de bundandı. Zaten Sir Witkyn evimde akvaryumlar dolusu deniz kertenkeleleri beslediğimi bunlardan bir kısmını buraya getirdiğimi öğrenince...

— Evet!

— Dişlerinin arasından bir şeyler homurdandı ama ben duydum.

— Ne dedi meselâ?

— Söylemek icabetmez. Ayıp şeyler...

— Sen kertenkeleleri buraya neden taşıyorsun münasebetsiz?

— Bir Amerikalı profesör deniz kertenkelelerinin ancak mehtaplı gecelerde çiftleştiklerini yazmıştı. Gelecek aya kadar sabredemedim, birkaçını şişeye koyup getirdim.

— Allah belânı versin!

— Aldırma! Civs imdada yetişti. Daha doğrusu ben tam sırasında yardım istedim. Eğer seyahate çıktıktan sonra akıl etseydim...

— Ne seyahati?

— Ay senin haberin yok mu? Siz dünyayı dolaşmağa gidiyorsunuz.

— Kim demişse başından büyük halt etmiş.

— Halt edemez. Çünkü Civs söyledi. Civs söylediyse mutlaka inanacaksın. .

— Ben mi inanacağım? Neye inanıyorum? Dünya turuna çıkacağıma mı? İşte şimdi büsbütün halt ettin Fink...

Seyahat meyahat yok! Ferah ol!

— Civs vaz mı geçti?

— Hayır. Ben vaz geçtim.

— Öyleyse pek vaz geçilmiş sayılmaz. Neyse biz meselemize gelelim: Civs'i buldum. Derdimi yandım, derman istedim. Pişirdiği kahveyi henüz yarılamamıştım ki çareyi buluvermesin mi?

— Neymiş?

— Yaman bu bizim Civs'imiz... Pek yaman! Emsalsiz bir zekâ...

— Çok balık yiyor da ondan... Bulduğu çare neymiş?

— Gayet basit! Dedi ki; «Değer vermediğimiz, bir de nefret ettiğimiz insanlardan korkmayız.» dedi. Birilerinden ürküyorsaymışız onların zayıf taraflarını keşfe çalışmamız lâzımmış.

— Yâni...

— Gayet basit: «Herifteki surata bak! Gorile benziyor. Şundaki avanaklığı ne yapalım? Beriki büsbütün marazlı...» Böyle dedin mi? Dediklerine de inandın mı, herkes sana dize gelmeye başlıyor.

— Denedin mi?

— Denedim?

— Şu halde benim ziyafetimde hepimizi küçümsediğin için mi o parlak nutku çekebildin?

— Hepinizi evet...

— Beni de mi sakın?..

— Seni de...

İşte buna sahiden canım sıkıldı. Suratımı iyice astım. Az kalsın ağzıma geleni söyliyecektim. Çok şükür aklımı hemen başıma topladım. Bu herifin bizim hakkımızda düşündükleri mesele değil. Bugün mühim olan bu hayvanı Madeline adlı budala kızla evlendirmek... Hele nikâh kıyılsın, balayına çıkıp geri gelsinler, ben bu herife gösteririm! Son sözü duymamışım gibi:

— Çok parlak! dedim.

— Parlak olmaz mı yavrum? Bir kere bu yola döküldük. Senin ziyafetinde de güzelce denedik. O zamandan beri ben kendiliğimden işi ilerlettim. Dün sabahleyin oturdum.

Akşama kadar alış-verişim olan insanların zayıf taraflarını bir deftere kaydettim. Şaşılacak bir şey! Meselâ kaynatam olacak herifin tamam elli iki tane maskaralığını tesbit etmemiş miyim? Roderich denilen eşeğe gelince: Onun için tam bir cilt yazmak lâzım.

— Nerede bu defter?

— Bende.

— Bâri iyi saklasaydın... Birinin eline geçerse...

— Nereden geçecek. Defter hep üzerimde... İç cebimde... Nah! Hayır sol cebimde değil, sağda... Sağda da yok. Galiba bir yerde unuttum. Aldırma...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Herif ne dediğinin vallahi farkında değil! Hiç de umursamıyor. İçi rahat! Ben Wooster'lerin bütün sezme gücünü ruhumda taşırım. Hangi olay değerlidir, hangisi vızgelir, bana soracaksınız.

Telâşla:

— Düşürmüş olmıyasın! dedim.

— Düşürsem de aldırma! Hepsi ezberimde...

— Aldırma ne demek! Meselâ kaynatan için: «Avanaktır, kaz kadar aklı yok. Fazladan cahil!..» filân diye yazdın mıydı?

— Yazılmaz mı? Beş beterini yazdım.

— Adlı adınca mı?

— Adlı adınca...

— Şu halde defter eline geçer de okursa canı sıkılır demek?

— Neee!

— Başkası bulsa da Sir Witkyn'e koşturursa...

— Aman!

— Herif okumasiyle kızı vermekten...

— Eyvah! Mahvoldum. Bu taraf hiç aklıma gelmemişti. Aman Bertie, amanı bilir misin? Hey Yarabbi! Anneciğim! Yetiş ya Hazreti İsâ!

— Kızı vallahi billâhi vermez!

— Sahi mi Bertie, emin misin?

— Hiç şüphen olmasın! Zaten istemiye istemiye razı olmuş. Mutlak bozar. Kızına ne der bilir misin Fink, «benim cesedimi çiğnemeden kiliseye filan gidemezsin» der. Dedi mi de tamamdır.

— Peki!

— Daha beteri: Herif defteri bir güzel okuyup böğürmeğe başlar başlamaz Mister Roderich iki sıçramada sana yetişir. Boynunu, koparıverir.

Tabağıma bir pasta aldım. Dilimi şaklatarak yemeğe giriştim.

— Boynumu, öyle mi Bertie?

— Boynunu tabii... Belini kırması da cabası...

— Berbat öyleyse...

— Çoook...

— Belâdayım haa?..

— Hem de nasıl! Gırtlağına kadar...

— Ne halt etmeli?

— Vallahi bilmem!

— Aman bana bir çare! Aman acele bir çare...

— Çaresi...

— Civs'e baş vursak...

— Böyle bir felâketi önleyebileceğini sanmam! Başkalarından önce defteri ele geçiremezsen, bu sendeki belâyı, Allah baba gökten inerse ancak savuşturur. Yandın. Böyle bir defter kilitli bir çekmecede saklanmaz mı avanak?

— Kilitli çekmecede oluyor mu bakalım? Ben her dakika başı hepiniz hakkında yeni notlar düşürmüyor muyum?

— Ceketinin iç cebine koyduğuna emin misin?

— Yüzde yüz.

— Odanda filân bırakmış olma!

— Üstümde taşıyordum. Hep üstümde...

— Elinin altında bulunsun da notlar fazlalaşsın diye değil mi? Anlıyorum.

— Dur bakalım! Aklımı başıma devşireyim. En son defa nerede, hangi notu düşürdüğümü bulmağa çalışayım.

— Fena olmaz. Gayret!

— Evet. Tulumbanın yanında... Ahırın yalaklarını dolduran tulumbanın yanında... Kaynanam için «ödlek ki olursa bu kadar olsun» diye yazıp iç cebime attım. İyi hatırlıyorum. Mendilimin yanına... Tam o esnada Mis Stiffy ağlıyarak yaklaştı. Gözüne böcek kaçmış.

— Eyvah Fink! İşi keşfettim. Sen derhal mendiline saldırdın. Çünkü bir kızın gözüne böcek kaçarsa bu böceği mendilin ucuyla çıkarırız. Mendili alırken deftercik kayıp düştü.

— Der misin?

— Hiç şüphen olmasın. Dün sabah mı?

— Ne?

— Senin böcek avcılığı?

— Dün kuşluk vakti...

— O zamandan bu zamana defteri yüz kişi bulup almıştır. Hiç davranma! Defter gitti oğlum!

— Hiç bir yere gidemez. Gitmemeli. Yukarıda Allah yok mu birader?

— Bırak şimdi yukarıdaki Allahı! Bir kere Mis Stiffy'ye soralım. Belki o bulmuştur.

— Bulmuştur ya... Hay aklınla yaşa Bertie, başka kim bulacak! Ben kızın gözünden böceği çıkardıktan sonra ahırın köşesinde Madeline'i gördüm. Suratı bembeyazdı. Koştum. Tamam kardeş! Kızdan isteyelim. Kız mutlaka bulmuştur.

— Dur zıplama! Bu iş senin becereceğin işlerden değil! Kumandayı bundan sonra ben ele alıyorum. Kız şimdi nerede bulunur?

— Demin köye giderken gördüm. Senin haberin yok. Mis Stiffy köyün genç papaziyle sevişiyor. Aman Bertie... Aman ki nasıl aman!

— Müsterih ol! Şimdi hallederim. Sen beni burada bekle! Ben köy yolundayım.

— Köpeğinden sakın! Köpeği fena!

— Hangi köpek?

— Mis Stiffy'nin köpeği... Ahlâksız hayvanın biri. Hiç farkettirmeden yanaşıyor da yılan gibi ısırıyor.

— Mersi! Dikkat ederim.

Defter benim imiş, kızı da ben alacakmışım gibi seğirttim. İşin şakası yok. Nişan bozuldu mu Madeline üstümde kalır mı kalır. O zaman dünya seyahatine çıkmak da faydasız. Mahşere kadar yanarım ki berbat yanarım...

Yolun bir kısmını görecek bir yerde durmuş başıma gelebilecek felâketleri sırayla düşünüyordum ki gözlerimin önünde beklenmedik bir facia cereyan ediverdi.

Akşamın kızıl aydınlığı içinde bir candarma bisikletle yokuşu iniyordu. Alımlı çalımlı bir candarma... Fazladan gayetle de keyifli! Belli bir şey, ya birinin iyice canını yak-

mış, yahut izin koparmış. İki yana salınarak tatlı tatlı yaklaşıyor. Bir ıslık öttürmediği eksik. Daha mühimini ister misiniz? Bu candarma, bisiklete iyi bindiğini zanneden bir candarma! Ellerini de cebine sokmuş. Gidon boş. Herif yokuşu inip dururken arkasından bir şey yetişti. — yânî dram o anda başlamış oldu. — Orta boylu siyah bir av köpeği birdenbire zavallı candarmanın sol baldırına saldırmaz mı?

Bisiklet denilen mendebura hepiniz bindiniz, bilirsiniz. İnsan ellerini çok keyifli sıralarında ceplerine sokar. Böyle keyifli sıralarında insanları tepesi üstü düşürmek de işten değildir. Çünkü insan oğlu bu sıralarda keyiflendiği şey her neyse ona iyice dalmış bulunur. Köpek saldırınca candarma ürktü. Terazisini kaybetti. Elleri gidonda olsa kaybetmezdi. Yolun kenarındaki derince çukura âdeta uçtu. Kısacası, bir an evvel canlı insanlar âleminde bisiklet safası yapıyordu. Bir an sonra mezara girer gibi ölüler âlemine geçmiş oldu. Orada nasıl debelendiğini görmenizi isterdim.

Candarma debelenip dururken bu sabah kendisinden imdat telgrafı aldığım Mis Stiffy'nin feryadı duyuldu:

— Bu ne rezalet! Köpeğimi az kalsın ezecektiniz! Zavallı Bartolome! Bir yerin acıdı mı? Köpeğimi ürküttünüz! Köpeğimin yüreği oynadı. Hayvana bir şey olursa dâvacıyım!

Candarma debelenmeyi durdurmuş, şaşkın şaşkın bakıyordu.

Mis Stiffy:

— Bisiklet de ne oluyor? diye haykırmasını bir kat daha arttırdı, köpeğimin bu mel'un şeye kızdığını bilmiyor musunuz?

— Ben umumî yolda efendim... Kendi bisikletimle...

— Umumî yoldaymış... Rica ederim Oates! Budala gibi konuşmayın. Bir köpek bir bisiklet görür de hiç saldırmaz olur mu? Dâva açacağım. Lordlar kamarasına şikâyet edeceğim. İşte bu centilmen de Allah için şahidim!.. — Beni yeni farketti: — Vay Bertie sevgilim! diyerek üstüme yürüdü.

— Merhaba Stiffy...

— Şahitsiniz!

— Neye?

— Köpeğimin uğradığı felâkete...

Candarma daha fazla beklemedi. Sağ bacağını ve arka tekerleği biraz çarpılan bisikletini sürükleyerek — galiba küfür ede ede — geçti gitti.

Ben fırsatı kaçırmak istemedim:

— Stiffy! dedim, şu defteri ver bakalım.

— Hangi defteri?

— Kurşunî maroken kaplı küçük defter.

— İçinde buradaki insanlar hakkında eğlenceli notlar bulunan defter mi?

— Tamam! Veriver yavrum!

— Dur hele Bertie! Bu defter galiba Mister Fink'in...

— Tamam!

— Notları o yazmış.

— Tamam!

— İnanılır şey değil!

— Tamam!

— Mister Fink'e şaştım. Amcamla büyük dostu Mister Roderick hakkında notlar düşüreceğine, şu edebsiz candarma için bir şikâyetname yazsaydı ya... Köpek düşmanı Oates'i âmirlerine bildirseydi...

— Meraklanma onu da yapar. Yavaş yavaş, sırasiyle... Hele sen şu defteri... Defter nerde?

— Defteri bırakın da köpeğimi sinirlendiren şu utanmaz Oates için...

— Defter lâzım Stiffy... Defter gayet lüzumlu...

— Amcamı buraya sulh hâkimi seçtiler. Ben şimdi bu terbiyesiz Oates'i dâva etsem haksız mıyım?

— Defter yanında mı şekerim?

— Vakaya şahit olduğunuz isabet. Bu candarma Oates beni iki kere amcama şikâyet ettiydi. Bir defasında otomobili fazla sürmüşüm, ikincisinde Bartolome...

— Bartolome de kim?

— Köpeğim.

— Evet.

— Isırır gibi yapmış.

— Kimi?

— Beni dinlemiyorsunuz Bertie, kimi olacak candarma Oates'i...

— Defter...

— Durunuz Bertie! Sizi amcam bir kere beş lira cezaya mahkûm etmişti değil mi?

— Evet.

— Bir polisin resmî kasketini aşırmağa kalkmışsınız.

— Tamam!

— Lûtfen Bertie şu ahlâksız Oates'in kapelâsını bana aşırır mısınız?

— Efendim?

— Herifin külâhını aşırıp bana getirin. Sonra siz karışmayın. Bana bu iyiliği yapar mısınız?

— Elbette yapmam!

— Ah siz erkekler! Ne tabansız mahlûklar oldunuz. Harold «en küçük arzunuz bence emirdir.» dediği halde şu herifin şapkasını bana aşırıvermiyor!

— Harold'u bilemedim.

— Köyün papazı...

— Candarmanın külâhını size köyün papazı mı aşırıverecek sevabına?..

— Köyün papazı yabancı değil ki... Nişanlım sayılır.

— Efendim?

— Nişanlım ama amcamdan gizli... Hep düşünüyorum: Harold gibi kibar bir çocuk nişanlısının bu kadarcık bir isteğini yerine getirmez mi?

— Getirmez.

— Neden?

— Papazların candarma külâhı aşırmaları incilde yazılı değildir.

— İncilde sinemaya gitmek de yazılı değil ama Harold gizlice gidiyor. Eskiden böyle tabansız değilmiş. Oksfordun en uçarı talebelerinden olduğunu duydum.

— Oksfordun mu?

— Sahi! Siz de tanırsınız. Aynı senelerde beraber okumuşsunuz. Harold Pinker!

— Pinker mi? Vay köpoğlusu vay! Sonunda siyah cübbeyi sırtlayıp papaz mı olmuş? Oh! Lâyığını buldu! Ben de

kendi kendime: «Pinker maskarası ne cehenneme gitti?» diyordum. Ne garip dünya! İnsanların yarısı, öteki yarısının ne halt ettiğinden habersiz yaşıyor. Eee...

— E'si... Harold burada çok sevilen bir papaz... Yakında göreceksiniz Piskopos olacak! İngilteremizin en genç, en yakışıklı, fakat en yüreksiz piskoposu...

Pinker'e dalmıştım. Oğlan iri kıyımdı. Rugbi oyununda bacağını tutan çıkmamıştı. Yalnız üniversite takımında değil... Millî takımda bile çok işler gördü.

— Zibidi vaktiyle hiç de yüreksiz değildi, dedim, gözünü budaktan sakınmaz kopuklardandı. Şu halde candarma kapelâsı aşırmak icabetmiyordur. Gelin siz bu sevdadan vaz geçin Stiffy...

— Hangi sevdadan? Harold'dan mı?

— Değil canım! Candarma kapelâsı aşırtmak sevdasından...

— Kabil mi? Ölürüm!

— Vaz geçin şekerim! İcabetmez.

— Ölürüm. İngiliz candarmalarının en budalası olan Oates'i külâhsız bıraktırmazsam ölürüm.

— Şu halde size bir ağabey öğüdü: Polis, yahut candarma külâhı kaparken arkadan gürültüsüz yanaşılacak. Külâh öne itilecek. Böyle yapılmadı mı, çene bağı sıkışıyor da külâh çıkmıyor, insan kendisini mahkemede buluyor.

— Biraz sustum: — Demek bizim Harold abdaliyle nişanlandın, dedim.

— Ah Bertie! Bilseniz ne kadar mesudum, ne kadar... Lâkin bir zorluğumuz var.

— Sahi! Beni imdada çağıran bir telgrafınızı almıştım.

— Evet! Çok müşküldeyiz. Meseleyi amcama açamıyoruz.

— Hangi meseleyi?

— Nişanlanmak meselesini.

— Neden?

— Madeline'in Fink'le evlenmesini amcam hiç istemiyordu. Bu iş, âdeta cebren oldu. Şimdi bunların nikâhı kıyılmadan ortaya çıkar da «Ben Harold'la nişanlandım» dersem Sir Witkyn'in yüreğine iner.

— Peki!

— Bütün ümidimiz sizde Bertie!

— Esef ederim... Çok müteessirim! Elimden hiçbir şey gelmez.

— Sizden nasıl bir yardım istiyeceğimizi sormadan bu nasıl red cevabı?

— Hâcet yok! Ben böyle bir işe katiyyen karışamam! Çünkü herhangi bir sebeple Sir Witkyn'le karşılamak istemiyorum.

— Bakın nasıl düşündük?

— Bakamam!

— Dinleyin canım!

— İmkânsız!

— Atıyorsunuz!

— Vallahi atmıyorum. Beni bu işe karıştırmak size asla hayır getirmez. «Kız oğlanı seviyor. Verin gitsin!» dedim mi, amcanız, vereceği varsa cayar.

— Elbette...

— Ne dediniz?

— Biz sizden böyle bir yardım beklemiyoruz.

— Anlayamadım.

— Gayet basit: Geçen ay bir arkadaşım anlattı. Gayet zengin lordlarımızdan birinin kızı, babasının hususî kâtibiyle sevişmiş. Adam kızını, asîl olmıyan meteliksiz bir herife, tabii, vermek istememiş. Bunlar ne yapmışlar bakalım? Oğlanın arkadaşlarından biri, lord hazretlerini bir oyunla gölde kayık safasına çıkarmış Tam orta yerde tekneyi devirmiş. Lord batıp çıkarken, glu glu! diye feryat etmeğe çalışırken kâtip efendi kendini suya atıp yetişiyor, müstakbel kain babasını muhakkak bir ölümden kurtarıyor. Şimdi siz o lordun yerinde olun da kızınızı vermeyin bakalım!

— Durunuz Stiffy! Burada öyle bir göl göremiyorum. Sonra benim bildiğim Sir Witkyn benimle beraber ölüm Allah sandal safasına çıkmaz.

— Lâfımı böyle kesmeseniz aklınız yatacak. Sinemada ben ne gördüm?

— Sinemada...

— Evet! Kızı oğlan seviyor. Babası verimkâr olmayın-

ca bir oyun tasarlıyorlar. Kızla babası ormanda giderken oğlanın arkadaşlarından ikisi haydut kılığına girip bunların yolunu...

— Kesiyor. Oğlan yıldırım gibi yetişip kurtarıyor, değil mi?

— Siz de gördünüz miydi?.. Görmüşsünüz belli...

— Görmeğe hâcet yok. Filmlerde işler hep böyle döner ama... sadece filmlerde...

— Neden?

— Dünyada hiçbir sevdalının bu kadar avanak arkadaşları bulunmaz da ondan...

— Ya siz?

— Ben mi? Rica ederim...

— Telâşlanmayın canım! Harold zaten böyle bir yardım şeklini kabul etmiyor. Biz bir başka numara bulduk! Siz gecelerden bir gece gümüş macun hokkasını aşırmağa kalkacaksınız.

— Gümüş...

— Macun hokkası... Amatör koleksiyoncuların hepsi gibi amcam da en son aldığı parçaya birkaç zaman âdeta sevdalanır.

— Sevdalanır, evet!

— İlk getirdiği gece görmeliydiniz. Sofranın ortasına koydu. Yemek boyunca hep inekten lâf etti.

— Hangi inekten?

— Gümüş macun hokkasındaki inekten... Numarayı başka türlü nereden akıl edebilirdim Bertie? Yalnız plânda aksayan bir nokta var.

— Neymiş?

— Çalınan macun hokkasını köyün papazı nasıl ele geçiriyor da ertesi sabah sahibine getiriyor?

— Sahi!

— Bereket ben akıllıyımdır. Ayrıca hiçbir filmi kaçırmam. Filmlerde insanların ders alacağı çok numaralar var. Yüzünüze bir maske takacaksınız.

— Ben mi, yüzüme bir maske takacakmışım?

— Bir siyah maske! Gecenin bir vakti macun hokkasını aşırmak için küçük salona gireceksiniz.

— Ben...

— Siz evet! Balkondan çıkınca Harold'la karşılaşıyorsunuz.

— Sonra bizim zibidi kahraman kesiliyor, ben de cezaevini boyluyorum. Hayır!

— Cezaevinde ne işiniz var? Boğuşmadan sonra kurtulup kaçacaksınız.

— Ne boğuşması?

— Boğuşmazsanız işin güzelliği... Pardon ciddiyeti kalmaz. Yumruğunda kan bulunmalı ki...

— Kimin yumruğunda...

— Harold'un...

— Kan...

— Tabii sizin kanınız... Burnunuz kanayacak ya...

— Benim mi? Şakalaşıyorsunuz.

— Sizin evet. Sonra Bertie'ciğim, Harold elinde inekle içeri girecek. Bir alkış, bir kıyamet! Hârika değil mi?

— Hârika ama benden paso...

— Bunca senelik ahbaplığımız... Seni ben bu kadar takdir ederim. Herkeslere «Bertie'den daha şeker çocuk olmaz» diye... On dakikalık bir yardımı benden esirgemek...

— Esef ederim... İmkânsız...

— Siz eskiden böyle katır gibi dayatmazdınız Bertie, dostlarınızın yardımına koşardınız. Damarlarınızdaki Wooster kanı...

— Katır gibi dayatmağa başladım. Eski avanak katır çoktan akıllandı meleğim, aklını başına devşirdi ki... Benim işim çok Stiffy şu defteri verin de gidip işime bakayım!

— Hangi defter? Haa Fink'in not defteri mi?

— Tamam!

— Bu deftere niçin bu kadar önem veriyorsunuz Bertie?

— Veriyorum. Çünkü Fink'in hali harap! Defter elinde olmadı mı, daha doğrusu, defter düşmanlarımızın eline geçti mi hepimiz hapı yuttuk.

— Düşmanınız kim? Siz kimlersiniz?

— Ben ve Fink... Düşmanlarımız da amcanızla Mister Roderich... Amcanız defteri okur okumaz evlenmeyi bozar.

Evlenme bozulursa benim başım, eski bir lâf sebebiyle yeni dertlere girer.

— Eski lâf nedir?

— Yahu, ben boş bulunup Madeline'e evlenme teklif etmedim mi? Amcanız Fink'i buradan kovalar kovalamaz bizim eski lâf birinci plâna gelecek. Madeline fena kız değildir, hâşâ! Fakat evlenmeye geldi mi, imkânsız... Saygım var. Takdir ederim. Mükemmel karı olur ama Fink'e olur.

— Şimdi anladım. Hakikat belâdasınız sevgili Bertie, sahiden haliniz berbat.. Defter amcamın eline geçti mi yandınız!

— Yandık tabii...

— Şu halde... Benim kırılan ümitlerim yeniden canlandı demektir.

— Hangi ümitleriniz?

— Defteri götürüp amcama veririm.

— Nee!...

— Amcama... Yeğeni olduğum için vicdan borcumdur. Kızını vereceği adamın kendi hakkındaki düşüncelerini bilmeli! «Ah sevgili amcacığım! Koynunuzda bir erkek yılan besliyorsunuz! Gözünüzü açın! Wit amca! Siz benim babam sayılırsınız! Beni beslediniz, büyüttünüz...» İşte söze böyle başlıyacağım.

— Neler söylüyorsun Stiffy... Saçmalıyorsun.

— Bu defter amcamın eline mutlak surette geçmeli. Hem de geçecek...

— Şantaj...

— Hayır, evlâtlık vazifesi... Ya bu gece ineği aşırırken Harold'a yakalanır, dayağı yersiniz. Yahut defter amcama gider.

Bertolome adındaki melûn hayvanı çekerek yürüdü: gözden kayboldu.

Arkasından dalgın dalgın ne kadar bakmışım pek farkında değilim, pis bir sesle sıçrıyarak kendime geldim.

Mister Roderich arka tarafımdan ense köküme kadar yanaşmış. Akşamın alaca karanlığında art ayakları üzerine kalkan bir bozayı gibi homurdanıyor.

— Efendim? diye can havliyle sordum.

— Sir Witkyn'le vaziyeti enine boyuna müzakere ettik.
— Hangi meseleyi?... Gene bir mesele?...
— İnek meselesini... Buraya neden geldiğinizi biliyoruz.
— Biliyor musunuz?
— Evet. Sizi buraya eniştenız yolladı. Niyetiniz bizim macun hokkasını aşırmak...
— Rica ederim...
— Faydasızdır. İnkâr işe yaramaz. Birazdan da Travers halanız geliyormuş. Leşe üşüşen akbabalar gibi Wooster'ler buraya toplanıyorlar. Bilmiş olun, gözümüz üstünüzde... Sürekli kontrolümüz altındasınız. Sir Witkyn'i başkalarına benzetmeyin. İngiliz asîlzadeliğini Fransız gazetelerinde maskara etmemek için rezaleti örtbas edeceğimizi sanırsanız aldanırsınız. Bir emekli ceza hâkimi ve buranın bugün resmen sulh hâkimi sıfatiyle gerek vatandaşlık vazifesini, gerek hâkimlik vazifesini, hiç duraklamadan yerine getirecek. Bize oyun sökmez. Plânınız ne kadar mel'unca olursa olsun bizi atlatamazsınız. Macun hokkamızın kılına hatâ gelirse pençelerimiz yakalarınızdadır. Anlaşıldı mı?

İnlemişim.

— Bir şey mi dediniz Wooster?
— Hayır! Mersi!
— İşte böyle terbiyeli olacaksın. Gayet terbiyeli...

Bir ayak sesi duyarak ikimiz de döndük.

Civs göründü:

— Halanız geldiler, efendim, dedi, mavi salonda sizi bekliyorlar. Yemekten önce gayet önemli bir mesele görüşeceklermiş.
— Mesele mi?
— «Gayet önemli... Son derece önemli bir mesele» dediler efendim.
— Peki Civs! Geliyorum. Mersi Civs!

Terbiyemi doğrusu kendim de beğenmeğe başlamıştım. Roderich denilen herif kaba kaba güldü.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eve dönerken olup bitenleri Civs'e anlattım. Giyinmem bitene kadar hiç sesini çıkarmadı.

— Bu belâya bir çare bulabildiniz mi Civs? diye sordum.

— Özür dilerim, henüz bulamadım efendim.

— Ciddi mi?.

— Korkarım ki ciddî efendim.

Az kaldı kravatım beni boğacaktı. Zorla gevşettim. İki derin soluk arasında zihnim birdenbire aydınlandı:

— Civs, dedim, polis romanları okur musunuz?

— Pek okumam efendim.

— Okusaydınız polis hafiyesinin arada bir macerayı bir tarafa bırakarak olup bitenlerin bir hülâsasını çıkardığını, şüphelendiklerinin listesini yaptığını bilirdiniz.

— Evet efendim.

— Şimdi vaziyeti biz de kısaca gözden geçirelim: Bir: Şu mendebur gümüş macun hokkasını aşırmazsam Anatol'un yemeklerinden ölüm Allah mahrum kalacağız. İki: İnekli hokkayı aşırdığım takdirde Roderich boynumu koparacak. Üç: Eğer mel'un gümüş parçasını aşırırken kendimi Harold'a yakalatıp dayak yemezsem kurşunî maroken kaplı defteri Stiffy götürüp Sir Witkyn'e verecek. Herif damadını kovalıyacak, kızı başıma kalacak. İşte vaziyet bu! Biz bu vaziyete bir çare bulacağız Civs.

— Pek kolay görünmüyor efendim.

— Ben şimdi yemeğe iniyorum. Siz yemek bitene kadar bir çıkar yol arayın. Düşünürseniz bulursunuz. Malûm ya, düşünmek insanın zihnini açar.

Bir cıgara yaktım. Derin derin nefesledim:

— Nedir benim bu kadın milletinden çektiğim Civs? Ben bu kadın milletinden usandım vallahi!.. Bunlar insanı canından bezdiriyorlar. Hele Stiffy hepsinden beter...

— Defterin kendisinde bulunduğuna katiyyen emin misiniz?

— Yani, defterden haberi yok da bize numara mı yapıyor?

— Olabilir.

— Hayır. Defter kızda. Ben bilmez miyim? Gözlerinden anladım.

— Biraz acele etseniz efendim, halanız bekliyorlar.

— Beklesin. Kendisiyle görüşecek bir şeyimizin kalmış olduğunu sanmıyorum. Bütün ümitlerin mahvolduğunu müjdelersem beni yanaklarımdan öpmez! Bir de ona dert anlatmalı. Yahu, benim bu kadın milletinden nedir çektiğim...

Aynada kendime baktım. Simokin fena durmuyordu. Bu da bizim Civs'in fikridir. Kanaatime göre bir delikanlı zora düştü mü hemen sırtına bir simokin geçirmeliymiş... Karşısındakilerin üzerinde tesiri artarmış.

Halam bekliyordu. İster istemez gitmek lâzım. Yakamda toz varmış gibi atlası fiskeledim. Tam kapıya doğru yürürken kanat açıldı. Fink içeri girdi:

— Bonsuvar, bonsuvar, dedi, merhaba Civs!

— Bonsuvar efendim.

— Ne haber Bertie? Kızı gördün mü?

— Gördüm. — Civs'e döndüm: — Bize biraz Brandi bulabilir misiniz?

— Emredersiniz.

— Biraz fazlaca olmalı.

— Hay hay efendim.

— Şişesiyle getirin daha iyi.

— Baş üstüne efendim.

Civs çıkınca Fink:

— Bu da neyin nesi? diye şaştı, yemekten önce Brandi mi içilirmiş?

— Ben içecek değilim. Senin için söyledim zavallı dostum, zavallı betbaht kardeşim.

— Ben Brandiyi ağzıma koymam!

— Bahse girer misin? Birinci kadehi yuvarladıktan sonra ikinciyi, üçüncüyü de rica edip gövdeye indireceğine bire beş bahse... Hele otur ki... Otur da biraz konuşalım.

Ben bir koltuğa yerleştim. Meseleyi Brandi gelmeden açmak münasip olmıyacaktı. Yüreğine müreğine iner, bayılır mayılır. İyisi mi kalbi kuvvetlendirecek bir içki elimin altında bulunmalı. Havaların iyileşmesinden lâf açtım. Fink bir müddet dinledi:

— Kızı gördün mü? diye tekrar sordu, bırak şu saçma lâfları da biz meselemize gelelim.

— Geleceğiz. — Kapıya döndüm. Civs Brandi şişesiyle iki kadehi tepsiye koymuştu. — Mersi Civs! dedim. Lûtfen Travers halama bir önemli işe yakalandığımı, kendisiyle biraz sonra görüşeceğimi bildirin.

— Baş üstüne efendim.

Fink'e dolu Brandi kadehini uzattım:

— Şunu dikiver de beni dinle, dedim, maalesef vereceğim haber tatlı değil.

— Defter hususunda mı?

— Defter evet.

— Kız almamış mı? Eyvah!

— Keşke almasaydı. Defteri bulmuş Sir Witkyn'e verecek.

Zavallı Fink kaba etine zehirli yamyam oku saplanmış gibi bir kere sıçradı. Kadehdeki içkiyi yere döktü. Etrafı bir meyhane kokusu kapladı.

— Kime verecek, kime verecek?

— Kaynatana...

— Hiç olur mu?

— Olur ki vızır vızır.

— İnanmam! Hayır.

— Mecburî inanacaksın.

— Neden ama... Benden alıp veremediği nedir?

— Senden değil, benden canımı istiyor. Aile şerefimi... namusumu... hürriyetimi...

— Ne yapacak? Delirmiş mi? Defter Sir Witkyn'in eline geçerse başıma neler geleceğini bu kız...

— Bilmez olur mu? Bütün plânı bu felâketin üzerine kurmuş.

— Elinde defter yok da sakın...

— Hayır. Defter elinde... Buna eminim.

— Önüne geçmenin çaresi?
— Bakarsan var gibi...
— Aman...
— Macun hokkasını bildin mi?
— Ne hokkası?..
— Şu inekli hokka...
— İnekli?
— Canım geçen akşam Sir Witkyn sofrada hepinize göstermiş.
— Şu berbat şey... Peki!
Kızla konuştuklarımızı etraflıca anlattım.
Sonuna doğru suratının karışıklığı yavaş yavaş dağıldı. Ben bitirince âdeta keyiflendi:
— Tamam! dedi, söylesene birader! Ben de çaresiz dertlere düştün sanmıştım da korkmuştum. E bunda telâşlanacak ne var kardeşim?
— Ne mi var?
— Hay sen çok yaşa Bertie! Ne şakacı adamsın. Çok yaşa emi? Pekâlâ! Bu gece bu işi bitiriver.
— Efendim?
— Bu gece...
— Ben mi? Hangi iş?
— İneği aşır, Harold yumruğu burnuna yapıştırsın. Olsun bitsin!
— Özür dilerim Fink, imkânsız!
— Saçmalama!
— İmkânsız... Şundan imkânsız ki ben hangi sebeple olursa olsun bu macun hokkasına dokunursam Mister Roderich boynumu koparacak.
— Yazıklar olsun Bertie, insan Roderich'den korkar mı?
— Ben korkarım.
— Bir kere seni dünyada tutamaz. Görmüyor musun yürümekten âciz.
— Roderich denilen herifin önü sıra kaçmak niyetinde değilim.
— İyi ama bana yardım ettikten sonra burada kalmana da zaten sebep yok. Gürültüden sonra otomobile atlar

savuşursun. Haydi kardeşim, Harold'a bir mektup yazalım da gece yarısı burada bulunmasını bildirelim. Yapacağın iş basit: Gece yarısı ineği aşırırsın. Harold'dan yumruğu yemeden motörü işler halde bırak!

— Yallah!

— Mutabık değil miyiz?

— Maalesef.

— Aman Yarabbi! Kulaklarıma nasıl inanayım? Bnnu dostum Bertie mi söyleyor? Çocukluk arkadaşım, mektep arkadaşını, oyun arkadaşım... İngilteremizin en asîl, en iyi kalbli... şövalyeliği, mertliği, kahramanlığı tarihlere geçmiş Wooster'lerin şanlı evlâdı... Oksfordun «gözünü budaktan sakınmaz Bertie Wooster» i mi söylüyor?

— Söylüyor.

— İyi ama çaresizliği görmüyor musun Bertie?

— Gördüğüm için söylüyorum ya...

— Öyleyse bir başka çare bulalım.

— Meselâ?

— Meselâ: Kız bu deftere çok önem veriyorsa mutlaka odasında saklamıştır. Git ara...

— Odasında saklar mı? Üstünde taşır.

— Şu halde çorabının koncundadır. Daha kolay alırsın.

— Daha mı kolay? Yere yıkacağım, bacaklarını kaldırıp eteklerini sıyıracağım...

— Tamam! Bir usulle tenhaya çek... Zor kullanarak...

— Beyhude nefes tüketme arslanım, yapamam!

— Peki sana ne oldu kuzum? Sendeki gözü peklik, cesaret, zekâ, hareket keskinliği ne cehenneme gitti? «Son zamanlarda içkiye fazla düştü» diyorlardı. Meğer doğruymuş. Pısırıklaşmışsın.

Fink daha buna benzer bir sürü lâf etti. Hiç aldırmadım. Geçmiş gelecek bütün Wooster'lere beddua edip saçını yolarak çıkıp gitti.

Ben gülmeğe çalışıyordum ki önde Travers hala, arkada Civs göründüler.

— Halacığım özür dilerim, diye üstlerine vardım, Fink'i buradan çıkarken gördünüz, konuşmamızın ne kadar mühim olduğunu suratından anladığınıza eminim. Sizinle görüştü-

ğümüzden bu yana işler karıştı. Ortaya yeni meseleler çıktı, plânımız alt üst oldu. Başıma dündenberi cehennemin katran kazanları boşaltılıyor desem vaziyeti şişiriyor sayılmam değil mi Civs?

— Evet efendim.

Halam sanki beni hiç dinlememişti:

— Anatol! diye fısıldadı.

— Anatol'a ne oldu? diye zıpladım.

— Elden gidiyor.

— Demeyin? Neden? Koleraya mı yakalandı?

— Keşke koleraya yakalansaydı. Eğer elimizi çabuk tutmazsak Anatol'u canlı canlı kaybediyoruz, canlı canlı...

— İmkânı yok!

— Saçmalama Bertie! Beni dinle Tom eniştен göz koyduğu macun hokkasının Sir Witkyn tarafından satın alındığını duymasiyle deliye döndü. Eskidenberi Sir Witkyn bizim Anatol'u istiyordu. Bir mektup yazıp inekli macun hokkasiyle ahçımızı trampa etmeğe hazır olduğunu bildirmez mi? Duyar duymaz canım başıma sıçradı. Buraya o sebepten koşup geldim. Acele bir çare bulacağız. Buna mecburuz. Gümüş macun hokkası her ne pahasına olursa olsun ele geçmeli...

— Yahu delirdi mi benim Tom eniştem?.. Hiç insan...

— İşte bu kadar... Vakit geçirmeden macun hokkasını senden isterim. Bir parçaya göz koymuş bir kolleksiyoncuya şimdiye kadar hiçbir kuvvet dert anlatamamıştır. Az kalsın Witkyn'e telgraf çekecekti. Mektubu da birkaç gün göndertmemeyi zorla becerdim. «Biraz sabır!» dedim, «benim arslan Bertie oğlum! Şimdi iş üstünde... Fedakâr çocuk, macun hokkasını ya ele geçirdi, ya da geçirmek üzere...» İşte böyle dedim de zaptettim. Vaziyet bu! Her geçen dakikanın müthiş önemi var. Acele, gayet acele...

Anatol'un nefis yemekleriyle Mister Roderich'in boynumu koparmak için sabırsızlanan kalın parmaklarını karşılaştırdım. Anatol'un yemekeri ağır bastı. Davrandım:

— Civs, dedim, demin meseleyi hülâsa etmiştik. Aklınızda mı?

— Evet efendim.

— Mersi Civs! Lütfen bana bir kadeh Brandi verir misiniz? Yuvarlıyayım da aklım başıma gelsin!

Meselemizin hülâsasını Trovers halama anlattım.

— Size bu işin imkânsızlığını bildiren bir telgraf çekmiştim, dedim, daha evvel yola çıktığınız için okuyamadınız.

— Şimdi bunları geç yavrum! Anatol'u kurtarmanın kolayı...

— Kolayı evet... Kolayı ama Sir Witkyn bizden resmen şüpheleniyor. Daha beteri: Peşime birisini taktı. Birisini dedimse insan zannetmeyin. Düpedüz goril azmanı... Herifin gizlisi kapaklısı da yok. «Gözüm üstünde. Macun hokkasına leke geldi mi bitiririm!» diyerek bir gürledi ki...

Hiç bir şart altında Trovers halamı böyle görmemiştim. Her vaziyette mutlaka yarım cilt söz eden kadıncağızın şanki dili tutuldu. Kekeme olmuş gibi bir zaman acaip sesler çıkardıktan sonra:

— Anlıyorum, dedi, açmaz dedikleri herhalde bu bizim içine düştüğümüz hale diyorlar. Herif senin yüzüne karşı resmen: «Gırtlağını sökerim» dedi mi?

— Dedi.

— Boynunu koparırım, dedi mi?

— Dedi.

— «Seni bitiririm» dedi mi?

— Dedi.

— Belki de bu lâflara kulak asmamak mümkündür. Malûm ya, «ısıracak köpek havlamaz» derler.

— Köpeğe kurban olayım, bu herif goril azmanı... Şakası olamaz.

— Öyleyse bir tek ümit kalıyor: Civs...

Civs'e baktım:

— Mister Roderich'ten bahsediyoruz.

— Evet efendim.

— Zannederim bu mesele de benim gibi siz de biraz şey olduruz Civs... Yâni çaresizliğe düştünüz.

Trovers halam bir zaman düşündü. Gözlerini bir kıstı, bir açtı. Bir zaman tırnağını yedi. Sonra birisini ürkütmemek istiyormuş gibi yavaş sesle:

— Bu Roderich denilen herifin hayatında yayılmasından ürkeceği bir sır yok mu acaba? dedi. Siz bu adam hakkında bir şey bilmiyor musunuz Civs?

— Hayır madam.

Ben araya girdim:

— Ürkeceği sır ne demek?

— Her insanda böyle bir sır bulunabilir. Yâni her insanın bir zayıf tarafı mevcuttur. Meselâ bizim ailede bir George amca vardı. Dadımı öperken üstlerine uğradım. Mektepteki hesap vazifelerimi bundan sonra hep George amcam yaptıydı.

— Durun bakalım halacığım... Bu yoldan giderek bir şeyler yapmak bana da mümkün gibi görünüyor.

— İşte bunu düşünün, acele bir çare bulun. Benim başım ağrımağa başladı. Odama gidip kolonyayla enseme masaj yapmalıyım!

Halam çıktıktan sonra Civs'in yüzüne baktım:

— Ne dersiniz bu fikre Civs? Eğer Mister Roderich'in bir cinayet işlediğini öğrenir de herifi baskı altına alırsak...

— Evet efendim! Bakın ben ne düşündüm. Bizim bir oda hizmetçileri kulübümüz var. Birkaç senedir üyesiyim. Mister Roderich'in oda hizmetçisi de herhalde aynı kulüpte âzadır. Âzalar efendilerinin sırlarını kulübün genel sekreterine bildirmek zorundadırlar. Bu sırlar kulübün gizli defterine geçirilir.

— Sakın siz de bana ait bâzı sırları...

— Evet efendim.

— Evet, ne demek? Söylediniz mi?

— Evet efendim.

— Bir cinayet dönüşü..., köşedeki elektrik direğini hırsız zannederek kıyametleri kopardığımı...

— Söyledim, deftere geçirdik efendim. Arkadaşlar bunları boş zamanlarında okuyup gülerler.

— Haltetmişsiniz Civs.

— Zannetmem efendim! Yalnız kulüp üyeleri okuyup gülerler ve sır mutlak surette saklanır. İsterseniz bir kere genel sekretere telefon edip Mister Roderich hakkında bir kayıt olup olmadığını sorayım.

— Derhal... Derhal ama başkasına ait bir sırrı size söylerler mi?

— Üye olduğum için böyle bir sır varsa mutlaka söylerler efendim.

— Öyleyse hemen Civs... Ne var?

— Demin halanızla gelmeden önce Mister Fink'e rastlamıştım da...

— Evet.

— Mesele galiba biraz daha karışıyor efendim.

— Ne gibi?

— Mister Fink'le Mis Madeline'nin nişanları bozulmuş.

— Bozulmuş mu? Aman Yarabbi! Baksanıza Civs... Civs size söylüyorum.

Civs duymazdan gelerek her zamanki kibirli yürüyüşiyle çıktı, gitti.

Kapı henüz kapanmıştı ki yemek zilinin çalındığını duydum.

ALTINCI BÖLÜM

Bu yemeği ne zaman hatırlasam beni hıçkırık tutar, sırtımı Civs'e adamakıllı yumruklatmadan da geçmez.

Başım dertte olmasa Sir Witkyn'in o geceki sofrasına «mükemmel» diyebilirdim. Herif, huysuz, aksi, nâlet ama mutfağına hükmü geçiyor. Ayrıca hârika yemeklerden iyi anladığı da Trovers halamın aşçısı Anatol'a göz koymasından belli...

Lâkin ne fayda! İnsanın yüreği rahat olmayınca tabağında hârika bir sos mu var, yoksa yemeğe birisi avuç avuç kinin mi atmış farkedemezsiniz. Ben ilk tabakta — pardon! İlk kâsede... — Madeline'le Fink-i tetkik ettim. Yeni nişanlanmış iki avanağın kalabalık bir sofrada neler yapabileceklerini hepiniz bilirsiniz. Arada bir ağız ağıza fısıldaşmalar... Gizli gülümsemeler... Tuzluğu geçirirken parmaklarını tesadüfmüş gibi değdirirler... Masanın altında bacak ve ayak cilveleri... İşte bunların hiç birisi bizimkilerde yok. Aksine: Hangisi: «Lütfen tuzluğu...» derse öteki: «Hay hay» deyip hardalı dayıyor.

Mesleyi anlamak yemeğin sonuna kaldı. Meraktan çatlayacağım. Hayırlısiyle şunlar hep tıkınsalar da defolup gitseler...

Kadınlar işlerini bitirdiler. Erkekler de onlara yetiştik. Fink'in açık tuttuğu kapıdan herkes çıktı. Oğlan kanadı örtüp yanıma gelmeli, derdini yanmalı da değil mi? Hayır! En arkadan o da savuştu.

Ben çaresiz odama çıktım. «Ya Civs, yahut Fink, bunlardan birinden biri mutlaka gelir» diyordum. Ocağı yakmışlar. Yanaştım. Bir koltuğa kurulup elime bir polis romanı aldım. Kitap umduğumdan çok daha iyi çıktı. Dördüncü sahifede yedisi kadın olmak üzere tam dokuz kişi öldürülüyor. Neredeyse dünyada insan kalmıyacak... «Aman bu nasıl bir iş?» diyerek sahifeleri yutmağa başlayıp dalmışım.

Kapı açıldı. Döndüm. Mister Roderich..

Sizden nesini saklıyayım! İlk aklıma gelen şey şu oldu: «Düşünüp, taşındı, akşam üstü yaptığı kabalıktan dolayı özür dilemeğe geldi. Göründüğü kadar fena adam...» Sapıtıyor muyum? Şu surata bakın... Bu herif, dünyada «özür dilemek» diye bir şey olduğundan şüphelenmiyor bile... Zorla sırıtarak:

— Buyurun, dedim, size bir yardımım dokunabilir mi? Sevinirim.

— Fink'e baktım.

— Burada yok!

— Kör değilim. Görüyorum.

Geniş adımlarla dolaba gitti. Kapıyı kıracak gibi açarak içine baktı:

— Dolaba mı saklandı sandınız?

— Evet.

— Bir şey mi söyliyecektiniz?

— Evet. Boynunu koparacağımı söyliyecektim.

— Boynunu mu? Fink'in öyle mi?

— Boynunu... Sağır mısınız?

— Neden?

— Neden olduğunu kendisi bilir. Mis Madeline'i bebaht ederse kendisini perişanlatacağımı önce haber vermiştim.

— Meraklanmayın, görürsem söylerim.

Kapıyı vurup çıktı.

Kendimi yalnız zannederek terbiyeyi bir kenara bırakıp yüksek sesle küfrettim. Paçalarımın hizasından soğuk bir ses:

— Aman! Aman Bertie! diye inleyince boş bulunup sıçradım.

Fink karyolamın altından soluyarak, sapsarı çıktı.

— Nasıl bu bendeki akıl? diye gülmeğe çalıştı, dolaba saklanmadım da, karyolanın altına giriverdim. Nasıl? — Koşup kapıyı kilitledi: — Kusura bakma! İhtiyatlı olmak lâzım. Karyolanın altına bakmaması ne şans! Haa Bertie! Halbuki bu diktatörlük meraklıları ıska geçmemekle öğünürler.

Ben kendimi nihayet toplayabildim:

— Kızla aranız... Gene sen ne halt ettin?

— Kardeşim bilir miyim? Hani biz ne konuştuk. «Namussuz defter nerede olabilir?» diye düşünmedik mi? Sonunda «kız bunu çorabının koncunda taşır» inancına varmadık mı?

— Sakın...

— «Eteklerini kaldırıp bakayım» dedim kardeş! Piyano çalıyordu. Oda loşcaydı. Meğer Madeline paravanın arkasında notaları karıştırıyormuş. Stiffy feryadı koparınca nişanlım paravanı devirerek ortaya çıktı. Ben ötekinin eteğine yapışmışım. Bu iş gözden sinek çıkarmağa benzer mi? «Dur sevgilim! Dur ki...» demeğe vakit kalmadı. Baktım ki ahval fena... Canımı buraya attım. Karyolanın altına giriverdim. İsabet etmemiş miyim?

— Yahu sen delirdin mi? Kızın eteği altında kurşunî maroken kaplı defter aranır mı? Bırak, berbat ettin. Bâri defter orada mıydı? Gözüne ilişti mi?

— Feryattan, gürültüden pek dikkat edemedim. Kurşunî marokeń, bâzı telâşlı sıralarda açık penbe...

— Tüh Allah belânı versin rezil! Kes!

— Peki peki! Haydi kardeşim vakit geçirmiyelim, şu çarşafları kesip düğümleyelim.

— Çarşafları ne yapalım?

— Keselim de, güzelce düğümleyelim.

— Ne olacak?

— Bir de sorarsın! Aşk olsun! Ben bunlar sayesinde şu pencereden inip savuşacak değil miyim?

— Nereye savuşuyorsun?

— Bilir miyim? «Şöyle Kaliforniya'ya kadar uzanayım» diyorum.

— Hangi Kaliforniya?..

— Kaç tane var. Amerikadaki...

— Höst! Sen Madeline'i benim başıma bırakıp Kaliforniyaya nasıl gidebilirmişsin bakalım? Geri dur! Roderich denilen maskaradan mı korkuyorsun?

— Evet!

— Yazıklar olsun! Hani herifin yüzüne beraber «eşek-

lik etme» diyordun.

— O zaman defterim elimdeydi. Fazladan herif benimle değil seninle uğraşıyordu. Şimdi vaziyet değişti.

— Sen saçmalıyorsun Fink... Başını alıp gidemezsin. İcabetmez.

— Kız darıldı..

— Hangi kız? Stiffy mi? Zannetmem.

— Değil. Nişanlım darıldı.

— Kulak verme! Cilvedir. Sen dayanacaksın kardeşim. Evlenmek kolay mı? Bak şimdi biz ne yapacağız? Her şeyden önce defter ele geçirilecek. Ele geçince götürüp Madeline'e gösterirsin. Stiffy'nin bacakları arasında ne aradığına aklı yatar. Özür dileyerek boynuna sarılmazsa adam değilim.

— İnanayım mı?

— Hiç şüphen olmasın! Ne demişler: «Akıl erdirmek affetmektir» demişler.

— Peki! Defteri nasıl bulacağız? Kızın üstünde taşımadığını sanırım.

— Öyleyse odasındadır.

— Ben artık gidip arayamam.

— Neden arayamıyacakmışsın? Bacaklarının arasında aramaktan daha mı zor? Haydi durmıyalım! Ben etrafı kollarım. Kız daha bir saat odasına gitmez. Beş dakika girer çıkarsın.

— Dur söylemeyi unuttum. Kız köye gitti.

— Ne diyorsun bre avanak? Kız köye gitti de... Koş, koşalım! Odayı arayalım... Yâni odayı git ara!

— Ya herif bir köşede pusuya yatmışsa...

— Hangi yerif?

— Roderich...

— «Ya şöyle olursa, ya böyle olursa» diyerek leş gibi oturulmaz. Haydi!

— Ama daha evvel şu çarşafları yırtıp düğümlesek... Her ihtimale karşı hazırlansak...

— Yahu ihtimale dayanarak çarşaflar parçalanır mı?

— Benim hayatım tehlikede...

— Zannetmem. Defteri bulunca kurtuluyorsun.

— Olsun. Bir taraftan da biz gerileme imkânlarımızı düşünelim. Harpte akıllı kumandanlar...

— Başlarım akıllı kumandanlardan... Vakit kaybettiğinin farkında mısın?

İterek kapıya kadar götürdüm. Kanadı dikkatle açtı. Koridoru sağlı, sollu kolladı. İtiverdim. İnleyerek çıktı.

Ben gene polis romanıma döndüm. Gangsterler iki kişiyi daha temizlemişlerdi ki Civs göründü.

YEDİNCİ BÖLÜM

«Civs gülümsüyordu» dersem yalan olur. Fakat yüzünde benim iyi tanıdığım bir rahatlık vardı.

— Ne haber? diye zıpladım.

— Genel sekreterle görüştüm efendim.

— Herif bir cinayet işlemiş mi?

— Cinayet değil ama işe yarar.

— Aman...

— Mühim bir sırrı var. Bunun yayılmasını katiyyen istemez.

— Şu kadının aklına ne dersiniz Civs? Aptal görünür ama...

— Misis Trovers mi efendim? Evet efendim.

— Neymiş?

— Söyliyemem.

— Söyliyemez misiniz? Söyliyemiyecek olduktan sonra neden aradınız?

— Size etraflıca anlatamam. Yeminliyim. Kulübün sırrı yabancılara verilemez. Siz sadece bu Mister Roderich'e: «Eulalie meselesinden haberim var» diyecksiniz.

— Eulalie mi?

— Evet efendim.

— Herif bunu duyunca sırt üstü devrilecek mi?

— Evet efendim.

— Civs! Biraz daha çıtlatmanız sahiden mümkün değil mi? Biraz düşünün bakalım. Emin misiniz?

— Eminim efendim. Bu kadarının yeteceğine de eminim.

— Şu halde... Roderich'in gözlerinin içine bakıp: «Eulalie meselesinden benim haberim var» dememle...

— Eli ayağı kesilecek.

— İyi... Hemen Fink'i bulayım da müjdeyi vereyim. Bizim abdal oğlan işleri büsbütün karıştırmadan yetişmeli-

yim. Bilhassa Roderich bizimkinin boynunu koparmadan...

— Evet efendim.

Fink'i, eğer doğruca Stiffy'nin odasına gitmediyse, ele geçirmek meseleydi. Köşkü tavan arasından mahzenlerine kadar aradım. Oğlan meydanda yok! Dışarı çıktım. Damı çepeçevre gözden geçirdim. Yok. Ümidimi keserek odaya döndüm. İçeri girince bizimkiyle karşılaşmıyayım mı? «Karşılaşmak lâf gelişi... Arkası dönük. Dalmış. Yanaştım. «Hay Allah belânı versin!» Durmuş da çarşaflarımı parçalamıyor mu?

— Bırak! diye bağırdım, berbat ettin bırak!

Zıpladı.

— Çarşaflarıma dokunmıyacaksın demedim mi? diye bağırdım, bırak diyorum!

— Bırakamam! Roderich benim yatağıma uzanmış. Yatağıma uzanmasaydı, tabii, kendi çarşaflarımı parçalardım.

— Yatağına mı? Ne demek?

— Beni bekliyor. Boynumu koparmak için beni... Eğer kapıyı açacağım sırada kaba kaba öksürmemiş olsaydı hapı yutmuştum.

Gözlerimi kısarak tane tane konuştum:

— Artık Roderich'den korkmanıza sebep kalmadı Fink...

— Yalana bak! İnanmam!

— Kalmadı. Civs imdadınıza yetişti. Öyle bir sırrını ele geçirdim ki herif serçe parmağını kımıldatamaz.

— Nesini, nesini?

— Sır... Gayet mühim bir sır...

— Neymiş?

— Söyliyemem!

Bu sırada koridordan ağır ayak sesleri duyuldu.

— Galiba hayvan geliyor, dedim. Bu gürültü adam gürültüsü olamaz.

— Kapıyı... Aman Bertie kapıyı kilitle... Benim dizlerim kesildi. Sıçrayamıyorum. Aman kardeş...

— Kendine gel tabansız! Ben herifi arıyorum. Şuraya geç de konuşmamıza şahit ol. Biraz keyiflen...

Herif kapıyı vurmadan açıp ahıra girer gibi girdi.

Fink'i görmesiyle yumruklarını sıkarak dikildi. Boyu

gene olduğundan iki kadem kadar yükselmişti. Kafası neredeyse tavanı delecek... Zavallı Fink bir kere, can veriyor gibi hırıldadı, duvara kadar geriledi.

Ben Civs'e güvendiğim için hiç istifimi bozmadım.

— Gene ne var Roderich? diye sordum.

— Ne mi var?

Dimdik Fink'e bakıyordu. Biraz bekledim. Herif neredeyse bizimkini gözleriyle öldürecek.

— Roderich! diye masayı yumrukladım.

Goril azmanı da boş bulunuyormuş. Sıçradı, bana döndü:

— Kes! diye homurdadı, gürültü istemem.

— Sen bana bakar mısın terbiyesiz! Odama kapıyı vurmadan nasıl giriyorsun? Burası it ahırı mı? Haydi bas bakalım buradan goril azmanı!

Herif gözlerini açtı. Bir tavşan tarafından boynuzlanmış olsa bu kadar şaşmazdı.

— Goril azmanı mı? Ben miyim goril azmanı?..

— Elbette sensin. Sen ömründe hiç aynaya bakmadın mı koca maskara? Kalıbına kıyafetine güvenip adam gibi aramızda dolaşıyorsun. Biraz utanman olsa, Amerikadaki ormanına dönerdin.

— Edebsizliğinle beni yolumdan çeviremezsin Wooster! Şu rezili iyice ısıtayım da senin hesabını da görürüm.

— İyi ama ben senin hesabını görmek için o kadar sabırlı davranmıyacağım. — Bir cigara yaktım: — Dinle beni Roderich, büyük sırrını biliyorum.

— Neyi?

— Dünyadan saklamağa uğraştığın büyük sırrı...

— Neymiş bu benim büyük sırrım?

Lâfa, bu suali sordurmak için böyle başlamıştım. Sıra, söyliyeceğim ada gelmişti. Tam gelmişti ki büyük bir dehşet içinde Civs'in söylediği ismi tamamiyle unuttuğumu anladım. Önce şaşkınlıkla beynimin içini fazla telâşlanmadan araştırıyordum. Sonra dehşet, yükselen bir su gibi topuklarımdan yukarı çıkmağa başladı. Dizlerim kesildi, belim büküldü. Göğsüm sıkıştı, omuzlarım düştü, boğazım tıkan-

dı, dilim kurudu. Gözlerim karardı, kafamın içinde bir zonklama...

Herif bir daha sordu:

— Neymiş benim büyük sırrım?

Ne kadar şaşırdığımı artık anlayın! Gayet inandırıcı bir açık yüreklilikle:

— Unutmuşum! demez miyim?

Boğuk bir feryat duyarak döndüm. Zavallı Fink duvara âdeta yapışmıştı. Yapışmıştı ama adam gibi değil, püneslerle tutturulmuş bir mecmua resmi gibi yamyassı...

Boğuk feryat, Roderich'i de kendisine getirmişti. Benimle sonra meşgul olmak fikrini gene uygun bularak bizimkinin üstüne yürüdü.

İşte o zaman, korkan bir insanı daha fazla sıkıştırmamak lâzım geldiğine dair söylenen sözlerin ne kadar doğru olduğunu gözlerimle gördüm.

Duvara püneslerle tutturulmuş mecmua resmi birden, can havliyle davrandı. Tam başının hizasında asılı duran büyük yağlı boya tabloyu, kalın yaldızlı çerçevesinden tutmasiyle goril azmanının kafasına geçirdi. Herif böyle bir iş ummamış olacak ki gafil avlanmıştı. Tablonun kalın çerçevesi koca vücudu, kolları içerde kalmak suretiyle dirsekleri hizasından sımsıkı kavradı.

Goril azmanı neden sonra kıvranmıya başlayabilmişti. O zamana kadar Wooster'lerin tarihte meşhur olan «fırsatları saçlarından yakalama» kabiliyeti gene kanımda zıpladı. Fink'in yırtmak için hazırladığı büyük yatak çarşafını yakalamamla gorilin kafasına attım. Etrafında iki kere dönerek herifi âdeta kundakladım.

Fink de fırsat düşkünlüğü hususunda benden aşağı kalmıyordu. Bir sevinç nârası koparark kapıya atıldı.

Vücuduna tablo çerçevesi geçmiş, çarşafla sımsıkı sarılmış olmasına rağmen Roderich düşmanının savuşmakta olduğunu anlamıştı. O da atıldı. Çelmeyi taktım. Düştü. Biz Wooster'ler korkak sayılmayız ama, harpte «icabında dağılmadan çekilme» diye bir akıllı hareketin var olduğunu da biliriz. Kapıya doğru sıçradım. O anda Sir Witkyn'in üstüne titrediği Çin vazolarından birisi gözüme ilişti. Debelenen

gorilin kafasına indirmek zevkinden kendimi mahrum bırakamadım. Harpte gerilerken esir almağa, yahut taarruz etmeğe kalkmak hatâdır. Hatâ mata... Vazoyu herifin kafasında patlattım. Ben bu işi yaparken meğer herif biraz toparlanmış. Buna karşılık ben terazimi biraz kaybetmiş olmalıyım ki kapıdan çıkacağım sırada simokinimin eteğine sarılmaz mı?

Halt ettiğimi o anda iyice anladım. Mesele boğuşmaya dayanırsa herif beni muhakkak tepeliyecekti. Bereket versin Wooster'ler, en ümitsiz sıralarında akıllarını başlarına devşirebilmek kabiliyetleriyle meşhurdurlar. Bu hususta Napolyon da bize benzermiş.

Roderich'le karşılaştığım zaman işin tadını çıkarmak için bir cıgara yaktığımı hatırlarsınız, bu cıgara hâdisenin aldığı yeni şekille ağzımda unutulmuştu. Derhal el attım. Ateşi, eteğime sarılmış yumruğun üstüne bastırdım.

Çarşafın altında müthiş bir feryat kabardı, dalgalandı, zıpladı. Eteğim kurtulmuştu.

Var kuvvetimi bacaklarıma vererek kapıdan dışarı uğradım. Uğramamla kafam birinin karnına, omuzlarıma kadar gömüldü. Rodeich'in feryadına taş çıkararak bir başka feryat koptu. Feryat pek yabancı değildi.

Beraber yuvarlandığımız zaman biraz daha biliş çıkardım.

Feryadı Trovers halamın kopardığına iyice inanmıştım ki çarşafı kafasından çıkarmağa fırsat bulamadan dışarı atılmış olan Roderich de üstümüze yıkıldı. Ben davrandım. Bir daha davrandım. Fakat ayağa kalkışım bu davranmalar sayesinde olmadı. Kargaşalık üstünden geçip yana kaymıştı. Kafamı kaldırınca ne göreyim? Herif Trovers halamın sol topuğuna sımsıkı yapışmıştı. Halam bir an gözlerini kısarak bir bana, bir de debelenen yatak çarşafına baktı. Halacığımı bilmez miyim? Ne midesine Bertie yeğeninin apansız kafa atmasından hoşlanır, ne de küfrederek ayaklanmış yatak çarşaflarının topuğuna sarılmasından...

Sevgili halacığım sağ ayağiyle çarşaflı gorilin tam suratına bir tekme indirip sol topuğunu kurtardıktan sonra feryada başladı:

— Nedir? Ne oluyor? Ne rezalet! Ne hayvanlık! Timarhanede miyiz? Önce Fink'le tokuştuk. Sonra yeğenim karnıma gömüldü. Daha arkadan bu hamam kaçkını her kimse topuğuma saldırıyor! Geri dur edepsiz!

Yatak çarşafı yerde debeleniyordu.

Halam ayağa kalkabildi:

— Sen bana baksana Bertie, diye diklendi, nedir bu rezalet? Bu çarşaflı maskara, kadın mı, erkek mi?

Nihayet kafasını çarşaftan kurtaran gorili halama takdim edebildim:

— Nasıl? Tanışmıyor musunuz halacığım? Saygı değer Mister Roderich...

Halam, herifin artık beline kadar inip kocaman göbeğine dayanmış olan yaldızlı çerçeveyle parça parça sallanan yırtık muşambayı görünce büsbütün şaştı:

— Nedir? diye sordu, bu nasıl bir üniforma Mister Roderich! İsterseniz yatarken de çıkarmayın, keyfinize karışmam ama, inanın ki size pek gitmemiş.

Roderich öfkeden deliye dönmüştü. Hırıl hırıl soluyor, gözleri yuvalarından dışarıya uğramış, fırıl fırıl dönüyordu. At yarışlarında üzerine yüz lira bastığı hayvan yedinci gelse bu surat ancak bu kadar berbat olur.

Lâf söylemek için iki kere ağzını açtı, iki keresinde de öfkeden sesi kart horoz ötüşü gibi çatlak çıktı. Nihayet:

— Rica ederim madam, istirham ederim bizi yalnız bırakın, diye homurdandı.

— İyi ama Mister Roderich yanınızda bulunmuyordum ki siz ikiniz benim üstüme çullandınız.

— Olsun! Yalnız bırakın. Bizi yalnız bırakın ki şu herifi eşek sudan gelinceye kadar ıslatayım. Kemiklerini kırayım da, derisine saman doldurup...

Halamın gözlerine gayet iyi tanıdığım tehlikeli bir parıltı doluvermişti. Trovers halamı, ne zaman ailemizden biri tehlikeye düşmüşse bu halde görürsünüz.

— Yeğenimi öyle mi? diye dikildi. Bertie'yi mi tepeliyeceksiniz?

— Kemiklerini kıracağım kemiklerini...

— Kemiklerini mı kıracaksınız? Güleyim bâri... Hö lâ lâ!...

Halamın çıkardığı son üç hecenin ikisi, yâni «Hö lâ...» heceleri o anda Hızır gibi imdadıma yetişti. Eulali adını ne kadar apansız unuttumsa, gene o kadar apansız hatırladım.

Kolumun yenini kibirli kibirli fiskeliyerek:

— Bir dakika Roderich, dedim; vuruşmaya başlamadan önce bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim: Eulali meselesinden haberim var. Eulâli işini A dan Z ye kadar biliyorum.

Civs'in bulduğu çareleri eskiden beri denemiştim. Bunların en akıl almazına bile yüzde yüz güvenirdim. Fakat bu seferki bütün tahminleri alt üst edecek kadar sert oldu.

Herif göğsüne Dempsey'in sağ yumruğunu yemiş gibi hırıltılar koyvererek geriye doğru sendeledi. Düşeceğinden, ağzı köpürerek debelenmeğe başlıyacağından korktum. Bacakları arasında yarım kilo dinamit patlasaydı, duyacağı dehşet daha fazla olamazdı.

Suratının nursuzluğunu birdenbire acındıracak bir ümitsizlik değiştirdi. Kolları iki yanına düştü, dizleri biraz büküldü. Şimdi bu duruşiyle goril müsveddeliğinden çıkmış, gorilin ta kendisi oluvermişti.

— Eulali meselesini nereden öğrendiniz Mister Wooster? diye inledi.

— Nereden öğrendimse öğrendim. Böyle şeyleri öğrenmek için eskidenberi bâzı usullerim vardır.

— İstirham ederim Wooster... Rica ederim, kimseye bir şey söylemeyin.

— Bir şartla... Bundan böyle kabalık istemem. Beni görünce edebinizi takınacaksınız..

— Tabii tabii!... Size karşı hürmette kusur ettiğimi anlıyorum. Durun bakalım. Sakın ceketinizi buruşturmuş olmıyayım. Özür dilerim. O kadar öfkelenmiştim ki... Bir daha yapmam! Namussuzum ki yapmam!

— İkimiz için de iyi olur. İnsanların ceketlerine yapışmak, kadınların önünde kemik kırmaktan dem vurmak kibar bir şey değil.

— Bilmez miyim? Halt ettim. Resmen halt ettim.

— Halt ettiğiniz muhakkak! Eski alışkanlıkla bir halt daha ederseniz karışmam!

— Hiç kabil mi?

— Ağzınızı açarken düşüneceksiniz. Bir daha benim için «sefil mahlûk» dediğinizi duymıyayım.

— Duymazsınız.

— Haydi şimdi, basın bakalım öyleyse...

— Bonsuvar Wooster!

— Bonsuvar..

Herif koridoru kıvrılınca halama döndüm. Aile şerefini kılıçla savunup düşmanını şişliyen bir kahraman yeğen gibi gülümsedim. Sevgili halam:

— Nedir? diye kekeledi, Eulali kimin nesi?

— Üzümünü yeyin de bağını sormayın halacığım, ben de böyle sihirli lâflar çoktur.

— Saçmalama Bertie! Meraktan çatlıyacağım.

— Söyliyemem! Sırdır. İsterseniz Civs'e sorun. Katiyyen söylenemez. Maamafih tahmin etmek zor değil. Bu herife güvenen herhangi bir zavallı kadın, elbette kahpeliğe uğrar.

Halam, kendisini hemen toplayan kadınlardandı. Gözlerinden kurnaz bir gülümseme geçti:

— Artık vakit kaybetmiyelim Bertie, dedi, macun hokkasını şimdi aşırabilirsiniz. On dakikaya kadar hokkayı odamda bekliyorum. Yallah!

— Yanılıyorsunuz halacığım. Biz düşmanlarımızdan yalnız birini, goril müsveddesini aradan çıkarabildik. Stiffy'den kurşunî maroken kaplı defteri alamazsak esasta hiçbir şey değişmiş sayılmaz.

— Asıl yanılan sensin. Defterin değeri kalmadı. Defteri neden ele geçirmek istiyordun? Fink'le Madeline'in evlenmeleri suya düşmesin diye değil mi? Onlar nişanı çoktan bozdular budala! Sen uyu bakalım.

— Neden bozdular? Çünkü defteri bulamadık. Defter bir kere bulunsun, Fink mâsum olduğunu hemen ispat edecek. Fink'in mâsumluğunu mutlaka ispatlaması lâzım. Yoksa ben yanıyorum. Kızı almak bana düşüyor. Hayır hala-

cığım, ben bu mel'un defteri bulmak zorundayım.

— Peki, nereden bulacaksın?

— Stiffy'nin odasını milimetre milimetre arayacağım.

— Bakalım odasında mı?

— Eminim. Çünkü Fink, kızın bacaklarının arasını pardon, çorap konçlarını iyice aradı. Odasından başka bir yerde olamaz.

— Gene tuttu babanın inatçılığı... Wooster'lerin erkekleri inada başladılar mı güç - kuvvet yetmez. Sen araya dur, ben bu işe ,insan gibi, bir çare düşünüp bulayım.

Halam gitti. Ben odama girdim. Etrafa baktım. Burada kurşunî maroken kaplı küçücük bir defteri saklayacak yüz tane yer vardı.

Ne halt edeceğimi tasarlamağa çalışırken Civs geldi.

— Oldu Civs, dedim, teşekkür ederim. Bana çok büyük bir iyilik yaptınız. Belânın birini atlattık.

— Çok sevindim efendim.

— Ben de... Şimdi mesele gelip kurşunî maroken kaplı defteri bulmağa dayandı. Defter bulunacak ki ellerimiz serbestlesin de asıl dâvaya girişebilelim. Halam defteri bulacağıma pek inanmıyor.

— Zorca efendim! Misis Trovers haklılar...

— Zor evet. Zor ama büsbütün imkânsız değil. Bir polis romamında okumuştum. Kadınlar bir şeyi bulunmayacak surette, hattâ bir iki gün sonra bizzat kendilerinin de bulamıyacakları surette saklamak istedikleri zaman muhakkak elbise dolabının üstüne koyarlarmış.

— Şu halde, defter, dolabın üstünde durup duruyor mu diyorsunuz efendim?

— «Mutlaka oradadır» demiyorum, «orada olmak lâzım» diyorum. Başka bir yere saklamayı bu avanak kız nereden akıl edecek bakalım? Okuduğum polis romanını yazan herif gayet yamandı Civs, adını şimdi hatırlamıyorum ama bu işlerde herifin eşi yoktu.

— Yâni efendim, gidip... Bakacak mısınız?

— Elbette. Kızı bahçe kapısından çıkarken gördüm. Bir yerde gevezeliğe başlamıştır bile... Haydi Civs, gidelim.

— Ne demek efendim?

— Bana kızın odasını göstereceksiniz.
— Sonra efendim?
— Sonrasını sonra düşünürüz. Gelin.

Maksadım, herhangi bir belâya saplanırsam, Civs'i yanımda bulundurmaktı. Kadınlarla boğuşacakları zamanlarda erkeklerin yanlarında mutlaka bir muhafız taşımalarını tecrübelerime dayanarak şiddetle tavsiye ederim. Bir kadına karşı erkeklerin iki kişi olmalarında büyük faydalar vardır ve bu fayda bilhassa evlenmelere götüren münasebetsiz yolları tıkaması bakımından son derece önemlidir.

Ben önde, Civs arkada yola çıktık, koridorları salimen geçtik. Kapıyı açık bulmamızı şansıma verdim.

Eşikten geçer geçmez meselenin zannettiğim kadar kolay olmadığı meydana çıkıverdi. Bu eski zaman köşklerinin yatak odalarını hepiniz bilirsiniz. Bunların yapıldığı sıralarda her halde, genç kızlarımız bir tek odada tek başlarına yatmazlarmış. Burası, mübalâğasız yirmi tane kızın ferahça barınmasına yetecek kadar büyüktü. Fazladan her tarafını bir sürü münasebetsiz eşyalarla tıka basa doldurmuşlar. Beni bir tarafa bırakın en usta polis hafiyesi bile, bu odada aramaya nereden başlıyacağını bilemez de, yalnız buna karar vermek için oturup bir kaç ay düşünür.

Altına girdiğim vazifenin ağırlığiyle belim büküldü; sırtım ürperdi.

Odanın ortasında, ellerimi belime koyarak şaşkın şaşkın dura kalmıştım ki arkamdan, bir hırıltı duyarak hızla döndüm.

Kızın mel'un köpeği Bortholomé, kapıyı kesmemiş mi?

Civs'le ben, iki ayrı insan değilmişiz de, aynı beyin tarafından idare edilen bir tek vücutmuşuz gibi, bir anda aynı kararı verdik. Ben masalardan birinin üstüne sıçradım. Civs canını kurtarmak gayretiyle bir iskemleye tünedi.

İt oğlu it yavaş yavaş yaklaştı. İlk önce hangimiz kımıldanırsak ona atılacak surette mevzi aldı.

Bir zaman düşmanca bakıştık.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Evvelâ Civs konuştu:

— Defter burada olmasa gerek efendim!

— Defter mi? Hangi defter?

— Bulunduğum yerden dolabın üstünü iyice görüyorum efendim, defter orada yok.

— Yahu defter düşünecek sıramız mı Civs? Şu namussuza bir çare bulun.

— Evet efendim!

— «Evet efendim» ne demek?

— Demek istiyorum ki bu hayvan burada bulundukça biz defteri enine boyuna arayamıyacağız. Yâni, bu hayvan işimizi kolaylaştıracağa benzemiyor.

— Şu halde?

— Bilmem ki efendim.

— Bilmem ki nasıl söz?

— Bilmem efendim!

Ben Civs'i buraya «bilmem efendim!» demek için getirmemiştim. Öfkeden gözlerim karardı. Dişlerimi sıkmasam ağzıma geleni söyliyeceğim. Yüzüne baktım. Ben bu yüzü birine benzetiyorum. Civs'in şu andaki suratı bana pek yabancı değil! Zorda kaldığım zaman aynada gördüğüm bir surat... Öyleyse bizim sadık Civs'imiz de arada sırada bunalıyor. Zekâ ile, kurnazlıkla hakkından gelinemiyecek işler karşısında apıştığı meydanda... Şimdi ne halt etmeli? Bunca senelik sadık arkadaşımı tehlikede bırakıp başımın çaresine bakamam. İki kişi için düşünüp, iki kişi için davranmalıyım! Halbuysa ben şu anda kendimi nasıl kurtaracağımı bile kestirememekteyim.

Şu namussuz hayvanı şuracıkta tepelemek lâzım. Beynine birkaç kurşun yerleştirmekten daha keyifli bir iş olmaz. Gel gelelim: Üstümde silâh yok. Bir yol kalıyor: Böylece beklemek. Stiffy'nin gelmesini beklemek... Kız bizi bu

halde görünce neler olur? Artık o tarafını da Civs düşünsün.

«Düşünmeyeyim, boş vereyim» diyorum ama insanın kafası da böyle sıralarda bir başka belâ kesiliyor. Bir köpek parçasından korkup masaya sıçramak yavaş yavaş kibirime dokunmaya, erkeklik gururumu zedelemiye başladı. Ben kimim yahu? Ben şanlı Wooster'lerin ahfadından Bertie değil miyim? Benim ecdadımın ecdadı bu ihtiyar adaya Guillaume le conquérant'la beraber ayak basmadı mı? Biz şimdilik ne halt edelim?

— Rezaletin dik âlâsı bu! diye homurdandım, it kısmı bahçede beslenir. Böyle pis bir hayvanı yatak odasına almak bir kere sıhhate iyi gelmez. Haksız mıyım ama Civs?

— Evet efendim!

— Köpek milleti ne kadar sık yıkanırsa yıkansın fena kokuyor! Duymuyor musunuz?

— Evet efendim!

— Ben bunu nereden mi biliyorum? Halamın köpeğinden biliyorum.

— Evet efendim!

— Ama bunun kokusu kadar berbadını hiç duymamıştım.

— Evet efendim!

— Bu rezili ben olsam ahıra kapatırım. Sonra buraya sıhhat memurlarını çağırır, her tarafı dezenfekte ettiririm.

— Evet efendim!

— Bu köpek şimdi ahırda bulunmamalı mıydı? Hayır beğenmedim. Kızlara kolejde böyle pratik hayat bilgileri vermeli! Densiz köpeklerin, odalarına girenlere saldıracağını bunlara neden öğretmezler?

— Evet efendim!

— Ben şerefim üstüne söylüyorum ki kendimi düşünmüyorum. Sizi de düşünmüyorum. Siz nasıl olsa bu belâya bir çare bulursunuz. Ben zavallı. müdafaasız. kibar bir oda hizmetçisi matmazeli gözümün önüne getirdim.

— Evet efendim.

— Kuvvetsiz, ürkek bir genç kadın... Bu namussuz hayvanla apansız... Baldırına saldırmış... Ne kadar korka-

cağını hayal ediyor musunuz?

— Evet efendim.

— Uzattınız ama Civs! Ben bu «evet efendim» lerden usandım. Bu komik duruma bir çare bulsanıza kuzum!

— Evet komik efendim!

— Çare!...

— Evet efendim.

— Şu mel'un hayvanın kafasına bir şey atıverseniz, diyorum. Meselâ: Bir pardesü!

— Pardesüm üzerimde değil efendim!

— Pardesüyü gelişi güzel söyledim. Pardesü yerine bir yatak çarşafı da olabilir. Demin ben ne yaptım?

— Evet efendim.

— Mister Roderich'in kafasına bir yatak çarşafı sardım.

— Sahi mi efendim?

— Evet Civs! Ben bu dünyada bir yatak çarşafından daha tesirli bir silâhın bulunmadığına yavaş yavaş inanacağım.

— Evet efendim.

— Gene efendim dediniz. Cebinizde bir yatak çarşafı taşımadığınızı biliyorum. Yatak çarşafları yatakta bulunur. Yoksa bu mendebur mahlûktan korkuyor musunuz? Bakın ne yapalım Civs! Siz bulunduğunuz iskemleden karyolaya sıçrayabilirsiniz. Karyolaya yetişemezseniz de ehemmiyeti yok. Köpek sizden korkar. Havadan uçak bombası gibi düşerseniz size saldırmak ne haddine!

— Evet efendim!

— Mutabıkız öyleyse..

— Değiliz efendim.

Ağır bir sessizlik oldu. Daha beteri Bartholomé gözlerini Civs'den ayırıp dosdoğru bana dikmiş bulunuyor. Düşman beni gözüne kestirdi. Bu bakıştan hiç hazzetmiyorum. Niyeti kötü... Gittikçe de sinirime dokunuyor. Nihayet dayanamadım. Masada duran şamdandan bir mum alıp haydudun kafasına fırlattım. İyi nişanlayamamış olacağım ki isabet etmedi. Daha fenası! Pis hayvan mumu bir kere koklayıp, sonra âfiyetle yemez mi? «İnşallah zehirlenir de

kıvranarak geberir, gider» diyordum ki kapı açıldı, Stiffy içeri girdi.

Her zamanki arsız sırıtması dudaklarında yok. Ayaklarını yorgun argın sürüklüyor. Keyifsiz...

Bizim vaziyetimizi pek farkedemedi denebilir.

Daha garibi:

— Merhaba Bertie! Bonjur Civs! demesin mi?

Gitti aynanın karşısına oturdu. Yüzünde bir şeyler araştırmağa başladı. Hiç şüpheniz olmasın, bu kız bir şeye adamakıllı içerlemiş. Daha doğrusu canı fena halde sıkkın!..

— Merhaba Stiffy! dedim.

— Merhaba!

— Ne var ne yok şekerim? Senin köpek biraz şey görünüyor bana... Biraz şey... Bana bakar mısın lûtfen! Bizi burada, bu halde görünce hiç şaşmadın mı?

— Neden şaşacakmışım. Defteri aramağa geldiniz.

— Aferin! Aramağa geldik ama henüz başlayamadık. Senin ton ton..... Yâni Bortholomé biraz sinirlice...

— Öyle mi?

— Evet. Beni dinle Stiffy... Sen bu hayvancağızı pek başı boş bırakıyorsun. Bu cins köpekler tasmasız yapamazlar. Ayrıca bunlar sıkıca bağlanmağa alışıktırlar. Serbest kaldıkları zaman rahatsız olurlar.

— Zannetmem.

— Hatâ... Şunu haydi bağlayın. Bağlayın da size karşı derin saygı besleyen iki erkeği belâdan kurtarın.

— Hiç niyetim yok. Erkeklerden nefret ediyorum. Sizi ısırmalı... İkinizin de baldırlarını parçalamalı...

— «Erkeklerden nefret ediyorum» derken buna Harold'u katmıyorsunuz elbette...

— Neden katmıyacakmışım? Artık aramızda hiçbir münasebet kalmadı. Nişanı bozduk.

— Bozdunuz mu?

— Evet.

— Niçin?

— Jandarma kapelâsı işi yüzünden...

— Hangi jandarma kapelâsı?

— Oates denilen kaba herifin külâhını bir usulle elde

edip bana getirmesini söyledim. Yüreksiz adam! Vicdansız... «Olmaz» dedi. Nişanı bozup yürüdüm.

— Atıyorsunuz.

— Hiç de atmıyorum. Evleneceğim bir erkek bir candarmanın kapelâsını kapamadıktan sonra kaç para eder! Çok mesudum Bertie! Fena halde hatâ ediyormuşum. Hayatımı değmez bir adama bağlamakla kendimi başından itibaren betbaht edecektim.

Dirseklerini tuvalet masasına dayadı, elleriyle yüzünü kapatarak hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı.

Ben evvel-eski ağlayan kadınları seyrederken kederlenirim. Şimdi kızın yanına gidebilsem de teselli maksadiyle saçını okşasam... Böyle yapmak bunların hepsine iyi gelir. Böyle düşünüp dururken vaziyetten istifade etmenin daha doğru olacağını kestirdim:

— Matmazelin haline çok kederlendim Civs, dedim, çok hazin...

— Evet efendim!

— Stiffy şekerim!

Kız, odada yalnızmış da gaipten bir ses duymuş gibi köpürerek başını kaldırdı,

— Ne var?

— Artık deftere ihtiyacınız kalmadı.

— Hangi deftere?

— Fink'in not defterine...

— Ne kadar vicdansızsın Bertie! Benim şimdi defter mefter düşünecek sıram mı?

— Elbette değil! Sırası olmadığını ben bilmez miyim? Benimki lâf gelişi bir söz! Yâni, dedim... Yâni demek istedim ki... Sırası gelince defteri artık bana verirsiniz demek istedim. Bunun sırası da acele gelmeli... Öyle uzun uzadıya sürüncemede kalmamalı...

— Bir defter tutturmuşsunuz. Bakalım defter bende mi?

— Efendim?

Tam bu esnada balkonun camlı kapısına tık tık vurulmaz mı?

Kız yerinden sıçradı. İkisi birden o tarafa atıldılar.

İkisi... Yâni bizim Stiffy ile mel'un köpeği!

Civs'le ben bakıştık.

Kız perdeyi aralar aralamaz tiyatrolarda olduğu gibi elini kalbinin üzerine götürdü. Âdeta sendeledi. Bu hareket kimi gördüğünü bize anlatmağa zaten yetmişti. Fazladan camı tıklayanı güzelce tanıdık. Papaz Harold...

Stiffy önce kapıyı açacak gibi yaptı. Sonra ne düşündüyse düşündü. Gayet soğuk, buz gibi bir sesle:

— Ne istiyorsunuz efendi? diye sordu.

— Stiffy...

— Ne var?

— Girebilir miyim sevgilim?

— Hayır!

— Bakın size ne getirdim ama...

Bulunduğum yerden elindekini göremiyordum ama kızın koyverdiği sevinç çığlığı gene işime yaradı. Köyün saygıdeğer papazı, candarma Oates'in külâhını nasılsa kapmış olmalı...

— Ah sevgilim! Ah benim arslan erkeğim! Ah benim arslan erkeğim! Ah benim kahraman Harold'um... Her şeyi göze alıp...

— Evet, uğrunuza her şeyi göze alıp...

— Benim arslan yürekli şövalyem... Ömrümün varı... Hayatımın güneşi... Ruhumun...

Kız camları kıracak gibi sarsarak kapıyı açtı.

Fakat bizim kılıbık papaz hemen içeri dalıp sevgilisini kucaklamadı.

— Stiffy sevgilim, dedi, şu şirin hayvanı... Sevgili Bartholomé'mizi...

— Sahi! Biraz bekleyin ruhum!

Kız, iti, tasmasından tutup banyoya sürükledi. Kapıyı sıkıca kapattı:

— Tehlike kalmadı kabadayı sevgilim, girebilirsiniz! diyerek koştu.

Birbirlerinin kollarına atıldılar.

Papazın sol elindeki candarma kapelâsı kızın sırtında acaip bir kanbur gibi sallanıyordu. Herif boğuk boğuk:

— Getirdim, istediğini getirdim! diye inledi.

Belli ki vicdanı rahat değil... Candarma külâhı aşırmak bir insanın vicdanını, bu insan bir papaz da olsa, allak bullak ediyor galiba...

— Harold! Yüreğimin asîl sahibi...

— Ayrıca eldivenlerinizi de getirdim. Daha doğrusu eldivenlerinizin bir tekini...

— Eldivenin ne değeri var. Siz bana olup bitenleri anlatın... Nasıl becerdiniz, nasıl?

Harold benimle Civs'i işte tam bu sırada gördü. Görmesiyle katıldı kaldı.

Heyecandan gözüne hayaletler gödündüğünü zannettiğine eminim.

Sendeledi:

— Şurada, diye kekelemeğe başladı, şu iskemlenin üzerinde... Bir şey var mı? Şu masada meselâ...

— Tabii...

— Ne var?

— Tanıyamadınız mı canım? Bizim Bertie...

— Peki, iskemlede...

— Oradaki de sevgili Civs...

— Sahi... Bunlar... Evet... Merhaba Bertie... Merhaba Civs...

— Merhaba!

— Bertie gözlerime inanabilir miyim?

— Tabii...

— Görüşmiyeli epey oldu.

— Epey...

— Nasılsın?

— Demir gibi... Sen nasılsın? Papaz olmuşsun köpoğlusu... Hazreti İsâ Efendimizle aran iyi ya?..

— Fena değil!

Uzun müddet görüşememiş mektep arkadaşları birbirlerini aramadan rastlaşdıkları zaman ilk sözlerden sonra hani bir «lâf bulamamak» belâsına düşerler. Biz de şimdi bu sessizliğe gömülmüştük.

Bereket versin Stiffy maskarası imdadımıza yetişti. Oğlanın elindeki candarma kapelâsını çekip aldı, kafasına

yerleştirdi. Cilveli bir yürüyüşle aynanın önüne kadar yürüdü.

Civs'le ben tüneklerimizden indik.

Kız kendisini aynada bir vakit seyrettikten sonra birdenbire dehşetli bir kahkaha nöbetine yakalandı. Gülüyor ama nasıl! Neredeyse göğsü yarılacak... Gırtlağı sökülüp önüne düşecek... İki kat oldukça kafasındaki candarma kapelâsı aynada parıltılarla inip çıkıyor.

Neden sonra bize döndü. Fena halde şaşırarak gülmesini kesiverdi:

— Size tuhaf gelmiyor mu? diye sordu, neden gülmüyorsunuz? — Cevap bekledi: — Allah Allah! Bana bakın Harold! Yoksa gösterdiğiniz eşsiz kahramanlıktan pişman mısınız? — Gene cevap bekledi. Papazdan ses soluk çıkmayınca sözü değiştirdi: — Bu işi nasıl becerdiğinizi haydi bize anlatın!

— Fena olmaz, dedim, büyük kahramanlığı, kahramanın ağzından dinleyelim!

Stiffy gözlerini tatlı tatlı süzerek:

— Böyle, dedi, arkadan yanaşmıştır. Ayaklarının burnuna basarak... Bir kaplan gibi atik ve sessiz...

Sözü ben aldım:

— Bir yılan gibi kararlı ve soğuk...

Sonra Stiffy ile karşılıklı devam ettik:

— Yüreği aşk dolu...

— Gözleri pervasız...

— Sevgilisi uğruna...

— Her fedakârlığı...

— Yapmağa hazır...

Harold kendisine bir yer aradı. Oksfordda dillere destan olan çapaçulluğunu hiç kaybetmemişti. Koca odada masaya, iskemlelere çarparak, bibloları birbirine katarak bir müddet dolaştı. Bu oğlan Arabistan çöllerinde olsa devirecek bir şeyler bulur. O kadar avanaktır.

Nihayet bir koltuğa çöktü. Ben sordum:

— Bu işde bir mühim mesele var. Herifin kafasından külâhını kapmak için önce ensesinden burnuna doğru iteceksiniz. Sen de böyle mi yaptın Harold?

— Benim böyle yapmama lüzum kalmadı. Çünkü külâhı başında değildi. Serinlemek için çıkardı besbelli... Ben de gürültü etmeden yanaşıp aşırdım.

— Çok ayıp etmişsin Harold! Merdane davranmamışsın.

— Hiç de değil! Bilâkis çok merdane... Ben bu kanaat-

Stiffy atıldı:

teyim.

— Siz kadın olduğunuzdan candarma külâhı aşırmanın şartlarını bilmezsiniz.

— Düpedüz münasebetsizlik ediyorsunuz Bertie — Kız bizim avanak papaza döndü: — Kahramanlık ettiniz sevgilim, dedi, uğruma büyük bir fedakârlık yaptınız.

Canım sıkılmıştı. Civs'e döndüm:

— Siz ne dersiniz? diye sordum.

— Bu şartlar altında fikir ileri sürmek doğru olmaz efendim.

Stiffi de en az benim kadar öfkelenmişti.

— Bir de mertlikten bahsediyorsunuz, dedi, mert bir erkeksiniz de odamda ne işiniz var? Herkes sizin gibi candarma külâhı aşırmayı yüzüne gözüne sıvaştırsın da mahkemelik mi olsun! Şimdi söyleyin bakalım, benim odamda ne arıyordunuz?

— Ne aradığımı bilmiyormuş gibi...

Kızın aklı başına geliverdi. Eline tesadüfen geçirdiği bir defterle bize şantaj yaptığını sevgilisine duyurmak istemiyordu:

— Sahi! diye kekeledi, benden bir kitap istemiştiniz. Vermeği unuttum. Daha doğrusu aziz Bertie henüz bitmedi. — Sözü değiştirmek gayretiyle nişanlısına döndü: — Haberin var mı Harold, gümüş macun hokkası işinde Bertie bize yardım edecek...

Avanak papaz:

— Sahi mi? diye sevindi.

Kız benim yerime cevap verdi:

— Elbette sahi! Plânımızı kendisine açtım. «Memnuniyetle» dedi.

Avanak papazın ağzı büsbütün kulaklarına vardı:

— İnanayım mı Bertie? Burnunuza bir yumruk indirmeme müsaade edecek misiniz?

Kız atıldı:

— Edecek, edecek...

Avanak papaz:

— Ama şakası yok, dedi, burnunuz kanayacak... Kan mutlaka lâzım. Kansız olmaz.

Gene kız:

— Kanlı tabii, diye başını salladı, kansız olmıyacağını Bertie bilmez mi?

Avanak papaz sordu:

— Ne zaman?

Kız karşıladı:

— Bertie bu işi uzatmak taraflısı değil! «Hemen bu gece» diyor; «beklemek, vakit kaybetmek enailik olur» diyor. Siz gece yarısı burada bulunun Harold! — Bana döndü: — Tam on ikide mutabık mısınız Bertie? Mutabıksınız demek!. Şu halde siz artık gidebilirsiniz sevgilim! Burada görülmeniz icabetmez.

— Gideyim ya... Bonsuvar sevgilim!

Avanak papaz neredeyse çıkıp gidecek. Can havliyle atıldım:

— Bir dakika! dedim, durun nereye?

Kız gene atıldı:

— Gitsin, gitsin! Konuşacağımızı konuştuk. Tam on ikide balkonun önünde... Haydi güle güle...

— Bonsuvar sevgilim!

Herif çıktı. Kız da peşinden... Şaşırmışım ki:

— İyi vallahi! diye homurdandım.

— Efendim?

— İyi vallahi dedim Civs! Stiffy kadın olduğundan böyle işlere aklı ermez. Ben kendisini mazur görürüm. Lâkin şu avanak papaza ne demeli? Koskoca bir papaz, ilerde piskopos olması bile mümkün! Bu kızla mutlaka başı derde girer. Bu kız resmen şantajcı... Bunu siz de biliyorsunuz Civs! Bir şantajcı kadınla uzun zaman bir çatı altında yaşamak insanın ahlâkını bozar. Herif papaz olduğu için ahlâkının bozukluğu halka da sirayet eder.

— İyi ama efendim, Mister Harold defter meselesinden haberdar değil ki... Mister Harold sizin kendisine eski bir arkadaş olarak yardım etmek istediğinizi sanıyor.

— Haklısınız Civs! Şu karı milleti sahiden tehlikeli...

Bu sırada kız geri döndü:

— Aferin Bertie, dedi, teşekkür ederim. Ne yapacağınız aklınızda ya... Tam gece yarısı...

— Bir dakika Stiffy... Şu defteri lütfen verir misiniz?

— Ne demek? Hangi defter?

— Hangi defter olduğunu pekâlâ biliyorsunuz. Fink'in defteri... Defteri derhal vereceksiniz. Gevezelik istemiyorum.

— Yarın Harold'dan olup bitenleri öğrenir öğrenmez vereceğim.

— Yanılıyorsunuz, şimdi vereceksiniz...

— Ha ha ha! Güleyim bâri...

— Biraz bekleseniz iyi edersiniz. Defter derhal gelmezse Harold'a her şeyi anlatacağım.

— Her şeyi mi?

— Her şeyi!. Zavallı Harold bu geceki işe gönül rızasiyle girdiğimi, kendisine yardım etmek arzusiyle hareket ettiğimi sanıyor. Bana şantaj yaptığınızdan haberi yok. İlerde piskopos olacak bir şerefli din adamının her çeşit şantajdan şiddetle nefret edeceğine eminim. Daha doğrusu asıl ben, size karşı ondan yardım istiyeceğim.

— Saçmalıyorsunuz Bertie!

Sesi titriyordu.

— Görüşürüz! diye yürüdüm, hele ben Harold'u bir bulayım da...

Arkamdan seğirtti:

— Durunuz Bertie... Bir dakika...

— Yaptığınız işin bir çeşit haydutluk olduğuna nihayet akıl erdirdiniz demek... Memnun oldum.

— Haydutluk mu? Bu nasıl bir söz?...

— Ben bu kanaatteyim. Harold da herhalde benim gibi düşünür. — Döndüm: — Hele bakalım...

— Durunuz sevgili Bertie... Bir dakika...

— Bir kere bana «sevgili Bertie» demekten sizi menederim.

— İyi ama sevgili Bertie... Defteri versem bize yardım etmezsiniz ki...

— Elbette etmem!

— Gördünüz mü?

Bir müddet yüzüme baktı. Dediğimin dedik olduğuna kanaat getirince bütün kadınların ilk ve son silâhına baş vurdu. Var kuvvetiyle ağlamağa başladı.

Biraz bekledim. Hüngürtüsü gittikçe artıyordu. Genç kızların ağlamasına hiç dayanamam. Bunu neredense hepsi de bilir. Yaklaştım:

— Rica ederim Stiffy, dedim, kesin şu sululuğu...

— Hi hi hi... Hü hü hü...

— Kesin rica ederim. Yeter ama... Saçmalıyorsunuz... Ağlamamn faydası yok. Siz ağlıyorsunuz diye, amcanızın gümüş macun hokkasını resmen aşıramam ki...

— Aşıramazsanız... Hi hi hi... Bütün plân... Hü hü hü... Alt üst olur... Hi hi...

— Haklısınız... Beni dinleyin. Bir dakika susup beni dinlesenize... İşin içinde sizin bilmediğiniz meseleler var. Amcanız macun hokkasını göz hapsine aldı. Ayrıca herif bunca sene ceza hâkimliği yapmış. Vakayı Harold'dan dinleyince candarmaya ne diyecek? «Bana burnu şişmiş bir herif yakalıyacaksınız.» diyecek. Beni ertesi sabah enseliyecekler. — Civs'e döndüm: — Doğru mu bu sözlerim?

— Doğru efendim!

— Lütfen Mis Stiffy'ye bir iki lâf da siz söyleyin öyleyse...

— Bir başka çare düşünelim efendim.

— Ne gibi?

— Meselemizi şimdiye kadar hep maddî taraflarından tasarladık. Bu işlerin bir de psikoloji tarafı vardır efendim.

— Psikoloji mi?

— Evet efendim.

— Fert psiolojisi mi? Toplum psikolojisi mi?

— Ferd efendim.

— Bu ferd ben miyim?

— Hayır. Sir Watkyn...

— Herifin kafasına bir şey mi vuracağım?

— Lütfen bir dakika... Sir Witkyn size karşı pek de büyük bir sevgi beslemiyor efendim.

— Ben de ona karşı beslemiyorum.

— Tamam! Benim «psikoloji tarafı» dediğim de bu... Meselâ: Gitseniz Sir Witkyn'e Mis Stiffy ile evlenmeğe karar verdiğinizi söyleseniz...

— Aman...

— Evet, meselâ: Bir iki haftadanberi gizlice nişanlanmış olduğunuzu...

— Aman...

— En münasibi budur efendim!

— Siz şaşırmışsınız Civs... Siz iyice sapıtmışsınız... İmkânsız... Herif kızar. Öfkeden dağlara çıkar. Bunun bizim işimize nasıl yarayacağını da kestiremedim.

— Gayet basit! Bu haberi alınca Sir Witkyn'in canı başına sıçrar. Bağırıp çağırmağa başlayınca Mis Stiffy görünür, sizinle evlenmeği aklının ucundan bile geçirmediğini, tersine bir başkasını sevdiğini söyler. Sir Witkyn buna o kadar sevinir ki Mis Stiffy'nin Mister Harold'la evlenmesine hiç ses çıkaramaz. Denize düşen yılana sarılır hesabı efendim.

— Aman Civs... Hay çok yaşayın. Pek münasip! Tamam! Aklım yattı.

Bu sözleri Stiffy ile aynı zamanda söylemiştik. Demiri tavında döğmek gayretiyle kıza döndüm:

— Defter!... dedim.

— Amcamla görüşün sonra...

— Defter... Derhal...

— Amcamla görüşmeden olmaz. Size güvenmiyorum sanmayın. Lâkin amcam çok tehlikeli bir adamdır. Değme babayiğit karşısına çıkamaz. Defter uğruna döğüşürseniz daha sıkı döğüşürsünüz.

— Tehdit altında doğüşmek âdetim değildir. Derhal defteri... Defter hemen gelmedikçe ben bu işde yokum! İşte gidiyorum.

— Nereye?

— Harold'la görüşmeye!...

Kız biraz düşündü. Beni tepeden tırnağa bir vakit süzdü:

— Peki öyle olsun, dedi, siz Harold'u bulmadan ben defteri amcama vermiş olurum. Sizi tabansız sizi!.. Defteri almak pahasına da olsa şakadan bir lâfı amcamın yüzüne karşı söylemeği göze aldırmadınız değil mi?

— Vallahi yanılıyorsunuz... Tehdit altında...

— Hepimiz bu dünyada hiç değil, ölümün devamlı tehdidi altındayız. Buna artık alışmalıydınız.

— Gelin Stiffy bir başka bedel ödeyeyim. Meselâ bir kıymetli hediye...

— Amcamla görüşeceksiniz.

— Son sözünüz bu mu?

— Son, evet.

— İnsafsızlık ettiğinizin farkında mısınız?

— Evet.

— Buna hainlik derler Stiffy... İşte gidiyorum ama şukadarını da söyliyeyim ki zor emri altında gidiyorum.

— Bravo sevgili Bertie... Arslan gibi erkeksiniz. Gözünü budaktan sakınmaz bir kahraman...

— Suratsız amcanızı şimdi nerede bulabilirim?

— Kitap salonunda...

— Gidiyorum elveda!...

Kapıdan sanki dirim çıkmadı da ölüm çıktı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Biz Wooster sülâlesi başımıza bir iş gelmeden önce o işi düşünürken biraz telâşlanırız, direniriz ama bir kere belânın içine — balıklama — atlamayı kararlaştırdık mı, zaptolmayız. Bunu gönül hoşluğiyle yaparız, demek istemiyorum. Ama yaparız.

Sir Witkyn'den şantajcı yeğeni arsız Stiffy'yi istemeğe giderken ben de adamakıllı kararlıydım. Kütüphane kapısına yaklaşınca içerde konuşulduğunu duyduğum halde istifimi bozmadım, kapıyı tıklattım.

— Gel! sesiyle kanadı açtım.

Yukarıda «kararlaştırdık mı zaptolmayız» demiştim değil mi? Halt etmişim! Eğer mümkün olsaydı geri sıçrar, savuşurdum. Neden mi? Sir Witkyn'in karşısında candarma Oates duruyordu da ondan... Külâhını papaza kaptırmış bir candarma ile bu candarmanın derdini dinleyen bir emekli ceza hâkiminin bulunduğu bir oda biz Wooster'lere evvel - eski iyi gelmemiştir.

Sir Witkyn suratını asarak:

— Hayır ola! diye hırladı.

— Sizinle mühim bir mesele görüşmek istemiştim.

— Mühim bir mesele mi? Acaip! — Candarma Oates'e döndü: — Mutabıkız değil mi tosunum? dedi, ben o meseleyle meşgul olacağım, siz de öteki meseleyle uğraşacaksınız. Göreyim sizi! Ben size kimden şüphelendiğimi söyledim. Siz de bana kimden şüphelendiğinizi anlattınız. Tamam mı?

— Evet efendim.

Sir Witkyn yüzüme dikkatle bakarak apansız sordu:

— Bizim candarmamız Ootes'le tanıştınız mıydı Mister Wooster?

— Evet.

— Tanıştınız demek?

— Pek tanıştık sayılmaz. Şöylece bir görüştüm.
— Ne zaman?
— Bugün ikindi üzeri...
— O zamandanberi hiç rastlamadınız mı?
— Hayır!
— Emin misiniz?
— Tamamiyle...
— Tuhaf! Çok tuhaf! Halbuki ben sizi yemekten sonra hiç görmedim.
— Biraz başım ağrıyordu da odama çekildim. Şöyle bir dinlenmek...
— Anlıyorum... Demek ki bu saate kadar odanızdan çıkmadınız?
— Evet.
— Sakın baş ağrınızı geçirmek için biraz dolaşmış olmıyasınız?
— Hayır. Hep odamda oturdum.
— Anlıyorum. Tuhaf, çok tuhaf! Halbuysa kızım sizi aramış. İki kere odanıza gitmiş. Yokmuşsunuz.
— Yokmuş muyum? Tuhaf, çok tuhaf!
— Yokmuşsunuz.
— Şu halde çıkmış olacağım.
— Ben de öyle düşündüm. Çıkmış olacaksınız.
— Şimdi aklıma geldi. İki kere çıktım.
— Anlıyorum... Tuhaf, çok tuhaf! Size daha tuhafını söyliyeyim mi? Bizim Oates'in kapelâsı kayıp...
— Ciddî mi?
— Ciddî...
— Nereye koyduğunu unutmuş olmasın!.
— Hayır! Biri aşırmış.
— Tuhaf, çok tuhaf! Kim bu açıkgöz?
— Arkası dönük olduğundan görememiş...
— Şakacının mı arkası dönük?
— Hayır, bizim Oates'in...
— Arkamız dönükken külâhımızı aşıranları ekseriya göremeyiz. Anlıyorum.
— Evet! Vazife halinde bir zabıta memurunun resmî şapkasına şakacıktan da dokunulsa...

— Evet!

— Bu iyi bir hareket sayılmaz. Ben buranın sulh hâkimi sıfatiyle böyle şeylere kızarım. Haydudun yakası elime geçerse yandığı gündür.

— Meselâ ne kadar ceza verirsiniz?

— Cezanın miktarını merak etmenizi beğendim. Bu cihetî şimdilik, müsaade buyurun da, açığa vurmıyayım. Yakında öğreneceğinize emin olun, pek yakında...

— Bir defa, böyle bir hâdise için beş İngiliz lirası takdir buyurmuştunuz!

— O zamanki vaziyet başkaydı...

— Şimdi hapis cezası filân mı?

— Pek kısa zamanda öğrenirsiniz. Ferah olun Mister Wooster!

Ben kravatıma el attım. Doğrusu bu habere samimî olarak canım sıkılmıştı. Bizim zavallı Harold'un geleceği pek parlak görünmüyordu. İster misiniz, bu suratsız Sir Witkyn oğlanı mahpushaneye atsın da piskoposluk yollarını ebediyen tıkasın!

— Bana bir mühim meseleden bahsedeceğinizi söylemiştiniz Mister Wooster!

Belli belirsiz sallandım. yutkundum.

Söz çalınan külâhtan başka yere atlayınca candarma Oates emekli hâkimi saygıyla selâmlayıp defoldu.

Ben lâfa nereden başlıyacağımı acele düşündüm. Böyle sıralarda biz Wooster'ler işi tamamiyle tesadüfe bırakırız. Bıraktım:

— Bu dünyada aşk denilen bir şey vardır Sir Witkyn... Aşk denilen bir şey...

— Pardon!

— Aşk denilen şey üzerinde hiç durmak fırsatı buldunuz mu?

— Siz buraya benimle bu mevzuu konuşmağa mı geldiniz?

— Evet! İyi bildiniz, Sir Witkyn, bu dünyada aşk denilen bir şey vardır. Her yerde vardır. Hiç kimse yakasını bu belâdan kurtaramamıştır. Belâ, yâni aşk!.. «Hiç kimse» derken yalnız insanları kasdetmedim. Meselâ: Deniz kerten-

keleleri de...

— Bana bakar mısınız Mister Wooster, baş ağrınızın tamamiyle geçtiğine eminsiniz ya?

— Tamamiyle geçti. Teşekkür ederim. Ne diyordum? Evet, meselâ: Deniz kertenkeleleri... Damadınız Mister Fink anlattı da şaştım. Meğer bu hayvancıklar sevişirlerken tepeleri üzerine dikilirlermiş. Yâni ard ayakları havaya geliyor. Saatlerce böyle durup kuyruklarını sallamaları acaip değil mi?

— Mister Wooster...

— Yâni demek istediğim şu: Deniz kertenkeleleri bile aşktan yakalarını kurtaramamışlarsa biz insanlar, pardon, meselâ ben, nasıl kurtarabilirim? Bu deniz kertenkeleleri üzerinde ay ışığının dehşetli tesiri oluyormuş. Ay ışığı herhalde biz insanlara da tesir ediyor.

— Bir şey anlamıyorum Mister Wooster! Tuhaf, çok tuhaf! Siz elbette bir şey söylemek istiyorsunuz ama ben bir şey anlayamıyorum.

— Gayet basit: Stiffy ile ben...

— Stiffy?

— Yeğeniniz

— Yeğenim Stiffy?

— Tamam! Yeğeniniz Stiffy ile ben... Yâni ben sizden yeğeniniz Stiffy ile evlenmeme müsaade etmenizi rica ediyorum.

— Siz müsaade mi istiyorsunuz? Anlıyamadım.

— Evlenmeme müsaade...

— Anlaşılır iş değil...

— Evleneceğiz de, müsaade rica ediyoruz.

Herif nihayet anlayabildi. Oturduğu koltuktan bir kere sıçradı. Gözlüğü bir tarafa, elindeki dolma kalemi bir tarafa, fırladı. Yüzü morarmış, soluğu kesilmişti. Ben, vaktiyle beni beş liraya mahkûm etmesinin öcünü fazlasiyle almak fırsatını bulduğuma memnundum. Sahte bir utançla gözlerimi yere eğmiştim.

— Kız razı mı kız?

— Çoktan...

— Evvelce tanıştığınızdan haberim yoktu.

— Evvelce tanışmış olmasaydık evlenmeye nasıl karar verirdik? Kız dedi ki: «Amcam sevgili yeğenini kaybetmiş olmıyacak, fazladan bir başka yeğen kazanacak!» dedi. Stiffy akıllıdır gayet! Beni kazanacakmışsınız.

— Halt etmiş. Ben sizin gibi bir yeğen kazanmak taraflısı değilim. Hayır! İmkânsız! Hiç olur mu? Nasıl olabilirmiş? Tuhaf... Pardon! Tuhaf değil, feci, feci! — Zile bastı: — Katiyyen... Katiyyen... Katiyyen!... — İçeri giren uşağa çıkıştı: — Nerede Stiffy? Stiffy diyorum. Derhal... Bulup getirin, derhal...

Galiba bir dakika kadar karşılıklı durduk. Ben Sir Witkyn'in kalb hastası soluklarının tadını çıkarıyordum. Onun bu bir dakika içinde neler çıkardığını babiî bilemem!

Kız içeriye fırtına gibi girdi:

— Benimle görüşmek istemişsiniz amcacığım, dedi, a, Bertie, siz de mi buradasınız?

— Merhaba! Buradayım...

Sir Witkyn inleyerek sözümü kesti:

— Mister Wooster seni benden istiyor. Buna ne diyeceksin?

— Sahi mi? Ah Bertie! Teşekkür ederim.

Bu sefer de ben, nasırıma basılmış gibi zıpladım.

— Teşekkür mü? Ne demek?

— Yâni çok sevindim.

— Yâni...

— Bir erkeğin bir kadına yapabileceği en büyük iltifat... Bütün kitaplar bunu böyle yazıyorlar. Yâni bir erkeğin bir kadına...

Sir Witkyn kendisini ilk darbenin tesirinden kurtarmış olacak ki âdeta kükredi:

— Gevezeliği bırak da bana cevap ver!

— İşte diyorum ya... Özür dilerim Bertie! Çok müteessirim! Bu kadar sevindirici bir teklifi kabul edemediğimi esefle bildirmeliyim.

— Kabul etmediğini mi?

— Elbette kabul etmediğimi amcacığım!

— Peki bu he... Pardon! Bu Mister Wooster... Kararlaştırdığınızı...

— Yanılmış... Nasıl olur amcacığım, ben bir başkasını sevmiyor muyum?

— Bir başkası mı?

— Bir başkası...

— Kim?

— Dünyanın en merd, en yakışıklı, en zeki erkeği...

— Adı yok mu, adı?

— Mister Harold Pinker...

— Durun bakalım, bu ismi duymuşluğum var. Bu isim bana yabancı gelmedi.

— Nasıl yabancı gelebilir. Köyümüzün genç papazı...

— Tamam! Genç papaz... Şu salak oğlan...

— Siz onu afetmişsiniz. Biz Harold'la aylardanberi nişanlıyız.

Bu müjdeyi Sir Witkyn'in büyük bir sevinçle karşıladığı ileri sürülemez. İstemediği bir yemeği, yahut büyücek bir kemiği zorla yutar gibi kıvrandı. Genç bir papazla evlenmeği aklına koymuş kızına, yahut yeğenine karşı bütün öfkeli ihtiyarların çaresiz öfkesini herifin suratında dalga dalga, renk renk seyrettim. Keyfime diyecek yoktu.

Kız:

— Bakın biz nasıl düşündük? diye anlatıyordu, bu evlenme işini bir ayak evvel bitirelim ki Harold kendisini çalışmaya versin de zanaatinde yükselsin!..

— Tuhaf... Çok tuhaf!

— Nedir tuhaf olan amcacığım?

— Siz de tuhaf bulmuyor musunuz Stiffy?

— Ne gibi?

— Meselâ: Siz henüz pek küçüksünüz. Yâni evlenmek hususunda demek istedim.

— Asıl bu sözünüz tuhaf! Sınıf arkadaşlarımdan üç tanesi çoktan evlendi. Esasına bakarsanız ben geç bile kaldım sayılır. Akranlarımın arasında «beceriksiz» diye adım mı çıksın?

Sir Witkyn üstüste yediği darbelerden kendisini ancak yeni yeni kurtarıyordu. Bunu masayı yumruklamasından anladım. Yumruk masaya öyle bir indi ki koca salonda bütün camlar zıngırdadı. Herif ayrıca bar bar bağırmağa

başlamıştı:

— İmkânsız bir şey... Saçma! Kabul etmiyorum. Reddediyorum. Kepazelik... Dübedüz rezalet... İstemem. Bir vakit razı değilim!

— İyi ama amcacığım Harold'dan alıp veremediğiniz ne?

— Hiç... Hiç bir şey... Zaten bunun için razı değilim.

— İyi oğlan halbuysa...

— İyi olabilir.

— Fazladan sporcu!

— Olabilir.

— Fazladan bir vakitler İngiltere amatör millî takımda sol haf oynamış.

— Olabilir.

— Hele teniste karşısına çıkacak babayiğit yok...

— Olabilir. Ama bütün bunlar razı gelmem için sebep değil. Bir kere... Hey Yarabbi! Aklını başına devşir kızım, bu herif ne kazanıyor?

— Senede beş yüz lira!

— Sefalet...

— Ben tersini düşünüyorum. Fena para sayılmaz. Kaldı ki aşk başka şey, servet başka şey...

— Evlenmekte bunlar bir arada düşünülmelidir.

— Şakalaşıyorsunuz amcacığım.

— Hiç de şakalaşmıyorum. Bu meselede akıllı adamlar maddî düşünürler.

— Ciddi mi?

— Ciddi.

— Şu halde zengin birisini mi bulmalıyım?

— Fena etmezsin.

— Başüstüne... O zaman Harold'u bırakır Bertie ile evlenirim. Bertie zengin... — Bana döndü: — Kabul Bertie, dedi, düğün için lüzumlu elbiseleri şimdiden ısmarlıyabilirsiniz.

İki feryat birden koptu. Ben:

— Durun bakalım! Durun yahu! diye bağırdım.

Sir Witkyn:

— Olmaz! dive kükredi.

Emekli hâkimin ne halde olduğunu bilemem. Ben ner-

deyse biteceğim. Kızın aklı iyice yattı mı mahvoldum. Kızlarla adamın başına neler geleceğini bir emekli hâkim bile kestiremez. İster misiniz, «bir kere söz ağzımdan çıktı» diyerek bu maskara kız... Aman Yarabbi!...

Kız harıl harıl söylüyor:

— Bertie bugüne bugün milyoner... Serveti yemekle tükenmez. Madem ki evlenmede esas paradır. Şu halde Bertie bize damat olmak için biçilmiş kaftan... Filhakika ben Harold'u seviyorum ama ne yapalım? Mademki amcacığım razı gelmiyor. Yüreğime taş basarım. Katlanırım.

Sir Witkyn iki kere ağzını açtı, iki keresinde de ses soluk çıkaramadı. Nihayet bir üçüncü davranışta gırtlağını öfkenin pençelerinden kurtarıp hırıldadı:

— Kızım... Yamrum Stiffy... Aptallık etme! Senin bugün aklın karışmış. Razı gelmediğimi de nereden çıkardın iki gözüm? Harold iyi bir oğlan... Görür görmez kanım kaynadı. Mademki ancak onunla mesut olabileceğinize inanıyorsunuz, bu kadar iyi bir işi bozar mıyım? Aklımın kenarından geçmez. Verdim gitti, derdim...

Soluğu gene tükenmişti. Bana kokmuş bir fare ölüsü imişim gibi iğrenerek baktı. Bu bakışta biraz öc alma sezdim. Keyfim birkaç misli fazlalaştı. Kız amcasının boynuna atılınca dışarı çıktım.

Stiffy de çok kalmadı. Arkamdan kurşun gibi vınlayarak yetişti. Kollarını havaya kaldırmış, bir acaip dansa başlamıştı. Bir taraftan da:

— Ne adam... Ne adam... Ne adam Yarabbi! Ne müthiş adam! diye bir garip türkü tutturmuş...

İhtiyatla sordum:

— Kim? Amcanız mı?

— Ne münasebet Bertie! Ben Civs'i söylüyorum. Nasıl da bildi. Razı olacağını nereden kesfetti dersiniz? Civs haklı... Civs her zaman haklı... Şimdi gidip kendisini kucaklasam, vanaklarından öpsem...

— İcabetmez.

— O halde sizi öpeyim!

— İcabetmez dedim ya... Hic münasip düşmez! En iyisi defteri çıkarıp vermenizdir. Defteri...

— İyi ama ben mutlaka birisini öpmeliyim. Şimdi candarma Oates'i öpemem ya...

İkimiz de birbirimize bakarak bir an durakladık. Kız:

— Oates dedim de aklıma geldi, diye söylendi, siz amcamla görüşüyordunuz. Kütüphaneden çıktı. Suratından düşen bin parça... Herif fena kızmış... Çok fena öfkelenmiş.

— Defter, nerede, defter?

— Bırakın şimdi defteri filân... Oates fena... «Can başına sıçramış» derler ya, işte tastamam öyle... Ne dese beğenirsiniz Bertie? Kaybettiği kapelâ meselesinde kimden şüpheleniyormuş bilin bakalım!

— Kimden?

— Benden... Sözlerine inanmak lâzımsa gece-gündüz polis romanları okurmuş, bu kitaplardan çok akıllar almış. Bunlardan en önemlisi her hâdisede bir sebep aramakmış. Sebeple beraber bir de «menfaat» aramalı imiş. Kendisine böyle bir oyun oynamak istiyenlerin başında ben varmışım. Şu bisiklet kazası meselesi... Bartholomé yüzünden kendisini amcama şikâyet edeceğimi unutmamış. Fazladan cinayet saatinde herkesin nerede bulunduğunu araştırmış. Ben evde yokmuşum. Daha beterini ister misiniz? Cinayet yerinde bana ait bir de eldiven bulmuş. Bir eldiven teki... Nasıl bulduğunu belki merak edersiniz. Cinayet yerinde ayak izleri, bir de cıgara ızmaritleri arıyormuş. Bilmez misiniz polis romanlarında hep böyle olur. Harold'un bana bir tek eldiven getirdiği aklınızda mı? Zavallı sevgilim, külâhı aşırırken heyecanlanmış olmalı, eldivenimin bir tekini bu heyecanla düşürdü her halde...

— Aptallık etti. Büsbütün avanaklık...

— Rica ederim neden?

— Nedenmiş. Bundan daha büyük ahmaklık olur mu Allah aşkınıza?..

— Zavallı Harold'u hiç çekemiyorsunuz. Neredeyse kıskandığınıza hükmedeceğim geliyor.

— Ben mi kıskanıyormuşum? Sebep?

— Ne bileyim. Nişanlımı artık sevmiyor gibisiniz.

— Bilâkis... Kardeşimden fazla seviyorum. Lâkin sevmek başka şey, aptallığını söylemek başka...

— Hiç aptal değil, fedakâr...

— Kalın kafalı bir fedakâr... Budala bir fedakâr... Çapaçul. Her yerde bir şey unutarak, bir şey düşüren avanaklardan... Tıpatıp bizim Fink...

Kız bu sözüme çok hak verdi galiba... Ve hak vermek zorunda kaldığı için de öfkelendi:

— Oates'in peşime düştüğünü düşüneceğinize, buna bir çare arayacağınıza, durmuş aptallıktan dem vuruyorsunuz. Ben şimdi münasebetsiz herifin pis külâhını nereye saklayayım? Benden şüphelendiğine göre ilk iş odamı aramak olacak... Haydi bana münasip bir yer bulun.

— Ne yeri?

— Külâhı saklamak için...

— Beni külâhı saklamak hiç ilgilendirmiyor. Şu defteri verin de biz işimize bakalım.

— Defter defter, diyerek artık canımı sıkmağa başladınız. Siz başka bir lâf bilmez misiniz kuzum?

— Bilmem. Defter gelsin! Defter!

— Söylesem şaşarsınız.

— Söyleyin de şaşayım!

— Defteri nereye saklasam iyi... Ben defteri amcamın gümüş hokkasının içine koydum.

— Neee!

— Evet. Macun hokkasının içine...

— Ne yaptınız Stiffy... Bu nasıl bir iş? Nereden aklınıza geldi?

— Geldi işte... Bende böyle akıllar çok olur. Ben pek göstermem ama akıllıyımdır.

— Peki! Şimdi nasıl alacağız?

— Tamam! Bunu düşünüp bulmak da size düşer Bertie! Allaha ısmarladık...

Ben «Aman bir dakika...» demeğe vakit bulamadım. Kız savuştu gitti. «Bre bu nasıl iş! Bre aman!..» Ben boğuk bir sesle:

— Stiffy! Stiffy! diye inleyerek sağa sola atılırken karşıma biri çıktı:

— Matmazel Madeline sizinle görüşmek istiyor efendim, dedi, teşrifinizi rica ediyorlar.

Önce bir şey anlamadan sıratına baktım. Sonra yavaş yavaş zihnim açıldı. Bu Madeline benden bir şey, bir tek şey isteyebilirdi. Bunun da ne olduğunu kestirmek için kerameteye ihtiyaç yoktu.

— Öyle mi? demişim.

— Öyle efendim! dedi.

— Kendileri şu anda neredeler?

— Salondalar efendim.

— Pekâlâ! Mersi!

Herifin arkasına takılarak yeni bir belâya doğru, ancak Wooster'lerde rastlanabilecek bir cesaretle yürüdüm.

ONUNCU BÖLÜM

Uşağın kapısına dayandığı odadan bir piyano sesi geliyordu. Bu ses, keyifli desem değil, keyifsiz desem değil... Vaziyeti anlayabilene aşkolsun. İçeri girdim. Tamam! Kız piyanosunun başına çökmüş. Notaları teker teker düşürüyor. Böyle sıralarda bunlar müziğe filân metelik vermezler. Durmadan domuzluk kurarlar.

Bir «merhaba!» salladım.

Cevap vermedi ama işini bırakıp kalktı. Bir meşhur tabloda gördüğümü hatırladığım bir garip duruşla piyanoya dayanıp yüzüme bir müddet baktı. Sessizlik tehlikeli bir surette uzuyordu. Ben «bugün hava ne güzel!» diye söze başlayıp başlamamayı tasarlarken:

— Bertie! dedi.

Bekledim. Sükût gene uzadı. Ben gene «bugün hava...» demeğe kalmadan yeniden:

— Bertie! demez mi?

Peki canım! Bunun gerisi yok mudur?

İyice pireleniyordum. Bu konuşma pek fena başlıyor. Nereden mi biliyorum? Bilir miyim? Fena başladığı muhakkak... Yüzde yüz...

— Bertie! Sizi görmek istedim. Buna mecburdum. Sizi çağırttım. Zira öyle icabetti. Size bir şey söyliyeceğim... Size söyliyeceğim şu ki... Biz Fink'le nişanımızı... yâni Fink'le ben nişanlanmıştık ya... İşte biz o nişanı bozduk.

— Sahi mi? Duymuştum da inanmamıştım.

— Kimden duydunuzdu?

— Fink'ten...

— Şu halde sizi neden çağırdığımı elbette kestirdiniz.

— Hayır! Nereden kestirebilirmişim?

— Kestirdiniz, saklamayın.

— Vallahi billâhi bir şey kestirmedim. Ne haddime!

— Kestirmez olur musunuz? Sizi çağırmamın sebebi...

Sizi... yâni ben... kısacası Bertie, ben sizi mesut etmeğe karar verdim.

— Nasıl? Ne gibi?

— Karınız olarak...

Benim yerimde bir başkası olsa «kazaya rızadan başka çare kalmadı» diyerek boynunu büker. Lâkin biz Wooster'ler öyle her gürültüye pabuç bırakacak takımdan değilizdir. Bir kere sallandım. Yâni darbeyi mümkün mertebe savuşturmağa çalıştım. Galiba iki kere de öksürdüm:

— Çok sevindim çok... diye can havliyle söze giriştim, benim için ne büyük saadet!... Allah sizden... Yâni diyeceğim şudur ki çok mesudum. Ama biraz düşünelim! Yâni bunların üzerinde duralım. Ben aşırı derecede bahtiyar olduğum zamanlarda felâkete düşmüş insan kardeşlerimi hatırlarım. Fink... Zavallı Fink...

— Fink denilen kalbsize bir de zavallı mı diyorsunuz? Olup bitenlerden haberiniz yok galiba...

— Ben de sizi arıyordum Madeline... Esasında siz bana haber yollamasaydınız sizi ben arayıp bulacaktım. Böyle vaziyetlerde... Dediğim gibi... Bir yakın dostla istişare etmek şarttır. Meseleyi enine boyuna müzakere etmeliyiz. Bütün olayları yeniden değerlendirmekte fayda vardır. Zira son pişmanlık fayda vermez. Sonunda «Eyvah! Ne ettik de bu ciheti nazara almadık!» diyerek dizlerimizi döğmiyelim. Kanaatimce ahvali bir kere daha derinlemesine ve genişlemesine incelemeliyiz, kılı kırka yarmalıyız. Size samimî düşüncemi açıkça söyliyeyim mi? Fink'e karşı büyük bir haksızlık yapmak üzeresiniz.

— Haksızlık mı? Ben mi? Kendi gözlerimle gördüklerimden sonra mı?

— Gözle görmek her zaman bir şey ifade etmez. Bakalım neyi, nasıl, hangi zaviyeden gördünüz? Işık vaziyeti, o andaki ruh haliniz... Görülen manzaranın, yahut hâdisenin sebepleri... En iyisi ben size izah etmeliyim. Açıklamalıyım ki anlayasınız...

— Açıklanmaya muhtaç bir vaziyet yok. Zaten bu meselenin üzerinde tekrar durmayı istemiyorum. Fink'i hayatımdan silip çıkardım. Bu akşama kadar ben onu aşkın kör

edici tesiri altında seyredermişim. Hayatımın ideali saymakla ne kadar budalalık etmişim. Meğer ahlâksızın biriymiş... Ahlâksız ki emsali görülmemiş bir ahlâksız...

— İşte ben de bu ciheti söylemek istemiştim. Siz asıl burada yanılıyorsunuz.

— Keselim bu bahsi...

— İyi ama...

— Rica ederim.

— Bakın bana...

Bir el hareketiyle beni susturdu. Aynı zamanda başını çevirerek göz yaşlarını saklamağa çalıştı. Ben ilerledim. Bir yere dayandım.

Kız, bir zaman da iç çektikten sonra:

— Geçti, diye başını salladı, bitti bu iş. Neden böyle söylediğinizi anlıyorum Bertie. Siz bu meselede tâ başından beri Wooster şövalyelerine yaraşır şekilde davrandınız. Ümitsiz bir aşkla parçalanmış kalbinize taş basarak benim saadetimi temine çalıştınız. Kendi saadetinizi çiğneyerek bir dostunuzun bahtiyarlığına yardım ettiniz. Lâkin bu sefer kararım karar... Bu sefer dünya yıkılsa sizden ayrılacak değilim. Fink'le her şey bitti. Bu akşamdan itibaren Fink benim için bir hazin hâtıradan ibarettir. Bu hâtıranın hüznünü siz beni uzun yıllar mesut ederek sileceksiniz. Bu hazin hâtıranın temelleri üzerine ikimizin saadeti kurulacak. Her zaman yanımda olacaksınız. Size çocuklar yetiştireceğim. Sevinin sevinebildiğiniz kadar sevgilim. Bana da müsaade edin. Gidip babama müjdeyi vereyim.

Gene can havliyle davrandım. Bu yere batasıca eve geldim geleli can havliyle davranmaktan başka bir iş yaptığım da yok. Kız odadan uğradı da babasının karşısına dikildi mi... Daha demin yeğenine resmen talib olan herifin bu sefer öz kızıyle evleneceğini duydu mu? Sağlam yüreğine iner. Yüreğine inmesi umurumda değil, kız üstümde kalır ki yüz tane avanak Fink gelse beni bu belâdan kurtaramaz.

— Durun hele sevgilim! diye âdeta çırpındım, durun olmaz.

—Olmaz olur mu? Haber vermeliyim. Üç haftaya kadar Fink'le nikâhlanacağımı sanıyor. Duysun da sevinsin.

Kız bir bakıma haklı... Böyle değişmelerde babaları haberdar etmemek ayıp kaçar. Babalar, böyle değişmeleri saati saatine haber almalıdırlar. Haber almalıdırlar ama bu iş benim gibi damatlara mahsus değil.

— Durun! diyerek atılıp yolunu kestim, şu sebepten icabetmez ki babanız bugünlük heyecan tayınını fazlasiyle aldı. Biraz daha zorlarsak...

— Heyecan mı? Ne heyecanı?

— Tabii heyecan... Kendisine gelmeli... Benim fikrimce kolay bir şey sayılmaz. Birkaç gün geçsin!

— Sahi! Size haber yollamak için dışarı çıkmıştım. Kütüphaneden bir inilti geliyordu. Kapıyı aralayıp baktım. Babam bir büyük mendille alnının terlerini siliyor. «Ne var?» dedim. «Bu dünyada herkes kendi felâketini kendisi taşır» dedi. Bir şey anlayamadım. «Beterin beteri olduğundan katlanacağız!» diye ilâve etti. «Gideyim bir sıcak banyo yapayım, üç tane de aspirin yutarsam, belki iyi gelir» dedi. Ne kadar kuzum?

Artık uzun boylu anlatmanın sırası değildi. Kısa kestim:

— Stiffy papasla evleneceğini söyledi.

— Hangi papazla? Harold'la mı?

— Tamam! Bizim Harold'la... Bu haberi almasiyle babanızın nevri döndü sevgilim. Galiba kilise adamlarından pek hoşlanmıyor.

— İyi ama Bertie...

— Evet!

— Stiffy Mister Harold'u sevmiyor mu?

— Hem de nasıl?

— Peki... Ya benim gördüğüm rezil manzara?..

— Gördünüz mü? «Dış görüşler insanı çok defa aldatır» demekte haksız mı imişim? Demindenberi size anlatmak istediğim bu...

— Yâni...

— Yâni bizim oğlan bu işte yeni doğmuş kuzular kadar masum... Bütün çırpınması saadetinizi kurtarmak için... Size olup bitenleri anlatsam kızacak yerde, Fink'i bir kat daha beğenip seversiniz.

Biz Wooster'ler eğer hâdiseler veyahut fena insanlar tarafından sıkıştırılmış değilsek, ayrıca yalanlar uydurmak zorunda bırakılmamışsak herhangi bir vakayı hakikaten iyi anlatırız. Meseleyi başından aldım. Bizim oğlanın dertlerini sayıp döktüm. Bütün telâşının nereden geldiğini ballandırdım. Defter işini büsbütün uzattım. Nihayet Stiffy'nin bize neler ettiğini söyledim. Bu mel'un defterin şu anda nereye saklanmış olduğunu da ilâve ettim.

Kız maceranın sonuna doğru tamamiyle değişmişti.

— Şimdi bu defter babamın macun hokkasında mı? diye sordu.

— Macun hokkasında evet...

— Ömrümde bu kadar heyecanlı bir hikâye dinlemedim Bertie.

— Yalnız heyecanlı değil, aynı zamanda garip... Biz bu meselemizde insan psikolojisini zinhar gözden uzak tutmıyacağız. İnsanların psikolojisini demek istiyorum. Bilhassa Stiffy'nin psikolojisini...

— Bunları topyekûn uydurmadığınıza emin misiniz Bertie?

— Neden uyduracakmışım!

— Ben sizin huyunuzu bilirim. Başkalarının iyiliği için kendi saadetinizi her zaman feda edersiniz.

— Hiç değil! Bu sefer hakikati söylüyorum.

— Bir şekilde inanırım: Gidip bakacağım. Defter macun hokkasındaysa doğrusunuz.

— Mükemmel! Haydi gidip bakın!

— Haydi!

Kız çıkınca ben kendimi piyanonun iskemlesine attım. Pek de farkında olmadan tek parmağımla bir şeyler çalıyorum. Dikkat ettim: «Güzel günler başladı» şarkısını becermeğe uğraşıyormuşum. Şarkı fena düşmedi. Tam havası... Esasına bakarsanız benim için oturup şarkı çalmaktansa iki tane yumurta içmek daha akıl kârıydı. O kadar tâkatten kesilmiştim. Şu anda finale yaklaşmış bir maraton koşucusuna benziyordum. Soluk soluğa idim. Daha beteri bu kepaze evde sürprizler biteceğe hiç benzemiyordu. Nereden ne çıkacağını kestirmek kimin haddi?

Nitekim biraz sonra Madeline yüzü karmakarışık geri döndü. Defter mefter yokmuş. Bu sebeptense sözlerimin bir kelimesine bile inanmıyormuş. Hepsini, tepeden tırnağa uydurmuşum.

Başımdan aşağıya sanki bir kova buzlu su aktarılmıştı. «Peki bu kız bana neden yalan söylesin! (Şu kız) derken Madeline'i kasdetmediğimi elbette anladınız. Bu kız, yâni Stiffy... Benden ne ister? Maksadı nedir? Beni aldatınca eline ne geçecek?...» Çaresizlikle:

— Dikkatle aradığınıza emin misiniz? diye sordum.

— Elbette eminim.

— Halbuysa kız beni yeminle temin etmişti.

— Öyle mi?

— Alay etmeyin.

— Asıl siz alay ediyorsunuz. Haydi doğrusunu söyleyin, böyle bir defter yok değil mi?

— Şu halde bana inanmıyorsunuz demek?

— İnanmıyorum Bertie!

Söyleyecek söz kalmamıştı. Kollarım iki yanıma düşmüş olarak odadan çıktım.

★

Yenilgi duygusunun ne berbat şey olduğunu elbet bilirsiniz. İnsanın dış âlemle ilgisi kesilir. İçine kapanır. Kulağının dibinde top atılsa duymaz. Duymaz değil, umursamaz. Lâkin bu ilgisizlik şuura mahsustur. Şuuraltı çalışmağa devam eder. Bâzı gürültüleri yenilgi duygusu içindeki adama duyurur. İşte benim vaziyetim de tıpa tıp böyle oldu. Birisi bir şeye vuruyordu. Dalgınlıktan kurtuldum. Etrafıma baktım. Tuhaf! Çok tuhaf! Mister Roderich, yâni bizim meşhur goril azmanı, zavallı Fink'in kapısını yumrukluyor.

Bunu görür görmez derhal değişiverdim. Herkeste böyle olur. Baba, evlâda kızar, evlât öfkesini hizmetçiden çıkarır. Hizmetçi kediyi tekmeler. Kedi kendisini dışarı atıp kendisinden daha kuvvetsiz bir kedi aramağa başlar.

Ben de gücümün yettiği biricik insanı arkadaşımın ka-

pısını yumruklarken görünce işte bu psikolojiyle değiştim.

Roderich gene yumruğunu kaldırmıştı ki:

— Ne oluyor? diye çıkıştım.

— Merhaba Wooster!

— Bırakın merhabayı... Size tenbih etmedim mi? «Fink'e dokunmayın bozuşuruz» demedim mi?

— İyi ama Wooster!

— Kapı yumruklamak neyin nesi? Siz kudurdunuz mu? Benim sabrımın da bir sınırı vardır.

— Olup bitenleri bilseniz...

— Neymiş?

— Daha ne olacak? Ben bu herifin boynunu koparmaz mıyım?

— Koparamazsınız.

— Ezerim.

— Ezemezsiniz.

— Nasıl ezemezmişim? Ben «budala bir eşek!» lâfını hazmedecek adam mıyım?

— Yalandır. Fink böyle bir lâf etmez.

— Etmez ama yazar.

— Yazar mı? Anlayamadım.

— Şuna bakın anlarsınız...

Herif böyle söyleyerek cebinden ne çıkarsa beğenirsiniz? Bunca zamandır helâk olarak aradığımız mel'un defteri... Kurşunî maroken kaplı cep defterini...

Defteri görünce benim nefesim kesildi.

Ben fırsat kaçırmadan:

— Verin bakayım şunu! dedim.

— Elbette vereceğim. Gözünüzle görün. Bu defteri nerede bulsam iyi?.. Sir Witkyn'in macun hokkasında... Hokka meselesi de ayrıca bir belâ! Çalınacak diye korkuyoruz. İkide bir yokluyorum. Gene yokladım. Bir aralık yerini değiştirmek aklıma geldi. Camekândan çıkardım. Baktım içinde bir şey var. Meğer bu defteri götürüp gümüş macunu hokkasının içine saklamışlar. — Defteri bana verdi. Omuz başıma dolaştı. Parmağını uzatarak: — Bakın şunlara, dedi, şuraya dikkat edin, ben yemeği domuz gibi yermişim, soluya soluya...

Budala herif defteri beraber okuyacağımızı sanıyor olmalı ki cebime indirdiğimi görünce telâşlandı:

— Defter... diye kekeledi.

— Deftere ne olmuş? diye bilmezden geldim.

— Sizde mi kalacak Wooster?

— Kalacak.

— İyi ama ben bunu Sir Witkyn'e gösterecektim. Onun için de ağza alınmaz şeyler yazılmış.

— Değmez Roderich, sahiden değmez.

— Öyleyse şu rezile bir iki şamar olsun atayım.

— İcabetmez. Basın bakalım!

— Basayım mı?

— Yâni «savuşun» demek istiyorum. Haydi yallah!

Adam öfkeden kuduracak halde bulunmasına rağmen itaat etti.

Koridoru kıvrılmasını bekledim. Sonra kapıya yanaştım. Birkaç kere tıklattıktan sonra:

— Fink! diye seslendim.

Cevap yok!

— Fink size söylüyorum. Açın şunu!

— Açmam! Katiyyen açmam!

— Aç diyorum sersem, ben kimim? Ben Wooster değil miyim?.

Bu da para etmedi. Benim ben olduğumu budala herife çok zor anlatabildim. «Roderich hilesi... Bizim Bertie'nin sesini taklit ediyor» diye düşünmüş.

İnanınca içerden bâzı gürültüler duydum. Kapıya yığılan eşyalar yerlerine çekiliyordu. Nihayet kanat aralandı. Fink vesveseli bir kaplumbağa gibi boynunu uzatarak iki tarafa baktı. Defteri gösterdim. Az kalsın yere yıkılacaktı. Olup bitenleri kısaca anlattım. Yorgunluktan sırtım sızlıyordu. Defteri hemen götürüp Madeline'e göstermesini tavsiye ettikten sonra odama gittim.

Civs bir şeylerle uğraşıyordu.

Başıma gelenlerden sonra — hele Madeline'in fikir değiştirdiğini, babasına söylemek kararı sırasında — şu Civs'in namusunu yıkıp eline vermeği iyice kararlaştırmıştım. Psikoloji filân diyerek başımı az kalsın büsbütün belâya so-

kacaktı. Fakat şimdi defter ele geçip vaziyet düzeldiği için bizimkine dostça gülümsedim.

— Burada mısınız Civs?

— Evet efendim.

— Bavulları hazırlayabilirsiniz Civs!

— Efendim?

— Yarın dönüyoruz.

— Demek ki birkaç gün daha kalmıyoruz efendim?

— Hayır efendim!

Bavullardan birisini ortaya aldı. Ben bir koltuğa yerleştim. Olup bitenleri kısaca anlattım:

— İşler yolunda, diye bitirdim, Stiffy ile Harold da evleniyorlar.

— Sir Witkyn kolay razı oldular demek?

— Pek de kolay sayılmaz. Benim tekrar tekrar gayret etmem lâzım geldi. Nihayet Stiffy adamın imdadına yetişti. Benimle değil, budala papazla evleneceğini söyler söylemez işler biraz düzeldi. «Biraz» diyorum, çünkü herif hemen razı olmadı, biraz direndi. İyi ama ben bunları size neden anlatıp duruyorum? Asıl mühimmi: Defteri buldum.

— Sahi mi efendim?

— Buldum. Daha doğrusu Roderich'in elinden çekip aldım. Şu anda bizim Fink mel'un defteri Madeline'e göstermekle meşgul. Gösterecek ki Stiffy'nin bacakları arasında kötü bir şey aramadığını ispat edecek. İşler yolunda Civs... İşler mükemmel!

— Çok sevindim efendim!

— Ben de Civs! Bütün zorlukları yendim. Şimdi yüreğim rahat! Üzerimden büyük bir yük kalkmış oldu. Birkaç haftaya kadar Fink - Madeline çiftinin nikâhlarına davetliyiz...

Bu esnada Fink içeri girdi. Ağır bir yol silindirinin altında kalmış gibi yamyassı bir hali vardı. Ağlamağa benzeyen bir sesle:

— Mahvoldum Bertie! diye inledi, Madeline'le evlenmemize artık imkân kalmadı kardeşim!

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Artık iyiden iyiye canımdan usanmıştım. Hangi kelimeyi, niçin kullandığımı bilmeden sordum:

— Kalmadı mı?

— Kalmadı.

— Evlenmenize?..

— Evet!...

— Madeline'le?..

— Evet!...

— Kalmadı demek?

— Kalmadı.

— Mükemmel! — Civs'e döndüm: — Lütfen bir şişe brandy...

— Başüstüne efendim.

Oğlan başını ellerinin içine almış uvunuyor:

— İmkânsız! Ben Madeline'den uzakta yaşayamam!

Bu lâf çok su götürür bir lâf ama benim çekişecek sıram değil! Böyle sıralarda herkes herkesin inanışına saygı göstermeli! Gösterdim. Birisinin saadet saydığını, bir başkasının felâket saydığı da her gün rastlanan budalalıklarımızdandır. Kulak verdim. Bizim oğlan kendisini asmaktan filân dem vuruyor. Boş bulunup:

— Burada olmaz! demişim.

— İyi ama kardeşim ben de kendimi elbette bir yerde asmalıyım.

— Yatak odalarında icabetmez. Âdet değildir.

— Öyleyse şu koltuğa oturabilir miyim?

— Elbette...

— Mersi!

— Şimdi söyle bakalım: Neden bozuldu?

— Efendim?

— Evlenmeniz niçin bozuldu? Defteri göstermediniz mi?

— Gösterdim.

— Peki! Meseleye akıl erdiremedi mi? Yâni Stiffy'nin bacakları arasında...

— Defteri aradığıma inandı.

— Barıştınız...

— Barıştık.

— Öyleyse bozulamaz. Neden bozuluyor? Bozulmaması lâzım...

— Kız bozmuyor ki babası bozuyor!

— Neden? Aranızda münakaşa mı çıktı?

— Evet! Münakaşa tam karşılığı sayılmaz. Deniz kertenkeleleri yüzünden berbat bir münasebetsizlik. Ben kertenkelelerimi banyo küvetine koymamış mıydım?

— Ne halt etmişsin budala?

— Tabii banyo küvetine koydum. Ben buraya bir kaç tane kertenkele getirmedim mi? Ay ışığında Amerikalının dediği gibi mi çiftleşiyorlar, bakmak için...

— Hay çiftleşemez olsunlar!

— Çiftleşemez olamazlar. Banyo küvetine koydum ki...

— Eee!

— Kaynatam bir şeye fena sinirlenmiş, asabı bozulmuş. «Bir banyo yapsam açılırım» diyerek banyoluğa girmesiyle bizim kertenkeleler...

— Hay Allah...

— Benim belâmı versin... Tam o sırada banyoya bir bakayım demiştim. İçerde şırıltı var. Hizmetçilerden biri suyu, muyu mu boşaltıyor? diye atıldım. Yaka yakaya geldik. Ben bağırdım, o bağırdı. Ben kertenkele işinde aklımı kaybetmiyor muyum?

— İyi halt ediyorsun... Sonra...

— Ben bağırdım o bağırdı. Ben «kertenkelelerim...» diye kıyameti koparıyorum, o dâ «Vermem! Katiyyen vermem! Bitti! Ben deli küllabicisi değilim! Hayır olmaz!» diye feryat ediyor. Daha beteri. Kertenkeleleri görmesiyle ne yapsa iyi?

— Ne?

— Deliği açıp hayvancıklarımı kubura akıtmış... Ağzıma geleni söyledim. Ben de ne kadar küfür bilirmişim meğer... Şaştım vallahi! Sonunda olanlar oldu. Herif evlenmemize

katiyyen müsaade etmiyeceğini yeminle söyledi. Bol bol küfrettiğim için olmalı sakinleşmiş pisman olmuştum. Yalvarmak da faydasızdı. Bir bardak su içtim. Buraya koştum.

— Su içmiyecektin. Böyle vaziyetlerde mutlaka Brandy içilir. Aklında bulunsun!

— O cihet kolay! Ben şimdi ne yapacağım?

— Küfür etmemeliydin!

— Küfürün değeri yok! Asıl öteki lâfı etmemek lâzımdı.

— Hangi lâfı?

— Macun hokkası lâfını...

— Macun hokkasının kertenkelelerle ne ilişiği var?

— Bakarsan hiç bir ilişiği yok gibi görünüyor. Lâkin herife küfür kâr etmediği gibi bir duyguya kapıldım. Lâfla ciğerini deşmek için bir çare kalıyordu. Bu sıralar macun hokkasına âdeta sevdalandığımı hatırladım. Antikacının oyununa düştüğünü, enayi gibi aldandığını, hakikatte bu macun hokkasının eski bir parça olmadığını, Holanda'da bunlardan binlercesinin döküldüğünü söyledim. Ayrıca «gümüş olduğu bile şüpheli... Enayilik olur ama bu kadar mı olur!» dememle az kalsın kalbi duracaktı. Zaten evlenmeyi de bu sözden sonra bozdu.

— Bu sözden sonra mı? — Zihnimde bir şimşek çaktı: — Durunuz! diyerek gözlerimi kapatıp ellerimi uzattım, susun Fink... Galiba çaresini bulacağım! Galiba değil muhakkak! Dinle beni! İyi dinle! Evlenmeyi yeniden mümkün kılmak için bize bir tek ümit kalıyor.

— Aman...

— Evet! Gayet kolay bir iş... Derhal git şu mendebur macun hokkasını aşır!

— Efendim? Anlayamadım.

— Aşıracaksın tabii... Aşırmak şart... Aşırmak mecburi... Aşırınca ne olur? Ya kaynatanın yüreğine iner, sen de, dünya da kurtulursunuz. Yahut saçını başını yolmağa başlayınca: «İşte kaybolan macun hokkanızı ben buldum!» diyerek ortaya çıkarsınız. Kaynatanız minnetle boynunuza sarılır. İşler düzelir.

— Emin misiniz Bertie? İnanayım mı?

— İster istemez inanacaksın. Bu kolleksiyon meraklıları, toplamağa çalıştıkları antikalara benzeyen antika heriflerdir. Zaman zaman bâzı parçalara gönül verirler. Âdeta sevdalanırlar. Böyle sevdalandıkları sıralarda, sevdalandıkları parçaları kullanarak onlara istediğimiz işi yaptırabiliriz. Ben bu dünyada, uygunsuz evlenmelerin yüzde sekseninde böyle bir budala taraf olduğuna kalıbımı basarım! Sana gayet mühim bir sır söyliyeceğim. Bunu duyar duymaz ne kadar haklı olduğumu anlıyacaksın. Halamın meşhur Fransız ahçısı Anatol yok mu?

— Var!

— İşte biz Anatol'u kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyoruz!

— Anlayamadım.

— Tom eniştem Anatolu verip bu namussuz macun hokkasını almak kararında... Sir Witkyn'le pazarlıktalar...

— Deme! O güzel sosları, o hârika kebapları...

— Evet, o hârikaları meydana getiren Anatol elden gidiyor. Mesle işte bu kadar önemli...

— Vay canına! Aklım yatar gibi oldu. Eğer bu antika kolleksiyoncuları bu kadar budala iseler, macun hokkasını ele geçirir geçirmez...

— Kızı alırsın.

— Alırım.

— Alırsın ki hiç bakmazsın. — Civs brandy tepsisiyle içeri girmişti. Ona sordum: — Alır değil mi Civs?

— Neyi efendim?

— Senin haberin yok. Sir Witkyn bunları evlendirmekten vazgeçmiş. Fena öfkelenmiş, herifi yola getirmek için bir tek çare var: Macun hokkasını ele geçirmek... Macun hokkasına sevdalı olduğundan...

— Haklısınız efendim! Bu sıralarda macun hokkası kimdeyse bu evde ferman onun olur.

— Mersi Civs! — Fink'e döndüm: — Ben senin yerinde olsam dakika geçirmez işe girişirim dostum! Hemen gider macun hokkasını durduğu camekândan alırım!

Civs:

— Bir dakika efendim! dedi.

İkimiz de ona baktık.

— Bu işin hemen ve kolayca başarılacağını sanmıyorum.

— Neden?

— Çünkü Sir Witkyn, macun hokkasının başına bir nöbetçi dikti.

— Nasıl nöbetçi?

— Evet! Candarma Oates beş dakikadan beri macun hokkasının resmen nöbetçisi...

— Eyvah! İşte buna çare yoktur. Yüreğinize taş basarak siz bu sevdadan vazgeçeceksiniz Fink... Vazgeçeceksiniz benim zavallı kardeşim!

Fink derin bir inilti koyverdi. Ben brandy şişesine sarıldım. Bir kadeh yuvarladım. Sonra bir cigara yaktım. Acı acı içerken eski bir alışkanlıkla:

— Civs! dedim.

— Buyurun efendim!

— Siz isterseniz buna bir çare bulursunuz!

— Ne gibi efendim?

— Bilir miyim? Bulursunuz...

Aramızda bir sükût gerildi. Gerilmedi, sükût erimiş kurşun gibi odayı tıka basa doldurdu. Neden sonra Civs'in yüreğe ferahlık veren iyimser sesini duydum:

— Vaktiyle bir gün... Aklınızda mı efendim? Bir garajda kapalı kalmıştınız. Kapıyı candarma kesmişti de, bir usulle candarmayı oradan uzaklaştırmıştık.

— Hay Allah senden razı olsun Civs! Nasıl unuturum. Candarmanın sevgilisi vardı. Siz kızın kendisiyle görüşmek istediğini söylemiştiniz de... Herif uçarak... — Durakladım: — Pardon! Candarma Oates'in oda hizmetçileri arasında böyle bir sevgilisi bulunduğunu sanmıyorum Civs! Hayır! O mesele bu meseleye uymadı. Bulduğunuz çare on para etmez!

— Eder efendim! Oates'in sevgilisi yok ama kaybedilmiş bir kapelâsı var...

— Aman... Aman bu nasıl bir fikir! Nur olun emi Civs! Kapelâsını çaldıran bir candarma, hizmetçiye sevdalanmış bir candarmadan yüz kere daha budaladır. Aklı - fikri ka-

pelâsında bulunduğu için onu aldatmak ötekinden daha kolay olur. Tamam! Haydi Fink koşun rica ederim! Hâlâ buradasınız! Bakın ne diyeceksiniz. «Kapelânızı Tesadüfen gördüm. Mister Wooster'in odasında gözüme iliştı» diyeceksiniz. Herif gemi azıya almış aygır gibi buraya koşacak. Siz de fırsattan faydalanıp macun hokkasını yürüteceksiniz.

— İyi... Doğru! Aklım yattı. Gidiyorum.

— Dursanıza yahu! Hemen «gidiyorum» ne demek? Bu lâfı damdan düşer gibi söylerseniz pirelenir. Candarma kısmı daima pirelidir. Lâfı evire çevire usuliyle söyliyeceksiniz. Sonrası çocuk oyuncağı... Haydi Fink, Allah yardımcınız olsun!

Fink vazifesinden başka mukaddes bir şey tanımıyan bir eki zaman kahramanı gibi çıktı. Ben bir cıgara daha yaktım:

— Bu fikir nereden aklınıza geldi Civs? diye sordum.

— Bizzat candarma Oates'den efendim!

— Nasıl oluyor?

— Gayet basit! Oates kapelânını Mis Stiffy'nin aşırdığına emin... Fakat düşüne düşüne bir başka inanca gelmiş... «Bu kız bu işi bir başına beceremez. Bunun mutlaka bir suç ortağı vardır.» inancı... Suç ortağını da keşfettiğine iyice emin...

— Kimmiş?

— Siz!

— Ben mi? Ne münasebet?

— Kanaatine göre siz Mis Stiffy'ye deli gibi tutkunmuşsunuz.

— Bu kanaat nereden çıkmış?

— Mis Stiffy'nin eldiveninden...

— Eldiveninden mi?

— Evet! Eldivenin tekini vaka yerinde bulmasiyle...

— Bulmasiyle...

— Son şüphe kırıntısı da ortadan kalkmış... «Yüzde yüz» demiş...

— Eldiveni ben ne yapmışım?

— Hep üzerinizde taşıyorsunuz ya...

— Hep üzerimde taşıdığım eldivenin vaka yerinde işi ne?

— Öpmek için çıkartmışsınız.
— Vaka yerinde...
— Evet...
— Ben öpmek için, öyle mi?
— Evet efendim!
— Yahu bu nasıl bir belâ! Ben candarma kapelâsı aşırırken Mis Stiffy'nin eldivenini cebimden çıkarıp dudaklarıma götürecek avanaklardan mıyım?
— Olmaz iş değil! Pardon efendim! Sizin için söylemedim. Mister Harold'un aynen böyle yapması, bence candarma Oates'e hak veriyor.
Ben de Civs'e hak vermek üzereydim ki Fink içeri girdi:
— Civs haklı, dedi, herif kapelâ sözünü duyar duymaz yerinden zıpladı.
— Geliyor mu? Sen neden oralarda durup fırsattan istifade ederek...
— Zıpladı ama derhal buraya gelmiyor. Önce Sir Witkyn'i bulup müsaade isteyecek.
— Ne müsaadesi?
— Nöbetten ayrılmak müsaadesi...
— Öyleyse siz salonda bekliyeceksiniz Fink, candarma Oates bu tarafa geçer geçmez kaplan gibi atılıp macun hokkasını elde edeceksiniz.
— Orası benim işim! Yahu nedir? Dalgalı bir denizde bocalayan sandala dönmüşüz. Bir batıyoruz, bir çıkıyoruz. İnsan bir anda ümitsizliğin batağına saplanıyor, bir anda ümidin tatlı aydınlığına çıkıyor. Halt ettim. Defteri vermemek varmış.
Önce hiçbir şey anlayamadım. Anlayamadım ama gene de sordum:
— Hangi defteri?.
— Bizim kurşunî maroken kaplı küçük akıl defterini...
— Kime verdin?..
— Kaynatam olacağa... Nihayet evlenme suya düştü. Ayrılıyoruz. Daha doğrusu, ben banyoluktan çıkıyorum. «Unutulmuş bir küfür, bir hakaret kaldı mı acaba?» dedim «en iyisi...» dedim. «hakkınızdaki samimî kanaatlerim yazılı...» dedim. «Bunlar benim görebildiklerim» dedim, «kimbilir baş-

kaları da daha ne abdallıklarınızı görmüşlerdir» deyip yürüdüm.

— Hay Allah kahretsin! Civs!

— Efendim!

— Bana bir brandy Civs, çabuk! Lâkin deminki bülbül çanağiyle istemem. Su bardağını silme doldurun, silme...

Fink bu hâlime pek şaştı:

— Canınızı sıkan bir şey mi oldu Bertie, diye sordu, aldırmayın canım, düzelir.

— Ne düzeliyor avanak! Bittik!

— Neden bitiyoruz?

— Bir de sorar! Yahu herif defterde yazılanları okuduktan sonra sana kız verir mi? Bırak, berbat ettin! Artık macun hokkası da derdimize derman olamaz! Geçti.

— Neden olamıyor?

— Roderich denilen goril azmanı o kadar öfkelenirse Sir Witkyn dağlara çıkar, yere - göğe sığmaz olur. Seni vurup öldürmezse verilmiş sadakan var, demektir. Bir daha yüz yüze gelemezsiniz.

— Defterin fazla bir tesir yapacağını sanmam Bertie! Size anlattım ya, yüzüne karşı demedik lâf bırakmadım.

— O başka!.. Öfke sırasında adamın ağzından kötü lâflar kaçabilir. Bir münasip sırada izahat verirsin, «sözlerim fikirlerimi aştı. Özür dilerim!» dersin. Fakat yazı öyle mi? Oturmuşsun soğukkanlılıkla kaydetmişsin. Hem de bir solukta değil, günlerce haftalarca... Ölçüp biçerek...

Oğlanın aklı yattı. Aklı yatmasiyle beti benzi attı. Suratını bir ölüm yeşili kapladı. Ağzını açıyor. Bir şey söyliyecek. Gel gelelim ses - soluk kalmamış. Neden sonra:

— Aman! diyebildi.

— Evet! dedim.

— Şimdi ben ne halt edeceğim Bertie? Aman bir çare kardeş!

— Bilmem!

— Düştün! Sen biraz düşünürsen bir çare bulursun.

Pek de haksız değil! Düşünürsem bulurum. Dediğim gibi, benim düşünme kabiliyetim pek fena değildir. Düşündüm. Bir taraftan düşünürken bir taraftan sordum:

— Defteri verdin! Ne yaptı? Hemen açıp okudu mu?

— Hayır! Cebine koydu.

— Sonra... Yâni birbirinize söğüp saydıktan sonra banyodan yaz mı geçti?

— Hayır. Vaz geçer mi? Gene banyoya girdi.

— Şimdi soracağıma iyice düşünerek cevap vereceksin Fink! Bu sualin karşılığı gayet önemli... Say ki ölüm-kalım meselesi... Defteri hangi cebine soktu? Yâni sırtında ne vardı?

— Ne olur? Robdöşambrı vardı.

— Öyleyse bütün ümitler kaybolmuş sayılmaz. Davra nalım! Ben insan ruhunu gayet iyi bilirim. Böyle bir kavgadan sonra, hele kızını vermekten vaz geçmişse, herif acele soyunur. Robdöşambrını şuraya fırlatır. Kendini banyoya atar. Yetişelim kardeş! Yetişelim de robdöşambrın cebinden defterimizi alıverelim. Haydi!

— Haydi!

Aklımı başıma devşirdim:

— Benim gelmeme hâcet yok. Sen git elinle koymuşsun gibi al!

— Olur... Peki! Peki ama...

— Aması da neymiş?

— Benim elim ayağım kesildi. İki adım atacak tâkatim kalmadı. Bu işi benim hatırım için sen yapamaz mısın Bertie?

— Ben mi? İcabetmez!

— Eder! Düşünsene kardeş! Demin bir kadeh brandyyi yuvarladın. Sen tam formundasın!

— Değilim!

— Değilim, demen ayıp! Biz seninle bu kadar eski arkadaş olalım da... Sen icabında benim için canını vermelisin. Wooster'lerin tarihteki namı bunu mecburî kılar. Düşünsene bir...

— İcabetmez!

— Nankörlük bu seninkisi... Ben bir gün sınıfta sana çikolatamın üçte birini vermedim mi?

— Ne kadar yalvardıktan sonra...

— Yalvartmak için çakası idi.

— İcabetmez!

Yüzüme beni yeni görüyormuş, ayrıca suratımda iki tane burun, dört tane göz varmış gibi bir vakit şaşkın şaşkın baktı. Ümit olmadığını anlayınca:

— Yazıklar olsun senin gibi dostlara! Elveda! diye başını geriye attı.

Geniş adımlarla çıktı. Kapıyı da küt diye çarptı.

Ben gülmek mi, kızmak mı lâzım geldiğini düşünürken kapı hızla açıldı. Fink kendini içeri attı.

— Roderich! diye inledi, geliyor... Aman Bertie!

— Geliyor mu?

— Geliyor ki nasıl geliyor! Boynumu koparacak!

Roderich ismini duyar duymaz gene yiğitlendim.

Civs benden evvel davrandı. Tepsiyi eline alıp yürüdü. Arkasından gittim. Civs kapıyı açıp çıktı. Roderich'le beni karşı karşıya bıraktı. Herifin maymun suratına dike dike bakarak:

— Size bir yardımım dokunabilir mi Roderich? dedim.

— Mersi Wooster mersi! diye öfkeyle kekeledi.

— Fink! diye seslendim.

Cevap alamadım. Biraz bekledikten sonra arkamdaki iniltiye döndüm:

— Haydi gidin de Fink, dedim, size söylediğim işi hemen yapın!

Oğlan kapının pervazına sürünerek geçti.

Koridoru döndükten sonra Roderich'e baktım:

— Size evvelce de söylemiştim, dedim, bu çocuğu rahat bırakın!

— Rahat bırakmak elimde mi? Asıl siz beni rahat bırakın! Bu solucanı neden kuruyorsunuz aklım ermiyor. Şunun suratını dağıtsam sanki ne olur?

— İcabetmez!

— Nasıl icabetmezmiş bakalım? Defteri okudunuz mu?

— Okudum.

— Benim bıyıklarım neye benziyormuş? Benim bıyıklarım bir bulaşık teknesi üzerinde, kırılmış bir sürahinin bıraktığı pis bir lekeye benziyormuş.

— Oğlanda şairanelik var. Bu teşbih pek de fena de-

ğil Roderich, size de öyle gelmiyor mu?

— Elbette gelmiyor! Ben yemeği nasıl yiyormuşum bakalım! İnsanların insan olmalarından bu yana böyle yemek yiyen görülmemişmiş. Ben çiğnemiyormuşum köpek balığı gibi yutuyormuşum. Gülmeyin Wooster, gülmeyin biraz müsaade edin, şunun belini kırıvereyim.

Bu esnada Civs göründü. Bir tepsinin içinde bir brandy dolu bir su bardağı vardı.

— İçmek istr misiniz efendim? diye sordu.

— Mersi Civs! Kâfi! lüzumu yok!

— Biraz geciktiğim için özür dilerim efendim. Candarma Oates'le meşguldüm.

— Gevezelik etmiştir. Ne boşboğaz bir herif!

— Değil efendim! Bu sefer başına garip bir iş daha gelmiş... Biraz daha garip! Kanı durdurmak epey zor oldu!

— Ne kanı?

— Burnu kanıyor da efendim!

— Ne olmuş?

— Nöbettymiş. Birisi macun hokkasını aşırmağa gelmiş! Boğuşmuşlar. Burnuna yumruk yemiş...

Roderich:

— Sakın macun hokkası gitmiş olmasın! diye haykırdı.

Civs:

— Maalesef efendim, dedi, macun hokkasının yerinde yeller esiyor. Roderich'in başından beri bu macun hokkasına karşı bir baba şefkati beslediği gizli kapaklı değildi. Civs'den bu cevabı alınca bir kere:

— Hay! diye haykırıp seğirtti.

Biz odamıza girdik.

— Ne oluyor Civs? diye sordum.

— Oates öfkeden kudurmuş halde olduğundan meseleyi etrafiyle anlamak epey zor oldu efendim!

— Vaziyeti sıralarsak belki biz bir neticeye varırız: Oates bizim Fink'den kapelâsının burada bulunduğunu öğrenince ne yapar? Doğruca Sir Witkyn'e koşar. Kosar ki müsaade alacak. Halbuki bu sırada Sir Witkyn banyoda...

— Evet efendim! Bu suretle beklemek lâzım gelmiş olmalı. Kapelâsını ele geçirmek ateşiyle yanan Oates eminim

ki bu bekleme sırasında bir pipo içmeden yapamamıştır. Pipoyu yaktı, galiba bahçeye çıktı. Bu işi görürken balkon kapısını da açık bıraktığı muhakkak. Her halde içerden bir şüpheli gürültü duymuştur.

— Nasıl gürültü?

— Ayak sesleri... Duymasiyle içeri koştu. İçerisi karanlık değil mi?

— Neden karanlık?

— Sir Witkyn'in emri böyle... Oates karanlıkta pusuya yatacak da soyguncuyu şüphelendirmiyecek... Suçüstü yakalamanın usulü budur.

— Peki!

— Sonra efendim! Candarma Oates içeri giriyor. Beklediği kıymetli antika yerinde mi, değil mi, diye bir kibrit çakıyor.

— Hani ışık olmıyacaktı?

— Çakmasiyle söndürmesi bir oluyor ama bu arada macun hokkasının yerinde bulunmadığını görüyor.

— İyi!

— Evet efendim! İşte tam bu sırada balkon penceresinden bahçeye bir gölgenin sıvıştığını görmüş. Derhal atılmış. Bahçede kavuşmuşlar.

— Yakalamış mı?

— Yakalamış.

— Herih de burnuna yumruğu eklemiştir.

— Hayır efendlim, yumruğu bu gölge değil, ağaçların arasından çıkan bir başka gölge ekliyor. Orada beklediği anlaşılan ikinci gölge...

— Sakın bizim Harold olmasın Civs, papaz Harold?

— Zannederim efendim. Galiba Mis Stiffy kendilerine programın değiştiğini, macun hokkasını aşırmanın da, aşıranı yakalamanın da lüzumu kalmadığını haber veremedi.

— Tamam! Oğlan orada beni bekliyordu.

— Her halde efendim!

— Bana atacağı yumruğu candarma Oates'e mi yapıştırdı?

— Her halde efendim!

— Bu arada öteki gölge macun hokkasiyle beraber savuştu mu?

— Savuşmuş efendim!

— Bizim Harold?

— Mister Harold yanlışlığı anlayınca candarma Oates'ten özür dileyip çekilmiş...

— Peki! Birinci gölge kim olabilir? Candarma Oates bunun hakkında bir şey söylemiyor mu?

— Gayet kat'î söylüyor efendim. Bu gölge kat'î surette siz imişsiniz!

Bu yere batasıca evde, kaç gündür yapmak zorunda kaldığım gibi gene bir kere sıçradım. Ayrıca «Hıh!» diye bir de ses çıkardım.

— Yahu! Bu namussuz evde bütün olup bitenlerin suçlusu ben miyim? Bu ne belâdır!

— Belâdır efendim! Birazdan Sir Witkyn banyosunu bitirince, kendilerinden müsaade alıp buraya aramaya gelecek efendim.

— Külâhını aramaya mı?

— Galiba macun hokkasını da burada arayacaklar!.

— İşte buna sevindim. Bu da kendileri için ayrı bir ceza olur. Buranın aranması epey sürer değil mi Civs? Sizce bir saat sürer mi? Daha da fazla sürmeli! Anaları ağlamalı... Sonunda rezil olacaklar! O zaman bir iki lâf söylemenin tadına doyulmaz. Özür dilerler. Ben kollarımı kavuşturur kendilerine hakaretle bakarım.

Ayak sesleri duydum. Biz Wooster'ler hangi vaziyette bulunursak bulunalım ailenin ayak seslerini bin tane ayak sesi arasından seçer ayırırız!

Koşarak Trovers halam geliyordu. Birdenbire bahse girerim ki bu gelen benim sevgili Trovers halam... Nitekim soluk soluğa göründü:

— Şunu bir yere sokuver yavrum! dedi, saklayıver!

Elinde dünyanın en zevksiz, en berbat şeyi, Sir Witkyn'in mahut macun hokkası vardı.

ON İKİNCİ BÖLÜM

İlk işim elinde tepsiyle kalakalmış olan Civs'in yüzüne bakmak oldu. Sonra ne yaptığımı kendim de bilmeden yaklaştım. Tepside duran brandy dolu bardağı alıp kafama diktim, sonuna kadar içtim:

— Mersi Civs!

Trovers halam elindeki ganimetle karşımda duruyor, bize şaşkın şaşkın bakıyordu. Gece vakti, büyük tehlikeler atlatarak Wooster'lerin kadın kulunu en önemli övünme vasıtasından — meşhur Fransız ahçısı Anatol'dan — mahrum bırakmadığı için aferin beklediği belli...

Bu hal beni büsbütün çileden çıkardı. Eğer ailemizin tarihlere geçmiş kibarlığı, bu kibarlığın bilhassa kadınlara karşı hudutsuz hoşgörürlüğü olmasaydı ben yapacağımı bilirdim. Ne fayda ki şanlı geçmişim ve bu geçmişi süsleyen parlak asaletim kendimi zaptetmemi emrediyordu.

Şu kadar asırlık ailemizde kadınlara karşı kabalık yapmış biricik erkeğin ben olduğumu da burada söylemeliyim. Altı yaşımda iken bana zorla amel ilâcı içirmek isteyen mürebbiyemin kafasına bir küçük lâstik top fırlatmışım. Bu kabalığım ailemizin şecere defterine geçmiştir. Bugün bile hatırladıkça yüzüm kızarır.

Ben kendi içimde kendimle mücadele yapar, sinirlerime hükmetmeğe uğraşırken halam bir taraftan soluyor, bir taraftan keyifli keyifli sırıtıyordu. Bir zaman bakıştık. Ben onu iyi anlıyordum ama onun beni zerre kadar anlamadığı, içinde bulunduğum ruh halinden hattâ şüphelenmediği muhakkıktı. Nitekim:

— Bir koştum, bir koştum ki... diye başladı, olursa bu kadar olur Bertie! Taa... Kız kolejinde spor yaparken bile bu biçim seğirtmemiştim. Maamafih koşuculuğum işe yaramadı, denemez. Meğer bir namussuz candarma odada saklanmamış mı? Ayak seslerini duyar duymaz tabanları kal-

dırdım. Herif de iyi koşucu imiş haa... Nerdeyse yetişecekti. Haydi, siz yabancı değilsiniz, yetişti de... Bereket köyün saygıdeğer papazı Mister Harold oralardaymış. Ben papazlardan şövalye çıkacağını hiç sanmazdım. Hem çıkarmış, hem de iyi çıkarmış. Ne yaman erkek! Ne arslan çocuk! Bana sorarsan vallahi kendisini papazlığa vermekle halt etmiş. Böylesi orduya yazılıp Hindistan'a gitmeli! İyi ama Bertie, bu mel'un candarmanın odada ne işi vardı gece vakti?

— Mis Madeline'in muhterem pederleri herifi salona nöbetçi dikdiler. Esasına bakarsanız herif orada sizi değil, beni bekliyordu.

— Bereket ki benim yerimde sen yoktun Bertie? Olsaydın, eminim şaşırırdın, elin ayağın kesilirdi. Bahçeye sıçrayamazdın. Yakalanırdın da maskara olurdun. Başına gelecekleri hayal ediyorum. Halin berbaddı yavrum, berbat... Ben kendimi hemen topladım. Yâni, işte açıkçasını söyliyeyim, ben de bir an katıldım kaldım ama, sonunda davranabilirim. Çok şükür işler yoluna girdi tosunum!

— Fena halde yanılıyorsunuz hala!... Mesele bitmiş olmadı, maalesef yeni başladı. Neredeyse Sir Witkyn buraya gelecek!

— Burada ne işi varmış?

— Candarmayla beraber gelip her tarafı aramağa başladıkları zaman ne işleri olduğunu anlarsınız.

— Burayı neden arayacaklarmış bakalım?

— Arayacaklar elbet... Aramazlar mı? Biz haber yolladık ya...

— Siz mi? Kime haber yolladınız?

— Tabii yolladık. Bir kere candarmaya haber yolladık. Buraya kapelâsını aramağa gelecek. İkinciye: Bu candarma burnuna yumruk vuranla macun hokkasını aşıran iki ayrı ayrı gölgenin bana ait olduklarına yüzde yüz kanaat getirmiş. İnanmazsanız Civs'e sorun.

— Neden inanmıyacakmışım? İnanırım. Fena desene...

— Fena ki nasıl fena!

— Eğer macun hokkası burada bulunursa senin vaziyetin biraz müşkül olur sanırım. — Kendisini attığı koltuk-

tan ayağa kalktı: — Meraklanma Bertie, çaresini bulacağız. Böyle sıralarda benim huyumu bilirsin! «Aynı şartlar içinde Napolyon ne yapardı?» diye sorarım ve bu sorunun karşılığını arar bulurum. Bulur bulmaz işler yeniden düzelir. Zira ben tarihte Napolyon kadar büyük buhranlara acele çareler bulan dâhi kumandana rastlamadım.

— Rusya bozgunu...

— Geç...

— Vaterlo...

— Aldırma boş ver! Biz Jena'ya, Ostrliç'e bakalım. Şimdi biz bir akıl bulacağız evlâdım, bir plân düzeceğiz ki bu herifler burada hiçbir şeycikler bulamasınlar, avuçlarını yalayarak çıkıp gitsinler. Haydi...

— Haydi ne demek?

— Düşünün! Düşünürseniz mutlaka bulursunuz.

— Düşünmeye ne hâcet halacığım, bu mendebur macun hokkasını alıp derhal def... pardon derdal buradan savuşacaksınız. Bunun biricik çaresi budur.

— Yağma yok! Dışarı çıkayım da, senin aptal gibi buraya davet ettiğin arama - tarama ekibiyle burun buruna mı geleyim? Siz ne düşündünüz Civs?

— Henüz bir şey düşünemedim efendim!

— Ne ayıp şey! Hemen başlayın... Meselâ Sir Witkyn denilen madrabazı, Roderich denilen soytarının haline düşürmek elverir.

— Kolay değil efendim.

— Öyleyse bunu burada bir yere hemen saklıyalım. Ama nereye? Siz hiç polis romanları okumaz mısınız kuzum? Ben bir «Saklanmış Mektup» meselesi hatırlıyorum Civs!

— Evet efendim! Rahmetli Mister Edgard Allen Poe bir hikâyesinde gayet önemli bir mektubu, masanın üstünde, eski mektuplardan meydana gelmiş bir kocaman tomarın en üstüne bırakmıştır. Araştırıcılar ekseriya en akla gelmez köşeleri didiklerler de gözlerinin önünde apaçık duran şeyi görmezler. Bu teoriyi mi hatırlatmak istediniz?

Ben atıldım:

— Yahu bunlar nasıl lâf? Roman hiçbir zaman hayata

uyar mı? Şu yazı masasına bakın. Sinek düşse başı yarılır? Yazılmış mektuba canım kurban! Üzerinde beyaz kâğıt bile yok.

- Tam bu sırada koridorda telâşlı ayak sesleri duyduk. Halam macun hokkasını açık duran bavulumun içine atıverdi. Civs de hazırmış, bavulu hemen kapatıp kancaladı.

Halam, ayrıca bütün eşyaları kapıya yığarak vakit kazanmamızı sağlık veriyordu ki kapıyı aralayan Civs:

— Meraklanmayın efendim, dedi, gelen yabancımız değil, Mister Fink...

Fink içeri girdiği zaman halinde bir acaiplik olduğunu hepimiz anladık. Oğlan dübedüz, kıstırılmış bir vahşi hayvana dönmüştü. Gözleri öylece yuvalarından dışarı uğramış, soluğu kalaycı körüğünden farksız...

İlk sözü şu oldu:

— Odanıza gizlenebilir miyim Bertie? Çok değil, ilk trene kadar... Yâni bir, iki saat! Yatağın altına girsem olur. Meraklanmayın, Horlayıp sizi rahatsız etmem.

— Ne var yahu? Delirdin mi?

— Pardon! Bir de yatak çarşafı vereceksiniz. Parçalayıp kendime ihtiyaten bir ip yapacağım! İcabında pencereden süzülür savuşurum.

— Neden? Gene peşinize Mister Roderich mi düştü?

— Hayır, bu sefer Sir Witkyn...

— Kaynatanız sizden ne istiyor?

— Defteri okumuş.

— Neyi?

— Defteri... Sizden ayrılınca doğru odasına koştum. Kapı yarı aralıktı. Ayaklarımın burnuna basarak içeri kaydım. Siz ne demiştiniz? «Banyodadır» demiştiniz. Fena halde yanılmışsınız dostum! Herif don gömlek karyolaya oturmuş, benim defteri okumuyor mu? Göz göze geldik... Ben bittim. Sir Witkyn'le böyle bir vaziyette, böyle bir iş üzerinde benim göz göze gelmem, ne demektir tasavvur edersiniz.

— Evet tasavvur ederim.

— Bir lâf söylese, söğüp saysa, haykırsa bu kadar bitmezdim. Hiç ses çıkarmadan birden sıçradı. Ben de sıçra-

dım. Baktım ki üstüme geliyor. Yüzgeri ettim. Merdivenleri yıldırım gibi çıktık. Bereket salondan geçerken eline bir kırbaç almak için biraz durakladı da ben canımı buraya atabildim.

Trovers halam ne düşünmüşse düşünmüş nihayet söyliyeceğini kararlaştırmıştı. Damdan düşer gibi:

— Şu miskin herifin kaba etine bir tekme indir Bertie! dedi, şunun kabasına bir tekme yapıştırıp defet! Bizim gevezelik dinleyecek sıramız değil. Bizim her saniyemizin milyon değeri var. Gözüm görmesin! Kaybolsun! Yıkılsın!

Ben araya girmeğe vakit bulamadım. Fink ağlamaklı bir sesle yalvardı:

— Derhal kaybolacağım Misis Travers, ben derhal yıkılacağım. Emredersiniz Misis Travers! Benim istediğim de budur Misis Travers! Yalnız Misis Travers, katiyyen kapıdan çıkamam Misis Travers, en iyisi Misis Travers, şudur efendim: Bertie ile Civs bana yardım etsinler de... Şu pencereden aşağı sallanayım Misis Travers!

— Pencereden mi savuşacaksınız?

— Pencereden, evet... Hele hayırlısiyle ayağım yere değsin, sonrasını ben hallederim efendim.

— Beliniz kırılır.

— Hiç kırılmaz Misis Travers, kırılırsa mesuliyeti bana Misis Travers...

— Sonra?

— Sonra Bertie'nin arabasına atlar savuşurum Misis Travers!

— Nereye?

— Londra'ya Misis Travers... İstirham ederim.

Hala bu sefer bize döndü. Dünyanın en sakin, en tabii sesiyle:

— Duymadınız mı? dedi, ne duruyorsunuz?

Civs'le beraber sormuşuz:

— Ne mi duruyoruz?

— Bir de konuşurlar. Derhal sallandırın, derhal...

Civs'e baktım:

— Duydunuz mu Civs?

— Duydum efendim! Fena fikir değil! Mademki Mister

Fink sizin arabanızla gidiyorlar, belki küçük bir zahmetten kaçınmazlar. Şu bavulu da beraber götürseler... Götürsünler de apartımanın kapıcısına teslim etsinler.

Ağzım bir karış açıldı. Yalnız benim mi? Sevgili Travers halam da benim gibi apıştı kaldı. Halamın gözlerindeki hayranlığı görünce aynı şeyi hissettiğimizi anladım. Birkaç saniye evvel felâketin eşiğindeydik. Şimdi önümüzde kurtuluş ufukları açılıyordu.

Demin halam Napolyondan lâf etmişti. Halbuysa bizim Civs fırsatlardan istifade etmek hususunda on tane Napolyon'u cebinden çıkaracak kadar akıllıydı.

— Evet Civs, diyebildim, bavulu götürün bırakırlar.

— Değil mi efendim!

— Duydunuz mu Fink?.. Bu zahmeti...

— Zahmet ne demek? Haydi çabuk olalım!

— Önce sizi indirir, sonra bavulu atarız.

— Olur olur.

— Haydi öyleyse...

Ben ömrümde bu kadar komik bir işin bütün hazır bulunanları bu kadar memnun edişine rastlamamıştım. Belki de bu sebepten Fink'i kuş gibi havalandırıp bahçeye indirdik. Arkasından fırlattığım bavul galiba kafasına isabet etti, etti ama gece karanlığında bu kadarcık bir kazaya hepimiz razıydık.

Halam Civs'e iki kelimeyle teşekkür etti. Zekâsına hayran olduğunu söyledi. Sonra düşman kampındaki hazırlıklara bir göz atmak için odadan çıktı. O çıkınca ben kendimi bir koltuğa attım:

— Oldu Civs! dedim.

— Oldu efendim.

— Keskin zekânız, emsalsiz ferasetiniz...

— Rica ederim efendim...

— Hayır hayır! Düşündüklerimi, hissettiklerimi anlatmalıyım. Hak ettiniz. Bu kafayla kaç numara şapka giyiyorsunuz Civs?

— Sekiz efendim!

— Yanılmayasınız... On, hattâ on iki numara olmasın?

— Hayır efendim!

— Belâ savuştu Civs!

— Zannederim efendim.

— Belâ ama, böyle belâlar insanı hayat karşısında pişirirler. Adam ederler.

— Şüphesiz efendim.

Ayrıca bize ruh kuvveti verirler.

— Evet efendim.

— Mamafih, belâ ise de, tecrübeyse de, kuvvetse de bu maskaralıklar artık bitmeli Civs! Ben usandım. Ayrıca yoruldum. Bu yere batasıca evde başımıza gelenlerin sonunu aldım sanırım.

— Ben pek o kanaattte değilim efendim.

— Yanılıyorsunuz Civs! Bitti. Tamam!

— Öyle olsun efendim.

— Siz hele şu ikinci bavulu da hazırlayın. Ben biraz uyuyacağım.

Civs ikinci bavulu ortaya aldı. Ben:

— Evet Civs, dedim, belâların hakkından geldik. Hepsini tepeledik. Fırtınalar atladı. Bir tek mesele kalıyor: Fink'le Madeline'in evlenmeleri biraz tehlikede gibi... Ama olsun... İnşallah o da düzelir. Ben her zaman iyimserimdir Civs...

Baktım beni dinlemiyor. Açtığı bavulun içine dalmış. Meraklandım:

— Ne var Civs? diye sordum.

— Efendim!

— Daldınız Civs!

— Evet efendim! Bu bavulun içine bu candarma kapelâsını kim koydu diye düşünüyorum efendim!..

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bir dakika önce «hayat karşısında pişmekten», «adam olmaktan», «ruh kuvveti kazanmaktan» bahsetmemişim gibi gene yerimden zıpladım. Fakat bu seferki vaziyet öylesine beterdi ki ilk işim koşup kapıyı kilitlemek oldu.

Döndüğüm zaman Civs bavuldan belâlı kapelâyı çıkarmıştı. Pis bir şey gibi iki parmağının ucunda ışığa gösteriyordu. Sonra beni ayıpladığını gizlemeyen bir suratla:

— Beğenmedim efendim, dedi, saklamak için gayet fena bir şey seçmişsiniz.

— Ben mi? Tövbe! Stiffy'nin budalalığı... Candarma Oates kendisinden şüphelendiği için burayı münasip görmüş olmalı... Genç kızlarımızın gittikçe daha münasebetsiz olduklarının farkında mısınız Civs?

— Pek de münasebetsizlik sayılmaz efendim! Bu kadar havaleli bir şeyi saklamak kolay değildir.

Civs'in hakkı vardı. Kapelâ, şu anda bana bütün odayı doldurmuş gibi geliyordu.

— Bu candarma kapelâlarına şimdiye kadar dikkat etmemiştim Civs, dedim, bunları meğer mahsustan böyle heybetli yaparlarmış. Otoriteyi arttırmak için...

Tam bu sırada kapı tıklandı. Ben gene boş bulunup zıpladım.

— Bertie açınız rica ederim...

Ses kaba değil. Ayrıca yalvarıyor. Şimdi bu gelen Stiffy olmalı ki... Ben derakap namusunu yıkıp eline vermeliyim ki... Yaklaştım:

— Stiffy?...

— Benim.

— Köpek?

— Anlamadım!

— Yâni terbiyesiz Bartholomé yanınızda mı?

— Meraklanmayın, yok.

— Nerede?

— Açsanıza rica ederim, köpek hava almağa gitti. Açın!

— Öyleyse açabilirim. Bir dakika!

Aralıktan içeri süzüldü. Suratımın ne halde olduğunu, Civs'in elinde tuttuğunu farkedemediği için, ilk lâfı:

— Sevgili Bertie! diye yılışmak oldu.

— Hele geri durun rica ederim, geri!.. diye çıkıştım. Sevgili mevgili demenin sırası değil! — Kapelâyı gösterdim: — Bunu buraya siz mi soktunuz?

— Tabii ben soktum. Zaten buraya gelmemin sebebi de haber vermek... Bir saklayacak yer bulmam lâzımdı. Kafamı işlettim. Sizin bavuldan münasibi...

— Şey... Yâni... Şey etmişsiniz...

— Habersizden odanıza girdiğim için canınız sıkılmadı ya...

— Lâfa bakın Allahseniz...

— Bana yardım etmekten zevk duyacağınızı sanmıştım.

— Öyle mi efendim?

— Tabii... Aranınca benim odamda mı bulunsaydı?

— Ya benim odamda?..

— Sizin odanızda nasıl bulunabilirmiş? Burayı arayamazlar ki...

— Neden?

— Siz misafirsiniz.

— Amcanız misafir filân tanır ya maşallah... Evvelâ burasını arayacağından zerre kadar şüpheniz olmasın. Şimdiye kadar gelmediyse kırbaç elinde Fink'i arıyor da ondan...

— Kırbaç elinde Fink'i mi arıyor?

— Arıyor. Bulamaz. Bulamayınca buraya hücum edecek. Eğer bir elinde pertavsız, ötekinde polis köpeği yoksa bana ne derseniz deyin.

— Sizi rahatsız ettim öyleyse... Özür dilerim.

— Rahatsızlık bahis konusu olamaz. Buna resmen...

— Ben asıl bu kapelâyı Harold'a çaldırmakla hatâ ettim. Şimdi anlıyorum. Mamafih neden telâşlanıyoruz? Kapelâ burada bulunsa ne lâzım gelir?

— Ne lâzım mı gelir? Duydunuz mu Civs?

— Evet efendim.

Arsız kız:

— Elbette bir şey lâzım gelmez Civs, dedi, bu bizim sevgili Bertie'mizin polis ve candarma külâhlarına meraklı olduğu mahkemelerde kayıtlı. Ha bir eksik, ha bir fazla...

— Bana döndü: — Şakadan somurtuyorsunuz Bertie! Anadan doğma şövalye olduğunuzu dünya bilir. Böyle vaziyetlerde siz bir genç kızı rezil ettirmezsiniz, suçu güzelce yüklenirsiniz.

— Ben haa?

— Siz, evet! «Asalet zorlar» diye bir lâf vardır.

— Zorlamaz. Ne haddine!

— Zorlar zorlar! Göreceksiniz. Zaten sizin gibi yalnız şeceresiyle değil, ruhu ile de asîl olan bir centilmen zavallı Harold'u müşkülde bırakamaz. Düşünsenize: Esasında bu kapelâyı ben mi aşırdım? Harold aşırdı.

— Amcanızın bu sefer hiç şakası yok! Bu sefer beş lira ile kurtulamam!

— Kendisi mi söyledi?

— Kendisi...

— Tamam! Şakalaşmıştır. Arada bir şakacılığı tutar. Aldırmayın. Şakalaştığı nereden mi belli? Zindanlardan bahsetmesinden... Bundan başka eğer sahiden kapelâ hırsızını zindana atmağa karar verdiyse Harold'un yerine zindana girmek size yaraşır. Zavallı Harold hassastır. Ayrıca zindanların çetin hayatına, çeşitli mahrumiyetlerine katlanamaz.

— Ya ben?..

— Siz başkasınız Bertie... Siz bir arkadaşınızın yardımına koştuğunuz için daha iyi dayanırsınız. Duyacağınız mânevi haz... Kaldı ki bunların hiçbiri olmıyacak. Görürsünüz. İşler düzelecek. Bu dünyada sahiden sevişen, iyi yürekli insanların iyi şansları, diye bir şey vardır. Hem kuzum, niçin beyhude yere çekişiyoruz? Bu mel'un kapelâyı bir başka yere saklayıverin olsun bitsin!

Kız böyle der demez kapıdan çıktı gitti.

— Civs!

— Buyurun efendim!

— Kapelâ...
— Evet...
— Bir başka yere saklanmalıdır.
— Evet efendim.
— Hele düşünün... Hani Şekspir ne demiş? «Eurêka!» diye bağırmış.
— Şekspir değil efendim, Arşimed...
— Tuhaf, çok tuhaf! Benim aklımda neden Şekspir kalmış? Evet! Çok tuhaf!
— En kolayı pencereden atıvermek değil mi efendim?
— Durun! Ne dediniz?
— Pençereden atıverelim. Koridordan ayak sesleri duyuyorum. Vakit kaybedilmesin!

Sözü ikiletmedim. Kapelâyı karanlık bahçeseye fırlattığım anda kapı vuruldu. İçeriye önde Sir Witkyn arkada kapelâsız candarma Oates girdiler.

— Buyurun! diye döndüm.

Sir Witkyn beni mahvedeceğine yüzde yüz emin olduğu için, üzerine hâkimlik gibi sahte tarafsızlığı almıştı.

— Özür dilerim Mister Wooster, dedi, odanızda arama yapacağız.
— Sebep?
— Macun hokkam kayıp...
— Nasıl kayıp? Çalındı mı?
— Çalındı.
— İnanılır şey değil! Tuhaf, çok tuhaf!
— Arayacağız. Lâfı uzatmanın faydası yok.
— Buyurun!
— Ayrıca candarma Oates'in kapelâsı da burada olmalı...
— Kapelâsı?.. Tuhaf, çok tuhaf! Kapelâsını koruyamıyan bir candarmanın size nasıl yardım edeceğini de ayrıca merak ediyorum. Mamafih soğukkanlılığımızı muhafaza edelim. Yâni ben muhafaza edeyim. Hâkimsiniz. Delil bulunmadan bir insanın odası aranır mı aranmaz mı? Bu cihetı elbette düşündünüz.
— Deliller elimde Mister Wooster, deliller avucumda...
— Delilleri avucunuzda tutacağınıza macun hokkanızla

kabiliyetsiz candarmanın kapelâsını muhafaza etseydiniz ya... Macun hokkası da rabıtalı bir macun hokkası olsa canım yanmaz. Holanda dökmesi bir sahte maskaralık... Şimdi tâ başından başlıyalım. Macun hokkanız ne zamandanberi kayıp?

— Yirmi dakikadanberi...

— Tamam! İşler kolaylaştı. Ben yirmi beş dakikadan beri odamdan hiç ayrılmadığımı ispat edersem?..

— Nasıl?

— Şahitle...

— Şahitleriniz kimler?

— Birisi: Civs...

— Civs'in şahitliği makbul olamaz.

— Neden?

— Sizin uşağınız da ondan...

— Siz onu affetmişsiniz. Civs benim sırdaşım, arkadaşım, akıldanem...

— Daha iyi söylediniz ya, şahitliği büsbütün makbul değildir.

— İkinci şahidim: Mister Roderich...

— Roderich mi?

— Evet!

— Dikkat edin. Eğer atıyorsanız haliniz haraptır!

— Çağıralım da soralım.

— Vay, siz, çağırıp sormayacak mıyım sandınız?

Kapıda konuşulanları dinlediği anlaşılan Travers halam içeri girip lâfa karıştı:

— Bana kalırsa, bu hırsızlık içerden değil dışarıdan yapılmıştır. Biz doğrudan doğruya enternasyonal bir gangster çetesinin karşısındayız. Tam bu macun hokkası meselesini herkese yaydı. Çetelerin kulaklarına gittiğine şüpheniz olmasın. Gangsterler hemen harekete geçtiler. Gangsterlerin her yerde elleri, kulakları, ayakları, burunları vardır.

Sir Witkyn çaresizlik içinde etrafına bakıyordu. Roderich'i şahit göstermem kendisini fena halde şaşırtmıştı. Kekeledi:

— Macun hokkası işi sonraya kalsın! Biz şimdi Oates'-

in kapelâsına geçelim. Kapelânın burada bulunduğuna dair ifade var. Buna ne diyeceksiniz Wooster?

— Ne diyebilirim. Arayın!

Aradılar. On dakika sonra kapelânın da macun hokkasının da burada bulunmadığı meydana çıktı. Sir Witkyn:

— Özür dilerim Mister Wooster, diye homurdandı, hatâ etmişim.

— Bu son sözünüzü hiç aklınızdan çıkarmayın. Bu gidişle size sık sık lâzım olacağına eminim. Kaldı ki...

Baktım beni dinlemiyor, omuzumun üzerinden kapıya bakıyor. Döndüm.

Bir uşak. Elinde bir büyük tepsi... Tepsinin içinde candarma Oates'in mahut kapelâsı...

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sir Witkyn beni defetmek istiyormuş gibi elini sallayarak yürüdü:

— Nerede buldunuz? diye boğulur gibi sordu.

— Aşağıda efendim! Göbeğin tam üstünde...

Ben:

— Tuhaf! Çok tuhaf! diye sırıttım.

Sir Witkyn:

— Göbeğin mi, hangi göbeğin? diye sordu.

— Evet efendim. Mis Stiffy'nin köpeğini gezdirmekten dönüyordum. Bu pencereden bir şey atıldığını farkettim. Köpek de hücum etti. Nihayet bunu göbeğin ortasında bulduk efendim!

Sir Witkyn bir işaretle uşağı dışarı çıkardıktan sonra hışımla bana döndü:

— Bu ifadeye ne diyeceksiniz? diye bağırdı.

Ben bir münasip cevap ararken aile şerefi gayretiyle Travers hala'yı aramıza girdi:

— Yanılıyorsunuz Mis Witkyn, dedi, kapelâ bu odanın penceresinden atılmadı. Gece karanlığında insan pencereleri kolay şaşırır.

— Şaşırmaz, katiyyen şaşırmaz.

— Şaşırmazsa uşağınız yalan söylüyor demektir.

— Neden yalan söyliyecekmiş?

— Bilir miyim? Belki kapelâyı kendisi aşırmıştır. Sonunda başına iş açılacağından korktu. Suçu yeğenim Bertie'ye yükletmek istedi. Sana da öyle gelmiyor mu Bertie?

— Gelmez olur halacığım, hiç gelmez olabilir mi?

— Gördünüz mü? Size tavsiye ederim Sir Witkyn, bundan böyle uşaklara inanmayın. Avanaklık etmiş olursunuz. Kendinizi lüzumsuz yere rezil edersiniz.

— Benim uşaklarım yalan söylemezler. Hele candarmaların kapelâlarını asla aşırmazlar.

— Yanılıyorsunuz. Ben zaten herifin bakışlarını hiç beğenmedim. Sana da öyle gelmedi mi Bertie?

— Gelmez olur mu halacığım, hiç gelmez olabilir mi?

— Herifin gözleri velfecrî okuyor. Herif tam haydut... Bertie sana söylüyorum.

— Haydut halacığım!

— Herif her çeşit suçu işleyecek tıynette....

— Tıynette halacığım.

Sir Witkyn nihayet kendisini toplayabildi. Uşaklarına hakaret etmek bu adamı can evinden vuruyor olmalı ki suratı morarmıştı. «Kendini toplayabildi» demek, kalb krizini bu sefer nasıl geçiştirdi demektir.

— Rica ederim Misis Travers, diye boğulur gibi konuştu, bu kapelâ işinden biricik suçlu yeğeniniz Mister Wodster'dir. Buna yüzde yüz eminim. Gözlerimle görmüşüm gibi... Ellerimle tutmuşum gibi... Yüz tane görgü şahdi dinlemişim «lâboratuvar araştırmaları, parmak izi tatbikleri yaptırmışım gibi... — Bana döndü: — Kitap salonunda size ne demiştim delikanlı? «Mesele bu sefer basit değil, tersine çok vahim» demiştim. Vahim, evet! «Bu seferki suçtan beş lirayla kurtulamıyacaksınız» demiştim. Siz artık sabıkalı sayılırsınız. Sabıkalıların cezası birkaç misli artar. Cezası, yâni mahpusluğu... Yoksa para cezası sanmayın!

Travers halam aileden birini tehlikede gördüğü zamanlar yaptığı gibi gene kahramanca araya girdi:

— Durun bakalım Sir Witkyn, diye elini kaldırdı, mahpusluktan dem vurmanızı ayıpladım. Sizin karşınızda tarihimizin en eski, en asîl...

— «Ailelerinden birinin biricik evlâdı var» diyeceksiniz... Umurumda değil? Basarım cezayı... Bu iş örf bas edilemez. Bu iş, ferde karşı değil imparatorluğa, krallığa, devlete ve cemiyete karşı işlenmiş bir suçtur. Ben vazifemi yapacağım. Hiç bir kuvvet beni yolumdan çeviremez. Bana bakın candarma Oates...

Parmağını uzatmıştı. Galiba: «Şu adamı tevkif edin!» diyecekti.

— Ne ayıp şey! diye haykırmağa başladı, misafirinizi mahpushaneye yollamak sizin eski âdetlerinizden midir? Bu

nasıl bir iş! Hem de şöyle böyle birisi olsanız canım yanmaz. Size (Sir) diyoruz. Size (Sir) diyorlar. Kıyamete kadar hem kendinizi, hem de sülâlenizi böyle bir yüz karasına mahkûm etmek üzere bulunduğunuzu düşünsenize...

— Benim misafirim değil, kızımın misafiri...

— Ne fark var? Ha sizin olmuş, ha kızınızın... Siz bu yüz karasından bu avanakça sözle kurtulamazsınız. Bertie sizin misafiriniz. Buna herkes şahit. Sofranızda tuz-ekmek yedi. Hele bu akşamki çorba öylesine şap gibiydi ki yediğimiz tuz bütün torunlarımıza yeter.

— Size o kadar tuzlu mu geldi sahiden? Ben farketmedim!

— Şap gibiydi şap... Berbattı... Ağza alınmaz bir şey...

— Özür dilerim Misis Travers! Ahçıdan ben de memnun değilim. Pek yakında fevkalâde bir ahşıbaşiyle değiştirebileceğime inanabilirsiniz. Şimdi biz tekrar asıl konumuza gelelim. Şu anda yeğeniniz Bertie'yi sulh hâkimi salâhiyetlerimi kullanarak tevkif etmiş bulunuyorum. Yarın icabına bakarız.

— Bu gece...

— Bu geceyi candarma karakolunda Oates'in nezareti altında geçirecek.

— Bunu yüreğiniz parçalanmadan nasıl söyliyebiliyorsunuz Sir Witkyn? Bu dünyada vicdan denilen şey hiç mi kalmadı? Zavallı Bertie! Zavallı mâsum yavrucak! Zavallı yavrum! Kocaman bir geceyi candarma karakolunun nezaretinde nasıl geçirir? Hiç olmazsa burada kalsın, mahpushaneye gitmeden evvel, bir gececik rahatça uyusun!

Sir Witkyn biraz düşündü. Teklifi ölçüp biçti;

— Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığına göre bu büyük iyiliği Wooster'lere yapabilirim. Bu odada kalacak. Yarın sabaha kadar bir yere ayrılmak yok! Hiç bir şart altında dışarı çıkmıyacak! İşte bu kadar... En iyisi kapıyı üstünden kilitleyeceğim, anahtarı da alacağım. Candarma Oates de pencerenin dibinde sabaha kadar nöbet bekliyecek!

— Efendim?

— Evet, pencerenin dibine nöbetçi lâzım! Mister Wooster'in huyu meydanda... Eline geçeni dışarıya atıyor. — Can-

darmaya döndü: — Size sulh hâkimi sıfatiyle emrediyorum Oates yarın sabaha kadar bu pencerenin altında nöbet tutacaksınız.

— Baş üstüne efendim!

Candarma Oates böyle dedi ama sesinden hiç de memnun olmadığını hepimiz anladık. Bir kere sevgili kapelâsına kavuştuğu için bahtiyardı. İnsanlara karşı yüreğinde hiçbir kin kırıntısı kalmamıştı. Ayrıca — hele külâhını ele geçirdikten sonra — sabaha kadar uykusuz kalmanın eşeklik olacağını kestirecek kadar akıllıydı. Odadan ayaklarını sürükleyerek gönülsüz gönülsüz çıktı.

Kapıyı kapattıktan sonra Sir Witkyn:

— Misis Travers, dedi, şimdi müsaadeniz olursa sizinle gizli bir mesele görüşeceğim. Buyurun kitap salonuna...

Çıktılar.

Ben Sir Witkyn'in şakalaştığını, kapıyı üstümden kilitliyecek kadar ileri gidemiyeceğini ummuştum. Anahtar kilitte döner dönmez aklım başıma geldi. Mahpusluğu ruhumda hissettim. Bir insanın üstünde kapı kilitlenir kilitlenmez mahpusluğu ruhunda hissedebilmesi için evvelce mahpushane denilen belâ ile burun buruna, kucak kucağa gelmesi lâzımdır. Ben bir başka maceramda bu kucaklaşmayı kısa bir müddet yapmıştım. Fakat o seferki bu kadar acı gelmemişti. Az çok bir suç işlemiştim. Bu hâdisede tamamiyle mâsum olduğuma Allah şahit... Herkese elimden geldiği kadar iyilik etmek istediğim ortada... Denebilir ki: «Halanızın Fransız ahçısı Anatol'u elden kaçırmamak, onun harikulâde yemeklerinden mahrum kalmamak için uğraşıyorsun! Bu dünyada her kazanç bir zor karşılığıdır». Haklısınız. Fakat muhafaza etmek istediğim kazançla karşılaştığım rezalet ölçülürse halimin perişanlığı ve insanların haksızlığı meydana çıkmıyor mu?

Şimdi benim ahvalim ne olacak? Yarın sabah hapse mi atılacağım! Hapse atılmak bir şey değil! Çünkü üstüme yüklenen suçun cezası taş çatlasa 30 günü geçmez. Fakat tam otuz gün her sabah erken erken uyanmak, kalkmak, yatağı düzeltmek, daha beteri kahvaltıyı yataktan dışarıda yemek nasıl bir belâ!

Düşündükçe öfkem artıyor. Kime arşı? Kendime karşı... İşler hakikati söylemediğim için bu kadar karıştı. Doğruyu söyleyiversem, Bitti gitti. Gel gelelim, kızlara şövalyelik taslasam yapamam! Bunları sevsem, maskaralardan hoşlansam canım yanmaz. Ben kaçarım, onlar kovalar.

Pencereye yaklaşıp aşağısını gözetledim. Candarma Oates uygun adımla gidip geliyor. Öylesine ciddi ki sabaha kadar değil, birkaç yıl değiştirilmese öylece nöbet tutacak. Halbuyse bazıları bu kadar vazifesever olmazlar.

Âmirleri sırtlarını çevirir çevirmez bir köşeye sinip uyurlar.

Oates böyle yapacaklardan değil! Herif inatçı! Bahse girerim ki İrlandalı...

Bu esnada kapı tokmağı oynayıp ses verdi.

Hemen yaklaştım:

— Hello! diye fısıldadım.

— Benim efendim. Ben Civs...

— Ah merhaba Civs...

— Kapı kilitli sanırım efendim.

— Yanılmıyorsunuz. Sir Witkyn beni kilitledi.

— Öyle mi efendim?

— Ne dediniz Civs?

— Ben mi efendim? «Öyle mi efendim?» dedim.

— Öyle mi Civs? Beni Sir Witkyn niçin kilitledi size söyliyeyim mi? Meseleyi kısaltıp anlattım. Aramızda kilitli bir kapı olduğu için kolay anlaşamıyorduk. Fakat arada sırada «İşe bakın! Pek tuhaf! Vah vah!» dediğini işitiyordum.

Nihayet Civs:

— Çok müteessirim efendim! dedi.

— Çoook! dedim. Başka ne var, ne yok, Civs?

— Ben size şahitlik etmesi için Mister Roderich'i aradım. Hava almağa çıkmış.

— Artık faydasız! Hâdiselerin sürati her çeşit tedbiri geride bıraktı. Roderich'in şahitliği bile artık beni zindanlardan kurtaramaz. Başka ne var, ne yok?

— Mis Stiffy ile birkaç kelime konuşabildim efendim.

— Asıl benim elime tenhada geçmeli de ben konuşmalıyım. Ne diyor?

— Çok kederlenmişler efendim.

— Benim halime mi?

— Hayır efendim! Sir Witkyn kendilerinin Mister Harold'la evlenmelerine artık müsaade etmiyormuş.

— Neden? Sahi mi? İşte buna çok sevindim Civs...

— Sir Witkyn bu gece, macun hokkasının aşırılma işinde Mister Harold'un soyguncuya resmen yardım ettiğini tesbit etmiş.

— Soyguncu, nasıl söz Civs?

— Ben bu sözü ihtiyaten sarfediyorum efendim. «Duvarların kulağı var» diye düşünüyorum da...

— Aferin Civs! Peki sonra?

— Sonrası şimdilik bu kadar efendim.

Bu gece, burada işler öylesine karışıyordu ki budala bir vodvil muharriri bile bunları gerek mantıklı, gerek mantıksız bir oluruna bağlayamazdı. Buna inanınca kıza acıdım. «Hangi kıza?» diyeceksiniz. Stiffy dediğimiz budala kıza... Filhakika kapının üzerimden kilitlenmesine sebep kendisidir ama olsun... Ben herkesin iyiliğini istediğim için onu bu «herkes» in dışında bırakamam!

Sesimi ayarlamağa lüzum görmeden bağırdım:

— Beni işitiyor musunuz Civs? Bu Sir Witkyn denilen soytarı bu dünyaya insanları kederlendirmek için gelmiş. Biçare Fink'den sonra Stiffy'nin saadetini de mahvediyor.

— Evet efendim!

— Peki Civs, biz ne halt edeceğiz gözüm! Böyle kilitlenmiş bir kapının iki tarafında yumruklarımızı yiyerek duracak mıyız? Avanaklar gibi kollarımızı mı kavuşturacağız? Çare bulmalıyız Civs! Daha doğrusu bu işde siz bir çare bulmalısınız.

— Ben şimdilik bir esaslı çare göremiyorum efendim!

— Hiç olmazsa Civs... Yâni diyorum ki... Öteki çareler şurada dursun... Beni buradan kurtarmanın bir kolayına baksanız...

— Meraklanmayın efendim! Bâzı şeyler tasarlamıyor değilim! Lâkin biraz sabırlı olacaksınız.

— Neden sabırlı olacakmışım? Bunlar daha hızlı tasarlanmazlar mı?

— Henüz pek ham... Pek müphem...

— Olgunlaşsınlar, hemen sarihleşsinler... Acele etmeliyiz Civs... Biz sürat asrında yaşamıyor muyuz kuzum?

— Evet efendim!

Ben de başımı tasdik mânasında salladım ama faydasız! Aramızda kilitli kapı bulunduğundan Civs kendisiyle aynı fikirde olduğumu görüp anlayamazdı.

— Bana bakın Civs, dedim, pardon! Bana kulak verin! Şu melun candarmayı pencerenin dibinden ayırabilseniz üst tarafını ben hallederim.

— Ne gibi efendim?

— Meselâ aklıma şu anda geliverdi. Aşağı inin! Bahçivanın âletlerini koyduğu yerden bir kuvvetli kürek bulun. Arkadan yavaşça yaklaşıp herifin kafasına indirin.

— Aman efendim!...

— En münasibi budur. Her hangi bir pencereyi göz hapsine almış inatçı bir candarmanın hakkından başka türlü gelinmez. Biz şu anda nasıl bir pozisyondayız bakalım? Gayet kritik bir pozisyondayız! Hedefimize kestirmeden gitmemiz olmaz. Kestirmesi de herifi uyutmak. Küreği yerleştirir, yolu açarsınız. Siz bu işi görünceye kadar ben burada, ne kadar sağlam yatak ve yorgan çarşafı varsa hepsini yırtar, kız saçı gibi örerim. Gayet kuvvetli bir ip meydana getiririm. Bu ip marifetiyle kendimi pencereden salar kurtulurum.

— Af buyurun efendim!

— Nedir Civs? Bundan daha kestirme, bundan daha tesirli bir fikriniz varsa münakaşa edelim. Sert ve keskin hareketlerden hoşlanmadığınızı biliyorum. Ne çare ki içinde bulunduğumuz şartlar ince zekâ oyunlariyle alt edilir cinsten değiller. Biz öyle bir vaziyetteyiz ki müşkülümüzü ancak kazma - kürek halleder. Siz eğer «apansız dönerse» diye korkuyorsanız hiç meraklanmayın. Küreği ihtiyaten arkanıza saklarsınız. Herif umulmadık sırada dönü mü verdi? Havadan, sudan, bu geceki vukuattan, külâh hırsızlığı meselesinden bir lâf açar, münasip fırsatı gözlersiniz...

— Korkarım ki efendim...

— Ayıp... Gayet ayıp... Korku ne kelime...

— Bir saniye efendim! Ayak sesleri duyuyorum. Birisi,

yahut birileri yaklaşıyor.

— Düşünün, fikirlerimi yabana atmayın. Gelenleri gördünüz mü?

— Sir Witkyn'le Misis Travers geliyorlar efendim! Hem de zannederim, sizi görmeğe geliyorlar.

— Gelsinler! Ben hazırım! Ben bir kere her şeyi göze almışım!

Biraz sonra anahtar kilitte döndü. Ben iki kişi beklerken içeriye yalnız Travers halam girdi. Kendisini en yakın koltuğa attı:

— Kazık gibi ne duruyorsun Bertie? dedi, bavullarını hazırlatsana...

— Aman...

— Hazırlat! Herif fikrini değiştirdi.

— Değiştirdi mi? Beni hapse attırmıyor mu?

— Hayır, attırmıyor.

— Demek kurtuldum.

— Kurtuldun.

— Hani nasıl derler?... Kuş gibi hür müyüm?

— Kuş gibi... Evet!

Kollarımı açarak odanın ortasında birkaç kere döndüm. Böylece havalanmağa hazırlanan bir acemi kuş taklidi yaparak halacığımı güldürmek istemiştim. Halbuysa suratından düşen bin parça...

— Sevinmediniz mi? diye sordum.

— Sevinilmez mi?

— Pek göstermiyorsunuz. İnsanın sevgili yeğeni zindandan kurtulursa bir hala...

— Saçmalama Bertie! Bedavaya kurtulmuyorsun. Şarta bağlı...

— Şart mı? Nasıl şart?

— Anatol'u veriyorum.

— Anatol'u mu? İmkânsız!

— Senin kurtuluşuna karşılık Anatol'u feda ettim. Bunu gönül hoşluğiyle yaptığım söylenemez. Zor altında yaptım, zor altında...

Suratı büsbütün asıldı. Çok büyük bir keder duyduğu meydandaydı. Ciğerim parçalandı.

Ben bütün bu belâları Anatol'u kaybetmemek için yüklenmiş değil mi idim? Anatol'un hârika yemekleri olmadıktan sonra bu dünyada yaşamanın ne faydası vardı?

Travers halamın sofrasında geçirdiğimiz tatlı saatleri hatırladım. Halama yemeğe gideceğimi düşünmek bir zevkti. Yemekleri yemek ayrı bir zevk... Hazmederken duyulan emsalsiz bahtiyarlık henüz bitmeden bir iki gün sonra oturacağımız sofranın lezzetini düşünmeğe dalardık. Wooster'lere yapılabilecek en büyük fenalık onları Anatol'dan mahrum bırakmak, değil de nedir? Dünyanın en büyük saadetini kaybediyoruz. Bizim için hayatın şiiriyeti kalmıyacak...

Halacığım bu fedakârlığa yalnız ve yalnız sevgili yeğeni zindanlardan kurtarmak için katlanıyordu. Buna emin oldukça büsbütün kederlendim. Çaresizlik büsbütün omuzlarıma yüklendi.

— Anatol'u sahiden bana feda ediyor musunuz halacığım? diye sordum.

— Elbette!

— Kabul etmiyorum.

— Peki, zindanları ne yapalım? Rütubetli, karanlık zindanları...

— Olsun! Gider yatarım! Anatol'un bizde olması bana hem cesaret, hem de dayanma kudreti verir. Katlanırım.

Travers halam bir an ümitlendi. Yıkıldığı koltuktan büyük bir gayretle doğruldu:

— Sahi mi Bertie? diye bağırdı, bu emsalsiz şövalyeliği göze alabilir misiniz?

— Zannederim. Anatol'suz yaşamaktansa zindanda yatmak daha iyidir. Şu kadar ay zindanlarda mı yatacakmışım? Yatarım. Bırakın vicdansız herif ruhundaki bütün alçaklığiyle üstüme çullansın! Anatol'u verip kurtulmaktansa, zindanda Anatol'un yemeklerine kavuşmayı düşünerek yatmak daha kolay... Zindanın yemeklerini düşünün halacığım! O berbat şeylere ancak Anatol'un sofrasına kavuşmak ümidiyle katlanılabilir. Haydi düşünmeyin. Benim kararım karar... Salıverildiğim günün akşamı bana ne yemekler yaptıracağınızı görüşelim.

— Olur mu Bertie?

— Vızır vızır olur. Listeyi şimdiden hazırlamalıyız ki bana da dayanma kudreti gelsin.

— Ah benim arslan yürekli yeğenim! En başa havyarı yaz. Ayrıca kavun da bulunacak.

— Kavun evet! Yemeklerden önce gayet kuvvetli bir çorba...

— Terbiyeli mi, terbiyesiz mi?

— Terbiyesiz tabii... Terbiyesiz ki tıkamasın!

— Al gözünden... Çorba terbiyesiz...

— Ama et suyu ister.

— Et suyu evet!

— Durun en iyisi kalem - kâğıt alayım!

Dediğimi hemen yaptım:

— Zindanda başka bir şey hatırlarsam değiştirmek şartiyle...

— Değiştirmek değil, eklemek...

— Evet. Eklemek... Ne demiştik? Birinciye havyar. Ayrıca kavun... Et suyuna çorba... Piliç dolması... Şaraplı kebap... Kaz ciğeri... Av etleri... Çeşitli sebzeler, hamur işleri... Kompostolar, tatlılar, meyvalar... Şimdilik aklıma gelenler bunlar halacığım!

— Münasip!

— Öyleyse şu herifi çağırıp kararımızı suratına haykıralım! Heyy! Heyy Witkyn!

Halam da bana can havliyle yardıma koştu:

— Heyyy Witkyn!

Öylesine feryat etmişiz ki herif kapıda görünüverdi:

— Neye bağırıyorsunuz? diye sordu.

— Neye mi bağırıyoruz? Bilmiş olun, anlaşma bozuldu.

Halam atıldı:

— Bozuldu elbette... Benim arslan yeğenim razı değil! Anatol'u vermiyorum. Böyle bir teklifi nasıl olup ciddiye aldığınıza şaştık. Hala ile yeğen karşılıklı bir vakit güldük.

— Hem de nasıl? diye ekledim.

Herif kekeledi:

— Yâni ne demek? Anatol bana gelmiyor mu?

— Bunu nasıl düşünebildiğinize şaşıyorum. Yeğenimi daha iyi tanımadığım için ne kadar mahcubum. Biz Woos-

ter'lerin erkekleri zindana atılmak korkusiyle hiçbir devirde ahçılarını feda etmemişlerdir. Değil mi Bertie?

— Elbette! diye bağırdım.

— Çünkü Wooster'lerin erkekleri kendilerini asla düşünmezler.

— Elbette!

— Beni iyi dinleyin Sir Witkyn! Sizinle vardığım anlaşmayı yeğenime nakletmek suretiyle Bertie'ye hakaret ettiğimi şimdi daha iyi anladım. Delikanlıdan önünüzde özür dileyorum.

— Rica ederim halacığım, istirham ederim...

Halam yanıma gelip elimi sıktı.

— Allaha ısmarladık benim arslan oğlum, dedi, Allaha ısmarladık, ne demek? Ölmeğe gitmiyorsun. Birkaç zaman zindanda kalacaksın. Gene görüşelim!

— Gene görüşelim halacığım! Listemi unutmadınız ya... Liste şurada... Ayrıca düşüneceğim!

— Ben de...

Metîn kadın arkasına bakmadan çıkıp gitti.

Sir Witkyn olup bitenlerden kudurmuşa benziyordu. Neden sonra:

— Delilik, dedi, bu sizin yaptığınız dübedüz divanelik!

— Elbette divanelik!

— Öyleyse ben de fikrimi değiştirdim. Bu geceyi evimde geçirmiyeceksiniz. Zindan hayatınız şu andan itibaren başlayacak!

— Öc alıyorsunuz öyle mi?

— Hayır! Candarma Oates'e acıyorum. Beyhude uykusuz kalmasın!

Birisini çağırmak için kapıyı açınca Civs'le karşılaştı.

— Siz burada mısınız? dedi, lütfen aşağıya kadar inin! Candarma Oates'i bana çağırıverin?

— Baş üstüne efendim! Bir dakika lütfen... Mister Roderich sizinle görüşmek istiyorlar!

— Benimle mi?

— İşte geliyorlar efendim!

— Ne istiyor?

Ben söze karıştım:

— Macun hokkanız aşırılırken benim burada bulunduğuma şahitlik edecek...

— Sizin şahitlik işiniz kalmadı Wooster, siz hapı yuttunuz. Ne var Roderich?...

— Hiç... Yâni şey duydum. Duydum ki Mister Wooster'i zan altında tutan hâdise... Yâni macun hokkası meselesi... Soruşturdum. Macun hokkası aşırılırken Mister Wooster benimle beraber burada bulunuyordu.

— Biz kendisinin macun hokkasiyle ilgisi olmadığını anladık. Candarma Oates'in şapkası...

— Şapka işini de Civs'den duydum. Çok müteessirim Sir Witkyn, size bunu daha önce söylemeliydim.

— Neyi söylemeliydiniz?

— Şakayı benim yaptığımı...

— Şakayı sizin yaptığınızı ne demek?

— Benim bazan böyle münasebetsiz şakacılığım tutar. Herkesin hayatında böyle saçmalıklar olmuştur. Oates'in kapelâsını gizliden alıp yürüyüverdim. Şimdi anlıyorum ki asıl münasebetsizlik bu işi bu kadar uzatmak... Mister Wooster'i bu şakanın şüphesi altında bıraktığım için özür dilerim. Ben yatmağa gidiyorum. İyi geceler...

Herif, arkasında ağır bir sessizlik bırakarak çıkıp gitti.

Kollarımı azametle kavuşturdum. Sir Witkyn'i tepeden tırnağa süzdüm.

Adamcağız kekeledi:

— Özür dilerim... Özür dilerim Wooster, çok müteessirim.

— Değeri yok! Yüreğiniz rahatlasın da... Yâni kıymeti yok...

— Mahcup oldum.

— Aldırmayın. İşin önemli tarafı: Suçsuz bir insanın adlî hatâya uğrayıp mahvolmamasıydı...

— Elbette elbette... Bana müsaade Mister Wooster, siz rahatınıza bakın!

— Ben rahatıma bakarım! Lâkin bu iş size ders olsun! Bir daha bir başka misafirinize...

Herif öfkesini saklamağa çalışarak defoldu gitti.

Ben kapının kapanmasını bekledim.

— Civs! dedim.

— Efendim!

— Bu işi nasıl becerdiniz?

— Hangi işi efendim?

— Roderich'in kapelâ hırsızlığını üstüne alması işini...

— Esasına bakarsınız ben yalnız vaziyeti izah ettim. Sizin gibi iyi yürekli bir insanı zordan kurtarmanın kibarlık olacağını söyledim. Kendilerinde şakaya alınacak bir iş, sizde facia haline geliyordu. Ayrıca Mister Roderich'in halaları Sir Witkyn'le sözlü idiler. Bu akrabalık hâdisenin kolay geçiştirilmesine yarıyacaktı. Malûm ya, bir insanın halasını almak isterseniz işe, onu zindana atarak başlıyamazsınız.

— Önce böyle bir yardım yapmağı kabul etmemek için ayak diremedi mi?

— Evet, mutabık kalmamız pek de kolay olmadı. Öteki meseleyi açmak zorunda kaldım.

— Sahi! Unutmuşum! Eulalie meselesini değil mi?

— Evet efendim.

— Beni dinleyin Civs! Mister Roderich bu Eulalie'ye ne yapmış kuzum? Sakın kızı öldürmüş mü?

— Söyliyemem efendim.. Söylemeğe mezun değilim, yeminle bağlıyım.

— Hele hele Civs!

Sesinden anladım ki uzatmak beyhude.

Pijamamı giymek için soyunurken:

— Hayat çok tuhaf Civs! dedim.

— Çok efendim.

— Daha demincek mahpustum. Şimdi rahatça uyumak için pijamayı giyiyorum. Siz bavullarımızı hazırlıyorsunuz. Yarın sabah bu belâ kuyusundan hareket ediyoruz.

— Evet efendim.

— Neydi başımıza gelenler? Bedduaya mı uğradıktı Civs, bize büyü mü yaptılardı?.

— Galiba efendim...

— Fakat bütün pürüzleri nasıl temizledik, cümlesinin hakkından nasıl geldik? Bu hususta bana yardım ettiğinizi unutursam haksızlık olur.

— Mersi efendim.

— Mamafih Civs, vazifemizi tam tamına başardığımız iddia edilemez. Sevişen kalbler maalesef birleşemediler. Ben, etraftaki insanlar mesut olmazlarsa keder duyarım. Stiffy betbaht, bizim Fink betbaht...

— Evet efendim.

— Lâkin ne çare!.. Hiçbir şey yapamayız.

— Biraz düşünsen belki...

— Ne demek Civs?

— Şu anda Sir Witkyn fena telâşlı sanırım efendim.

— Neden?

— Sizi hiçbir delil olmadan tevkif etti. Hürriyetinizi kayıtladı. İngiltere'de bundan büyük bir suç tasavvur eder misiniz?

— Durunuz Civs! Bu noktadan yola çıkarak...

— Tabii efendim! Hele şahitleriniz de varsa...

— Şahitlerim?

— Ben ve Misis Travers...

— Sahi Civs! Sahi aklım yatıyor.

— Değil mi efendim? Ayrıca Mister Roderich de var. Gayet mühim bir tazminat talep edebilirsiniz gibime geliyor efendim.

— Hiç olur mu Civs? Zavallı bir emekli albaydan tazminat istemek...

— İstenecek tazminatın cinsine bağlı efendim. Meselâ: Mis Madeline ile Mister Fink'in, Mis Stiffy ile Mister Harold'un evlenmelerine müsaade ederler.

— Yâni herife resmen şantaj mı yapacağız?

— Evet efendim resmen...

Bu sözü ikiletmeden:

— Sir Witkyn, Sir Witkyn! diye bağırarak kapıya doğru atıldım.

Feryadım koridoru ağzına kadar doldurduktan sonra ikiye bölündü, yarısı çatıya kadar üst katı, diğer yarısı mahzenlere kadar alt katı dolaştı.

Neden sonra ev sahibimiz koşarak geldi:

— Buyurun Mister Wooster! Bir emriniz mi vardı Mister Wooster?

— Bir değil birkaç emir... Hatırınızda mı? Demin beni buraya hapsettiniz. Kapıyı üstümden kilitlediniz .Halbuysa buna hiç hakkınız yoktu. Bu suretle kanunun... Hangi maddesiydi Civs!

— Fert hürriyetine tecavüz maddesi efendim!

— İşte o maddesini ihlâl ettiniz. Bil milyon İngiliz liralık tazminat dâvası açacağım. Sizi sürüm sürüm süründüreceğim. Bu belâdan kurtulmanız için aşağıdaki şartları derhal yerine getirmekten başka çareniz kalmamıştır: Mis Madeline'le Mister Fink'in, Mis Stiffy ile Mister Harold'un evlenmelerine hemen razı olacaksınız.

Sir Witkyn biraz düşündü. Öfkeden zangır zangır titreyip bıyıklarını yiyerek biraz düşündü, nihayet:

— Öyle olsun bakalım! diye inledi.

— Macun hokkasına gelince: Bunu sizden aşıran gangster çetesi götürüp Tom enişteme satacak. Siz ödediğiniz parayı alacaksınız. Macun hokkasını enistemin kolleksiyonunda görmeğe kendinizi şimdiden hazırlayın.

Adamcağız iki kere sıçradı.

— Peki! Allah belânızı versin, peki! diye homurdandı.

— Daha bitmedi Sir Witkyn...' Ayrıca bana beş İngiliz lirası vereceksiniz. Bu para vaktiyle polis külâhı kapmak işinde bana kestiğiniz cezadır. Biz yarın erkenden gideceğiz. Parayı ona göre denkleştirirsiniz.

— Çek vereceğim.

— Kabul! İyi geceler Sir Witkyn...

— Herif sendeliyerek çıktı. Ben azametle Civs'e döndüm:

— Bavullar tamam mı Civs?

— Tamam efendim.

— Hava nasıl Civs?

— Biraz bulanıkça efendim! Galiba yağmur yağacak.

— Olsun! Pencereyi açalım Civs!

Civs camı sürdü. Gayet keskin bir aksırık duyduk.

— Kim bu? diye sordum.

— Herhalde candarma Oates efendim. Sir Witkyn bu son hâdiselerden sonra zavallı adamı galiba nöbette unuttular.

İşte buna hiç acımadım. Herif sabaha kadar yağmurun altında it gibi sürünsün dursun da avanak papaza külâhını kaptırıp ortalığı karıştırmanın ne demek olduğunu anlasın!

— Hani sizin bir tekerlemeniz vardı Civs... Sümüklü böceklere, bülbüllere dair bir tekerleme...

— Evet efendim: «Mevsim ilkbahar, gün doğmak üzere, güller açılmış, rüzgâr tatlı, bülbül ötüyor, sümüklü böcek sürünmekte...»

— Tamam! Sümüklü böcek... Yâni candarma Oates... Sonra Civs?

— «Allah her yerde hazır ve nazır, dünya güzel... Yaşamak zevkli...»

— Civs!

— Buyurun efendim!

— Eulalie işi neyin nesi?

— Efendim...

— Biliyorsunuz ki söylemeseniz sabaha kadar uyuyamam. Haydi Civs!...

— İmkânsız...

— Benim sır saklamaktaki inadımı hatırlayın. Ha ben, ha mezar...

— Kulübün nizamnamesi...

— Nizamnameye bir şey mi oluverir? Rica ederim Civs...

— Rica ederim efendim.

— İyi ama Civs... Siz bu sırrı söylemezseniz ben vallahi billâhi dünya seyahatine çıkmam!

Sarsıldı:

— Kimseye söylemiyeceğinize iyice güvenebilir miyim?

— İyice...

— Mister Roderich aynı zamanda resim yapar efendim.

— Ne demek?

— Resim yapar ama kadın imzasiyle efendim.

— Atıyorsunuz Civs!..

— Doğruyu söylüyorum. Mister Roderich senelerdenberi Eulâlie hemşireler isimli bir kadın dergisini kadın müstear adı altında çıkarıp duruyor.

— Peki!

— Böyle bir iş gördüğü duyulursa siyasî hayatı mahvolur efendim!.

— Neden?

— Reisi bulunduğu cemiyet üyelerine karşı o kadar erkeklik taslıyor ki... Her hangi bir sebeple kadın imzası kullandığı duyulursa...

— Anlıyorum. Ne tuhaf dünya bu dünya Civs! İnsan en ummadığı yerde ne kadar büyük hakikatler öğreniyor. Tecrübe sahibi oluyor.

— Evet efendim.

— Bu sebeple seyahat etmek, yer değiştirmek çok faydalı Civs! Haklısınız Civs! Dünyayı dolaşmak iyi şey...

— İnsan birçok yeni insanlar görür. Ahvallerinden haberdar olur. Yeni şeyler öğrenir. Sinirlerini kuvvetlendirir.

— Doğru Civs... Doğru ama bu insanların arasında meselâ: Stiffy gibiler bulunmamalı...

— Haklısınız efendim.

— Yarın biletleri alırsınız Civs! Vakit kaybetmiyelim.

— İki saat evvel telefon edip yerlerimizi tutmuştum efendim.

Selâmlayıp çıktı.

Ben hemen elektriği söndürdüm. Karanlıkta içimi yokladım: Yüreğim rahat... İnsanın Civs gibi arkadaşı olunca... Başı... Ne olur derler? Bir şey olur derler ama... Evet, başı dinç olur. Gözlerim kapandı. Kendimi uykuya bıraktım.

— S O N —

AİLE PANSİYONU

Büyük İngiliz mizahcısı P. G. Wodehouse'ın çok güzel bir mizah hikâyesi

Sıçrayıp kalktım, yatağın içine oturarak gözlerimi uğuşturdum. Makbet piyesini saymazsanız, hiç bir yerde kapısı vurulanlar böyle dehşet içinde sıçrayıp kalkmazlar. Lâkin Londra'nın ortasında, sabaha karşı saat üçe çeyrek kala hiç kimsenin oda kapısı da böyle kıyasıya vurulmaz.

Açtım. Ev sahibim hafifçe eğildi. Elindeki mumun titrek ışığında uzun at suratı büsbütün asık... Oturduğum mahallenin bütün ev sahipleri gibi kâhyalıktan yetişme olduğundan yüzü hiçbir zaman gülmez ama gecenin bir saatinde kendisini kapıda beklettiğimden olmalı, bu sefer büsbütün kasılmış... O kadar kibar davrandığım halde herifi neden yumuşatamadığıma bir türlü aklım ermedi gitti.

Herif:

— Af buyurun efendim, dedi, lütfen sekiz şiling altı pens verir misiniz?

— Sekiz şiling mi?

— Ve altı pens efendim.

— Nedir?

— Mister Karter istiyorlar efendim.

Bu «Mister Karter» kelimelerini söylerken sesi de uzun vücudu gibi derin bir saygıyla eğiliyordu. Buna da akıl erdirmiş değilim. Bizim Karter, İngiliz asîlzadeliğinin resmen yüz karası sayılır. Kibar âleminde adı anılırken neredeyse: «Hâşâ huzurunuzdan...» denilecek... Kibar evlerinin eski kâhyaları, aslını inkâr edip dübedüz serseriliğe vuran delikanlılardan çokluk hoşlanmazlar, böylelerine karşı kraldan fazla kral taraftarı kesilirler. Halbuyse bizim Karter'i bütün işten çekilmiş kâhya eskileri milleti hem sever, hem de sayar. Bizim ev sahibi de bunlardan biri... O kadar ki, kirayı her ay gün geçirmeden ödeyen benim gibi bir kiracıdan esirgediği saygının yüz mislini bizim Karter'e gösteriyor. Kendimi toplayınca:

— Mister Karter'i mi istiyorlar? diye soruyu yeniledim.
— Evet efendim.
— Mister Karter sekiz şiling, altı pensi ne yapacak?
— Taksi parasını ödeyecekler efendim.
— Demek kendileri buradalar?.
— Buradalar efendim.
— Taksi parası dediğinize göre otomobille geldiler?
— Otomobille efendim.
— Ödeyecek paraları yok öyleyse?..
— Yok efendim.
— Saatin kaç olduğunu biliyor musunuz?
— Evet efendim. Üçe on üç var efendim.

Hiç bir şey anlayamadım. Eskiden olsa «Karter gene bir münasebetsizlik etti, sabaha karşı bir yerde bunaldı, meteliksiz kalarak buraya koştu» der geçerim. Halbuyse son zamanlarda büsbütün başka şeyler — inanılmaz şeyler — vukubuldu. Bir kere: Karter'i aylardanberi görmemiştim. Bütün dostları gibi bana da, on günde on beş günde bir uğrayıp bir kaç para tırtıklamağa çabalaması garipti. Bir ara: «Halası, meşhur kadın romancılarımızdan Mis Jülya seyahate çıkmış. Muhteşem konağının bekçiliğini de bizim Karter'e bırakmış» diye duydum.

Oğlanın Jülya halasiyle arası eskidenberi iyi değildi. Bu sebeple bekçilik işine şaşmıştım. Sonra işsiz güçsüz Karter'in, boğazı tokluğuna konan bekçiliği yapıp dururken bana «eski borçlarına karşılık» 10 İngiliz lirası yollaması büsbütün şaşılacak şeydi? Zira bizler Karter'e verdiğimiz paraları geri alabileceğimizi hiçbir zaman düşünmemiştik. Bunu kendisi de pekâlâ bilirdi. Para makbuziyle aynı zamanda bir de kısa mektup aldım. «Dehâsiyle eskidenberi alay ettiğimden ötürü nihayet utanç duymamı kaydediyor, dostlarının hor gördüğü bu dehânın nihayet alabildiğine gelişmek şartlarını elde ettiğini, pek yakında bunun büyük sonuçlarını göreceğimi» müjdeliyordu.

Bütün bunlardan sonra, bir gece, sabaha karşı, taksi bedelini ödemek için benden sekiz şiling, altı pens istemesini siz de garip bulmaz mısınız? Masanın üstündeki çantamdan bozuk paraları ayırırken sordum:

— Başka bir şey istemediğine emin misiniz?

— İstediler efendim! Lâkin sizden değil benden... Kendilerine münasip bir oda hazırlıyacağım. Salona viski - soda getireceğim.

— Ne demek? Buraya mı yerleşiyor?

— Buraya yerleşiyorlar efendim.

— Şaştım kaldım. Buyurun!

Ev sahibim parayı aldı. Beni şaşırttığına olduğu kadar Karter'in bu eve yerleşmesine de sevindiği anlaşılıyordu. Bizim oğlana karşı, şu andaki duygusunun, nihayet baba evine dönen bir yaramaz delikanlı için hissedilen sevgi ve hoşgörürlükten başka bir şey olmadığına yüzde yüz eminim.

Uykum iyice açılmıştı. Karter'in başına neler geldiğini merak etmeğe başlamıştım. Robdöşambrımı giyip salona indim. Ev sahibim doğru söylemişti. Viski - soda masanın üstünde duruyor.

Bir eve, sabaha karşı Karter düşerse ev halkı her türlü ihtiyata riayet ederek, her türlü tuhaflığa hazırlanmalıdır.

Bu düşünceyle bardağa iki parmak viski koydum, yarısını yuvarladım. Bir cigara yakarak kapıya döndüm.

Merdivende ayak sesleri başlamıştı. Nihayet kapı açıldı.

— Hay Allah müstahakını versin! diye bağırmışım.

Karter'i bekliyordum, içeriye onun gireceğini biliyordum ama bu kılıkta değil.. Sırtında birçok maceraları beraber yaşadıkları, birçok belâları beraber atlattıkları emektar sarı pardesüsü vardı. Fakat başı açıktı. Çıplak vücuduna siyah - beyaz çizgili pijama ceketiyle bacaklarına bunun pantalonunu geçirmiş. Gecelik terliklerinin içinde ayakları da çorapsız... Kadının kocası seyahatten apansız döner de, yataktan uğrayıp kendinizi pencereden atarsınız, yahut bir tuhaf sıkıntıyla uyanır, yangının bacayı değil, üstünüzdeki yorganı sardığını görür fırlarsınız. İşte o hal...

Benim şaşkınlığıma karşı elini salladı. Bu el sallamaktan: «Adaaam sende aldırma!», «Yuf olsun bu kavanoz dipli dünyanın geçmişine...», «Hiç sorma! Rezalet!» mânaları çıkarılabilir.

Masadaki şişeleri görünce gözlerini kıstı. Yaklaştı. Bar-

dağa koyduğu sodasız viskiyi çekip yarıladı.

— Nedir? Ne oluyor? Bu kılık... Bu saat?. Birisiyle iddiaya mı giriştin?

— Ne iddiası yahu! Ben doğruca nereden geliyorum bil bakalım? Ben doğruca halamın saray gibi konağından geliyorum.

— Kudurdun mu gece vakti?

— Ah ah! Ne fena bir dünyada yaşıyoruz! Bu dünya sahiden yaşanmağa değmez. Daha doğrusu bâzı bâzı yaşanmağa değmezleşiyor... — Etrafına baktı: — Sen ne iyisin! Başı sıkılan dostlar hemen seni hatırlar.. Neden? Çünkü senin evinde her zaman anahtarı kapıda, feneri pencerede bulmak mümkündür. İnsan sana hep güvenir. Sabaha karşı saat üçte de olsa sekiz şiling, altı pens... Ben neler söylüyorum kuzum! Her şeyden önce lütfen bana bir çift çorap...

Saçmalıyordu. İhtiyatla bir adım geriledim:

— Çorap kolay! Ne oldu? Sarhoş değilsin ya...

— Sade çorapla iş bitse elbette kolay... Yarın gömleklerinden birini giyeceğim, kıravatlarından birini takacağım. Don, atlet, ayakkabı... Lâcivert kostümünü de isterim. Askı, jartiyer... Kardeşim senin karşında anadan doğma bir insan var. Ben bu geceden itibaren hayata yeniden doğuyorum. Bir çocuk ana rahminden nasıl doğarsa öyle... Hayır sarhoş değilim.

— Pijama, pardesü. terlikler...

— Ben bunları giyimden bile saymam! Pijama yatak kıyafeti... İnsanlar bunu yatağa girerken giyerler.

— Galiba yataktan kalkınca da çıkarırlar.

— Eğer insan gibi kalkıyorlarsa... Ben insan gibi mi kalktım bakalım?... Bir şey hatırlayarak kederle gülümsedi:

— Bir saat önce mâsum çocuk uykulariyle mışıl mışıl uyuyordum kardeş, mesuttum. Hayra yorulacak rüyalar göre göre... Bir cigara versene kuzum!

Cigarayı aldı; bir vakit parmaklariyle yumuşattı. Bu işi görürken küfreder, beddua eder, özür diler gibi «Ah ah!» diyordu.

Yaktı, dumanı içine sıkıca çekti. Ağzından burnundan geri püskürtürken:

— Hayat... Mukadderat... Talih, şans, kader, kısmet... diyordu, bu dünyada baht denilen bir şey var. Ayrıca tesadüf denilen berbat bir şey daha var. Pardon! Gönderdiğim on lirayı andındı değil mi?

— Evet!

— Bire beş bahse girerim ki şaştın.

— Şaştım tabi...

— Halbuyse o parayı yolladığım zaman benim aylık gelirim ne kadardı bil bakalım! On lira, benim aylık gelirimin yanında sefil bir şeydi dostum, lâfı ağza alınmaz maskara bir şey...

— Dur anlayamadım! Aylık neyin?

— Aylık gelirim. Yaa benim aylık gelirlerim oldu kardeş! Hem de nasıl? Dolgun, muntazam, temiz...

— Bu aylık gelirin dolgunluğu ile intizamı nereden geliyordu? Temizliğini sormuyorum.

— Pansiyon işi yaptım. Pansiyon işi, bu dünyadaki işlerin en temizi en dolgun, en muntazam kazanç sağlayanıdır. Pansiyon işi...

— Nasıl pansiyon işi?

— Basbayağı... Bildiğimiz pansiyon... «Burası gibi» diyeceğim ama burası kaç para eder. Benimki benim şanıma lâyıktı. «Pansiyon işi» deyip geçmiyelim! Pansiyonculukta iş var dostum, avucuna liralar yağar ki koyacak yer bulamazsın. Dediğimden hiç şaşma: Bu dünyada aile pansiyonu işletmekten berisi boş lâf... Fasafiso! İlk fırsatta denemelisin! Bana hak vereceğine eminim. — Gözleri daldı. El yordamiyle viski bardağını buldu, dikti. İçini çekerek: — Ne tatlı demlerdi onlar! diye mırıldandı, ne tatlı demler... Hay Allah, hay Allah! Bu dünyada, azizim, saadet diye de bir şey var. Lâkin ömrü kısa... Ömrü şuncacık...

— Gevezeliği bırakıp anlatacak mısın gece vakti?

— Elbette anlatacağım! Hele söyle oturalım ki... Zira bizim macera roman gibidir. Epey uzun... Şimdi ben hikâyeme nereden başlıyayım? Aile pansiyonu... Sen romancısın. Romancı olduğundan bilirsin. Her hareketin başı: Fikir... Aile pansiyonu işletmeğe mi başladın? Bunun iptidası:

«Aile pansiyonu işletmek» fikridir. Bu fikir, benim eski fikirlerimden... Yâni büyük para yapmak için ilk fırsatta girişeceğim işlerden birisi de aile pansiyonu, daha doğrusu İngilterenin her yanına kol budak salmış aile pansiyonları kurup işletmek... Gözlerini kırpıştırarak yüzüme bir zaman baktı: — Sen yabancı değilsin, dedi, sana doğrusunu söylememek alçaklık olur, hakikatte bu fikri bana Jülya halam verdi.

— İnanmam, atıyorsun. Jülya halan sana günahını bile vermez.

— Doğrusun kardeşim, aslına bakarsan biz bu fikri, istasyonda hala - yeğen beraber bulduk.

— Hangi istasyonda?

— Halam seyahate çıktı ya... Hollivud'a gitmedi mi?

— Hollivud'da ne işi var?

— Romanı filme alınıyor.

— Kendisi mi oynayacak?

— Değil canım! Sesli filim çıktı çıkalı siz romancılara yeni işler zuhur etmedi mi? Halam filmin konuşmalarını hazırlıyacaktı. Anlaşmaları böyle...

— Peki?

— Halam Hollivud'da aylarca kalacağından beni konağına bekçi bıraktı. Bekçi dedimse evini temelli kapatmıyor. Ahçı, oda hizmetçisi filan hep duracak. Ben bunların üzerinde kâhya gibi oluyorum.

— Aklım karıştı. Bir şey anlayamaz oldum. Aile pansiyonu işletmek işi...

— Geliyoruz. Halamı Vaterlo istasyonuna götürdüm. Kompartimana yerleştirdim. Kampanalar çalındı. Artık «defolsa da başımı dinlesem!» dersin. Vagonun penceresindekiler de, avnı şeyi düşünürler. İçlerinden «kalksak da kurtulsak!» derler de gene sırıtırlar. Bu sıra geçiren de, giden de hiç lâf etmemeli. Neden mi? Saçmalar, işleri berbat eder, hem kendi başını derde salar, hem de karşısındakinin başını... Jülva halam son söz olarak ne dese iyi?» Evime yabancıları doldurursan karışmam! Seni perişan ederim» demesin mi? Peki, bu lâfı neden söyledi bakalım? Hiç lüzumu yoktu. Beyhude gevezelik... Neden söylediğini o sıra düşün-

medim, sonraları da düşünmeğe lüzum görmedim. Ancak demin buraya gelirken sebebini kestirdim. Jülya halam tanımadığı insanlardan iğrenir de ondan...

— Bilmez miyim? Hani bir kere konferans vermeğe gitmişti de, beni konağa davet etmiştin. Apansız geldiydi. İlk karşılaşmamız... Suratıma sahiden iğrenerek baktığını hiç unutmadım.

— İşte tamam! İyi kestirmişim. Yabancılardan nefret hissi... Şimdi kardeşim, sana namusum üzerine yemin ederim ki Jülya halam pencereden kafasını uzatıp bu son lâfları söylemeseydi başıma bu geceki belâ hiç gelmezdi. Pardon! Belki de gelirdi ama bundan yalnızca ben sorumlu olurdum. Bu işin bulaşığı halacığıma sıvaşmazdı. Sen herkesten iyi bilirsin ki benim yüreğimde fenalık yoktur. İçim fesat değildir. O anda yâni halam bu sözü söylemeden önce bütün düşüncem halamın konağını iyi korumak, kıymetli biblolarını, tablolarını, halılarını, vazolarını hırsızların...

— Kes yahu! Benim başım döndü.

— Evet, eşyalarını aşırmalarına meydan vermemekti. Ayrıca adamlarının haylazlığına, savrukluğuna, münasebetsizliklerine de engel olacaktım. Hâsılı altı ay, bir sene başımı dinleyecektim. Bütün müstahdemlerin aylıkları peşin verilmişti. Benim yiyeeck içeceğim de garanti... Ayrıca bir münasip cep harçlığı da almışım. Son zamanlarda ben çok çırpındım kardeş, birçok işlere girip çıktım. Yoktan var etmek, yâni yaratmak kolay değil... Yorgun düşmüşüm. Böyle sakin hir hayata, mutlak istirahate ihtiyacım var. Bunu hak ettiğime inanabilirsin. Bedenim dinlendi de, gündelik ekmek gailesinden kurtuldum mu benim zihnim açılır, düşünme gücüm artar, para kazanma projeleri kafama hücum eder. Plânlar kurarım ki değme kumandan parmağını ısırır. «Kitap okurum. Hâtıralarımı yazmağa başlarım. Biraz sabah sporu, biraz biriç, biraz dolaşma...» halamı istasyona götürürken işte bunları hayal ediyordum. Ne çare! Halam son dakikada halt etti. O sözü ağzından hiç kaçırmamalı, aklının ucundan bile geçirmemeliydi. Senin tarih bilgin kuvvetlidir. Ben şimdi adlı adınca hatırlıyamıyorum, fakat tarihte meydana gelmiş önemli olayların yüzde sekseni kadınlar ta-

rafından apansız ağızdan kaçırılmış sözlerden doğmuştur. İşler tıkırında gidip dururken bakarsın bir kadın konuşmağa başlar. Başlar başlamaz da olayların kendileri de, gidişleri de değişir. Jülya halam son cümleyi söylememiş olsaydı konağını aile pansiyonu haline getirmeyi ben kendi başıma nereden akıl edebilirdim?

— Neee! diye sıçradım. Halanın konağını aile pansiyonu...

— Yaptım, evet!

— Deme!

— Yaptım ki hem de nasıl! Başka türlü davranmak, kadere karşı gelmek olurdu. Talihin büyük lûtfunu tekmeyle kovalamak, kafama konmağa çabalıyan devlet kuşunun boynunu koparmak... Düşün azizim! Önümde en az altı yedi ay var. Bu müddet içinde havadan servet, zengin olmak, daha büyük işler için sermaye biriktirmek işten bile değil! Sen bu Londra şehrinin binalardan ibaret olduğuna hiç aldanma, meğer bu bizim kocaman Londramız «aile pansiyonu» diye kırılıyormuş. İhtiyaç varmış ki olursa o kadar olsun... Hele bu geceden sonra bu ihtiyaç bir «aile pansiyonu» miktarı daha arttı. Pansiyonları sen de bilirsin, ben de bilirim. Hemen hepsi gayetle zevksiz döşenmiştir. Şimdi bu düzensizliğe karşılık Jülya halamın ecdat yadigârlariyle ayrı bir heybet kazanan döşemelerini gözünün önüne getir. Kadın şöyledir, böyledir ama eşyadan yana zevkine hiç diyecek yoktur. Ayrıca güzellik merakı yanında çalıştırdığı insanlara kadar uzamıştır. Oda hizmetçisi kızı güzellik müsabakasına sok. Birinciliği alıp gelsin. Uşağı stüdyodan şöyle bir geçir, süper filmde zorla jöne çıkarmazlarsa yuh ervahıma!.. Ahçı zenaatinde emsalsizdir. Başkaca namusludurlar, nazik, terbiyeli, kibar... Hele servislerindeki sürat, intizam, temizlik... Bundan başka konağın bahçesini düşün azizim, Bukingam sarayının bahçeleri kaç paradır!..

Uzatmıyalım, Vaterlo garından dışarı uğrayınca ben soluğu, büyük gazetelerden birinin ilân servisinde aldım. «Soluğu aldım» lâf gelişi, soluğu obur gibi alıyorum da «Allah Kralı korusun!» havasiyle ıslıklayıp salıveriyorum. Öylesine keyiflenmişim. Gelen geçen durup bakıyor, farkındayım «çıl-

dırmış zavallı» diyorlardır. Aldırmıyorum. Varsın desinler! Akılları ermediğinden kusurlarına bakmıyacaksın.

Ertesi sabah kaç tane mektup aldığımı söylesem inanmazsın, inanınca da parmağını ısırırsın. Sanki bütün Londra, bütün Londra'nın şu kadar milyon insanı benim aile pansiyonu açmamı, bekliyordu. Mektup yığınını görür görmez, insafı bir kenara bıraktım. Aklımda tasarladığım fiyatlar önce bir misline, sonra üç, sonra beş misline yükseldi.

— Veren olur mu ki... Âlem delirdi mi?

— Vızır vızır... Sen insan oğlunun bu devirde gösterişe düştüğünü farketmedin mi? Hepimiz resmen gösterişe düştük azizim, düştük ki bir daha kalkmamak üzere... Şimdi hükûmet Bukingam sarayını aile pansiyonu yapsın! İngiliz milletinden metelik vergi almasına ihtiyaç kalmaz. Bu sebeple de seçimi ebediyen kazanır. Bu bizim ihtiyar adamızda ve cazibe kuvveti sayesinde üstüne sımsıkı yapışıp süründüğümüz dünyada böyle bir aile pansiyonunda bir hafta kalmak için servet verecek ennyi kıyamet gibidir. Halamın konağı, şehrin en kibar semtinde... Civarı lordlar, baronlar kaplamış... Adresi görenler davranmışlar. Bütün telâşları niçin, bu kadar para vermeyi neden göze alıyorlar? Günlerden bir gün hasetçi ahbaplarına yeni bastırdıkları kartı uzatacaklar da: «Adresim değişti. Şimdi şu adrese taşındım. Bir ikindi bana uğra da çay içelim». deyiverecekler. Herif kartındaki kibar mahallenin adresini görünce kıskançlıktan çatlayacak... İşte hepsi bu kadar...

Dediğim gibi, mektup yığınını görsen aklın karışırdı, «Ben bunların altından nasıl kalkarım? En iyisi kur'a çekmektir» diyerek işi berbat ederdin. Benim insanları ne kadar iyi tanıdığımı, bunun bütün denenmiş, denenmemiş usullerini bildiğimi bilirsin. Bu usuller çeşitlidir. El, kahve, iskambil fallarından başlar, fotoğraf, yazı, imza eleştirmesinde devam eder, nihayet herifin suratında, sesinde, hareketlerinde, giyim kuşamında, kokusunda, kullandığı eşyalarda, dost ve ahbaplarında, en kestirmesi de bankadaki hesap toplamında karar kılar. Mektupları işte bu usulle eleştirdim. İçlerinden «şimdilik» kaydiyle altı tanesini ayırdım. «Şimdilik» kaydiyle diyorum. İlerde, bu altı pansiyonerimi

gereği gibi memnun ettiğimi görür ve personel meselesini halledebilirsem konağın içinde bâzı ufak tefek değiştirmeler yaparak kiracıyı ona, on ikiye, yâni yuvarlak hesap bir düzüneye çıkaracağım.

— Hay Allah belânı versin Karter! Ne cesaret!

— Ne sandın? Ben cesurumdur haa... Fena cesurumdur. Evet, ne diyordum. Sürüden tam altı kişi ayrıldı. Bunlardan biri emekli albay! Bütün ömrü Hindistan ordusunda kahramanlık etmekle geçmiş. Orada sıkı duranlar, «daüssıla» denilen illete yakalanmıyanlar, hele dalavereci bir sömürge memurunun dul karısını aldılar da, ondan da dul kaldılar mı servetten yana Karun Peygambere taş çıkarırlar. Bizim emekli albay işte bunlardan biri, hattâ birincisi... Adı: Henderson... İkincisi Leydi Bastabl... Yalnız elmasları için bir bankada iki kasa kiraladığını sosyete dedikodularında her ay okursun. Ötekilerin adları seni şimdilik ilgilendirmez. İlerde hayatımı kaleme aldığın zaman, notlarımdan çıkarır kaydedersin. Kısacası, geri kalan dört kişi, haftalık işleri, derin para ve faiz hesapları arasında pansiyon ücretini ödemeyi asla unutmıyacak kadar ciddî, namuslu, mert, cömert insanlar...

Münasip cevapları yazdım. Birer birer geldiler. Konağı görmeleriyle akılları başlarından gitti. Bavullarını filân almak için uzaklaşırlarsa yerlerini kaybedeceklermiş gibi büyük bir dehşete kapıldıklarını gözlerinden okudum. Konturatları derhal imzaladılar, kendilerine ait sureti ceplerine koyup rahat bir nefes aldılar. Senin anlıyacağın: Yuva doldu. Beni düşün!

★

Bizim tarihlerde Napolyonu İngiliz düşmanı gibi gösterirler. Varsın göstersinler. Ben eski şövalyelerin ruhunu taşıyorum. Eski şövalyeler kıymetli bir düşmanı takdir ederlerdi. Ben de Napolyonu takdir ederim. Herifin bütün meziyeti fırsatı saçlarından kavramayı bilmesi, bir kere kavradıktan sonra oynak bir kadın gibi kendine râm etmesini becermesidir. Bu aile pansiyonu işinde ben de tıpkı tıpkı-

sma rahmetli Napolyon gibi davrandım. Zafer yüzde yüzdü. Kesindi. Bundan ötesi masal...

Şimdi ben bunu sana nasıl anlatabilirim bakalım? Ben mi doğuştan aile pansiyoncusu imişim, yoksa halamın konağını yapılıştan bu iş düşünülerek kurulmuş, bu zanaat için dayanmış, döşenmiş... Daha önemlisi personelim yalnız bu meslek üzerinde mi ihtisas sahibi imişler. Şaştım kaldım. Hep birbirimize, hepimiz de konağa, konak olduğu gibi canlıcansız varlığiyle aile pansiyonu kiracılarına nasıl da uydu!

O zamana kadar huysuz halamın ekşi suratını hatırlatarak insanın ruhunu sıkan konak, bir açılsın, bir şenlensin, bir serpilsin! Sahici bir aile yuvası diyeyim de sen anla! Sıcak bir aile yuvası... Şefkatten, terbiyeden, servis intizamından ibaret bir cennet parçası... Kelimelere sırasında ne kadar değer verdiğimi, mübalâğaya sapmadığımı bilirsin. «Bir sıcak aile yuvası» dedimse ne fazla, ne eksik... Hepimiz bir haftaya varmadan kaynaştık. Büyük ve saygılı bir ailenin birbirlerini çok seven fertleri haline geldik.

Ben kaderin zoriyle birçok yıllarımı hepimizin sırtından parazit geçirmişimdir. Lâkin bu parazitlik benim iç varlığımdaki bir hal değildir. Dediğim gibi, ben bu vaziyete kaderin zoriyle geldim. Hakikatte benim ruhumda da, maddî varlığımda da ciddî bir aile reisine lüzumlu bütün kabiliyetler, meziyetler, şartlar vardır.

Ne fayda! Şimdi ne söylesem boş! Sen beni aile pansiyonumun ışıklı sofrasında, kiracılarımı idare ederken görmeliydin! Biz de şimdi düştük... Ben eskidenberi insanları iyi hazırlanmış bir sofranın başında daha çok severim. Huyum böyledir. Işıklı akşam sofrasında ben sağa doğru gülümsüyorum, sola doğru bir yakınlık gösteriyorum. Gayet kibar bir eğilme... «Biraz daha almaz mısınız? Rica ederim biraz daha...», «Bu şarabı beğeneceksiniz. Bir yudum lütfen... Bir yudumcuk! İstirham ederim...» Say ki Elizabet devrinde korsan yağmasından yüklü dönmüş, bir lordum. Her şey artık geçmişe karışmış bir asaletin yeniden doğması gibi... Sofrada an'ane ve asalet hâkim! Hiç kimse somurtup susmuyor. Herkes eğlenmek, neşelenmek için birbiriyle âdeta yarış etmekte... Emekli albayımızın Hindistan

maceraları ömür... İmparatorluğun şan ve şerefi için hayatını her gün yeniden tehlikeye atmış bir askeri dinlemek sahiden çok enteresanmış. Ben bunu bilmezdim. Leydi Bastabl bir başka âlem! Bir başka dünya... Eski dünyanın bütün asilzadelerini tanıdığı kadar yeni dünyanın bütün milyarderleriyle içli dışlı... Hepsinin zayıf ve kuvvetli taraflarını, deliliklerini, akıllıklarını, gizli, açık münasebetlerini sayıp döküyor. Ötekiler de elhak entellektüel insanlar... Tren yolculuğu sırasında mutlaka gazete okuyan, ayrıca beraberinde bir de cep kitabı bulunduran, lâf açılınca son futbol maçlarından ve siyasetten bahsetmesini bilen sahici İngiliz entellektüelleri...

Yemekten sonra bir parti biriç yapıyoruz. Oynamıyanlar radyo dinliyorlar. Arada hafif salon eğlenceleri, bâzı bâzı müzik seansları tertipliyorum. Dedim ya: Asîl bir aile yuvasına yaraşır her şey .fazlasiyle var... Böylece aylar geçti. İngiliz liraları, insan oğlunun bu dünyada yaratabildiği bu en sevimli şeyler ceplerimi doldurdu. Arada sırada Jülya halamdan mektup alıyorum. Kadın orada filmin hazırlıklarına uğraşıyormuş. Henüz vaziyet çevirme safhasına gelememişmiş... Falan filân... Umurumda mı? Bütün filimlerin canı cehenneme! En iyisi bütün romanlarını sırasiyle filme alsınlar da buraya ölünceye kadar dönmesin! İşleri nizamlamışım. Her şey saat gibi işliyor. Kocaman muhasebe defterleri peydahladım ki İngiltere bankasında bile yoktur. Masraf ayrı yazılıyor, varidat ayrı kaydedilior. Ben artık gelecek sömestrin konturatlarına ne gibi şartlar düşüreceğimi, pansiyon ücretlerini yüzde kaç yüz arttıracağımı tasarlamaktayım.

Geçenlerde... Günlerden bir gün sokağa çıktım. Niyetim biraz hava almak, dönüşte de terziye uğramak... Kime rastlasam iyi?

— Kime...?

— Mis Anjelika Winning...

— Bilemedim.

— Nereden bileceksin, İngilteremizin en ünlü kadın şairi... Ben önce: «Görmezden geleyim de geçeyim» dedim. Aramız pek iyi değildir.

— Neden?

— Şu Jülya halamın meşhur gerdanlığı meselesinden... Bileceksin.

— Hayır bilemedim. Neymiş?

— Gerdanlığı bir zamanlar bir fırsatını düşürüp rehine koymuştum da bu Mis Anjelika Winning apansız gelip istemişti.

— Rehine mi?

— Rehine elbet... Halam konferanslar vermek için İskoçya'ya gittiği sırada... Bu şaire bir baloya davetliymiş... Bir uzun maceradır. Demek anlatmamışım. Bir münasip zamanda hikâye ederim de not tutarsın. İşte o şaire...

— Peki! Sen görmezden gelecektin...

— Ben görmezden gelecektim. Kadın üstüme yürüdü. Nasıl da sırıtıyor? Otuz iki dişi dışarıya uğramış, neredeyse damaklariyle beraber fırlayacaklar. Dişlerinin altı üstü takma olanlar neden böyle sırıtırlar anlamam!

— Senden ne istiyor? Gene mi gerdanlık!

— Hayır! Bu sefer bana müjde verecek! «Haberiniz var mı Mister Karter?» dedi, bana hayırlı bir haber vermiyeceğini bildiğim için sıkı durup bekledim. Tekrar: «Haberiniz var mı?» diye sordu. «Yook!» dedim. «Müjdemi isterim delikanlı! Jülya halanız geliyor.»

— Aman...

— Tamam! Ben do böyle senin gibi bir «aman» feryadı koparmak istedim ama ses çıkarmak ne mümkün! Bak nasıl oldu kardeşim, say ki ben bir kulüpte oturmuşum. Karşımdaki centilmenle siyasî bir çekişmedeyim. «Sizin de bildiğiniz gibi... Sizin de takdir buyuracağınız üzere... Zannederim ki... Kanaatime göre... Yanılma payını hesaba katarak...» diye kibar çekişme şartlarına yüzde yüz uygun konuşurken burnumun üstüne bir yumruk yemişim! İşte bana öyle bir hal oldu. Şaşkınlıkla karışık bir dehşet! Evet, bana dehşet elverdi. Biz meğer şaire bayanla bir köpekçi dükkânının önünde karşılaşmışız. Camekândaki kafeslerde iki tane tazı ile bir boldug duruyordu. Şimdi sana şaka gelir! Tazılar birden dört tane oldular. Hem de olduğu gibi kalınlaştılar. Buna karşılık boldug inceldikçe inceldi. Uzadı gitti.

Ucu gözden kayboldu. Şu halde, ben biraz daha kendimi toplamasaymışım, oracıkta şaşı olacakmışım! Gözlerim burnuma doğru kayacaklarmış. Yalnız bu kadar değil, bunca asırlık Londra ayağının altında deprem homurtulariyle sarsılmağa başladı. «Geliyor mu? İmkânsız!» diye kekelemişim. Kadın makine gibi anlatıyor: «Ne garip! Size yazmadı demek! Şu halde sürpriz yapmak istemiştir. Kendiniz bilmez değilsiniz ya eskiden beri Misis Jülya sürprizcidir. Bilmiş olun ilk vapurla dönüyor.»

— Bunu sana müjdelemesi neden?

— Neden olacak! Halamla uzun boylu geçinemediğimi biliyor. Gelirse bana yol görünecek... Gene sokaklarda kalacağım. Sürüneceğim de öc almış gibi sevinecek.

— Çok fena!

— Çok... Şaire anlâtıyor: Benim Jülya halam Hollivudda yeni bir icat çıkarmış. Halbuyse Hollivud (artık burada yeni icad çıkarılamaz) diye övünüyormuş. Övünmesi de haksız sayılmazmış. (Her ne canın isterse yap! Edebli, edebsiz her şey hoş görülür. Zira her şey reklâmdır) prensibi Hollivudda çoktan beri şaşılacak şey bırakmamışmış... Ne çare ki Jülya halam şuna buna benzemediğinden...

— Gene uzattın. Meraktan çatlayacağım!

— Hâsılı Hollivudda da her çeşit maskaralığın yüz tanesi görüldüğünden kimse hiçbir şey umurlamazmış ama... Kumpanyanın patronunu çalışma odasında, hususî kâtibeleri, güzel daktiloları, yıldız namzetleri ortasında tokatlamak yeni imiş.

— Vay! Jülya halan...

— Ne sandın ya... Benim Jülya halam işte bu hüneri göstermiş.

— Sebep! Herif sataştı desem...

— Neye sataşıyor? Rahmetli eniştem bu sataşma işinden otuz yıl önce vaz geçtiydi.

— Peki!

— Halamı oraya neden istedilerdi? Filmin konuşmalarını yapacak değil miydi? Birazını yapmış. Rejisör bakmış düzeltmiş, aktör bakmış düzeltmiş, başyıldız hanım bakmış düzeltmiş. Arkadan senarist biraz kurcalamış. Nihayet dub-

lâjcılar da düzeltecekleri kadar düzeltmişler. Ortaya çıkan rezaleti görmesiyle Jülya halamın canı başına sıçramış, feryada başlamış. Hiç kimse, hiç bir şey anlamıyor. Zira Hollivud'da bir eseri, berbat etmeden çevirmek diye bir şey bilinmiyor. Halam: «Eserimde mâna kalmadı! Eserim mahvoldu!» diye haykırdıkça etraftakiler şaşkınlıktan şaşkınlığa düşerlermiş. (Ne diyor? derlermiş! Eser dediği de nedir? Mâna ne demek?) Bu haykırışı nihayet baş patron işitmiş! Şu kadar para döküp taa İngiltere'den getirttiği yazarın kalbi durur da verdiği paralar havaya gider diye korkmuş, huzuruna istemiş. Huzura çıkmışlar. Zavallı Jülya halam (bir lâf anlara çattım) ümidiyle meseleyi başından anlatmağa girişmez mi? Halbuyse herifin her saniyesi birkaç yüz dolarla hesaplanıyor. Boş lâfa neden kulak asacakmış bakalım! Hele bu lâfların arasında: «Edebî şahsiyetim, eserim, mâna...» kelimeleri de geçince büsbütün dinlememiş... «Rejisörün dediği olacak!» fermanını bastırır bastırmaz da şamarları iki yanağına güzelce yemiş. Ben bunları şaireden böyle dinleyemedim. Ben bunları sonradan, işler biraz düzelir gibi olunca şuuraltımdan çıkarıp bir hizaya getirebildim. Benim orada akıl erdirdiğim bir tek kısa cümle vardı: Jülya halam ha geldi, ha gelecek...

— Berbat...

— Berbat ki hiç sorma... Berbat evet! Lâkin şerefin üstüne doğru söyle! Sen benim bunca yıllık dostumsun, beni çok zor durumlarda gördün. Olur olmaz belâ karşısında ben iyimserliğimi, ümidimi, kurtulmak çabamı kaybeder miyim?

— Etmezsin ama bunların pek işe yaradığına da rastlamadım. Çünkü senin açmazların öyledir ki hiçbir tedbir fayda vermez. Zira onları ekseriya bizzat sen, âdeta uğraşarak bu hale getirirsin!

— Hep şanssızlık! Hep şanssızlık derim de benim dostlarım hiçbir vakit inanmazlar. Şimdi kadının patronu tokatlaması şanssızlık değil de nedir bakalım? Şanşsızlığın bu kadar büyüğü karşısında... İşte sana itiraf ediyorum, ömrümde belki ilk defa iyimserliğimi de, ümidimi de, kurtulma çabamı da kaybettim. İlk defa dizlerim kesildi. Nere-

deyse sokağın ortasında, dişlek kadının karşısında yere yıkılacağım! Nasıl büyük bir cehdle ayakta kalabildiğimi bir ben bilirim, bir de Allahım bilir.

— Yahu! Telâşa ne lüzum...

— Var mı? diyeceksin! Dur aklına geleni biliyorum. Öyle ya, olsa olsa torba torba altın getiren bir işletmeyi kapatmak meselesi... Mademki başka çare de yok. Kapatılır. «Derhal eve koşayım! Hiçbir mühlet tanımadan kiracıları defleyim! Halam evi bıraktığı gibi bulsun!» Öyle mi? Yağma yok! Bunları düşünmek akla, söylemek dile kolay! Kiracılarla konturatlıyız. Konturatı hangi taraf bozarsa şu kadar lira tazminat ödeyecek! Bir gün öğleden sonra karşılarına dikiliyorum: «Haydi bakalım! Pılıyı pırtıyı toplayıp savuşun! Yallah!» diyorum. Öfkeden deliye dönmezler mi? İzahat istemezler mi? Sadre şifa verecek bir lâf edemezsem üstüme yürüyüp beni perişanlatmazlar mı?

İşte o akşam ben sofrada ilk defa biraz neşesiz gibiydim. Yâni suratım birazıcık şeydi... Şöyle bir hoş! Gene gülümsedim ama bu gülümseme biraz sırıtmaya benziyordu. Kibarlık, nezaket gösterdim. Göstermedim denemez, lâkin kulak verme, tatsız.....

Yemekten sonra baş ağrısı bahanesiyle biriçe oturmadım, radyo dinleyenlere de karışmadım. Müdüriyet dairesi olarak kullandığım küçük salonda masanın başına geçtim, kafamı avuçlarımın içine aldım. Hani bir söz vardır: «Doluya koyarsan almaz, boşa koyarsan dolmaz!»

Karter hikâyesinin burasında bardağına viski koydu, benimkini de unutmadı. Birer büyük yudum aldık. Birer de cıgara yaktık. İçini çekerek devam etti:

— İşte o biçim kardeş! Çare arıyorum ki zahmetin her tarafını tırnaklarımla âdeta yoluyorum. Nihayet karanlıklar içinde bir ışık parladı. Daha doğrusu bir kıvılcım... Bu kıvılcımın aydınlığında bir hakikat keşfettim. Ben bu işde yalnız değildim. Şu halde, karar vermek de yalnızca bana düşmezdi. Öyle ya! Konağı aile pansiyonu yapmadan önce ben personeli bu işe razı etmedim mi? Halamın sadık uşağiyle sadık oda hizmetçisi matmazeli yola getirinceye kadar az sıkıntı mı çektimdi? Şimdi de makul bir nisbette kazanca

ortak değiller mi? Biz âdeta bir şirket kurduk birader, bu şirkete yeni tutulan bir uşakla bir ikinci famdöşambr, ahçıbaşı, ayvaz, getir götür işleriyle potin boyama işleri için alınmış on dört yaşındaki oğlan hep hissedar... Şu halde, ben idare meclisini olağanüstü toplantıya çağırmalı değil miyim? Müşavereden kuvvet ve hakikat doğmaz mı? Ayrıca fikirlerin çarpışmasından en müsbet neticeye varıldığı da büsbütün boş bir lâf mı, değil mi? Görelim!

Derhal zile bastım. Şirket hissedarları beş dakika içinde karşımda sıralandılar. Bundan evvel bâzı hazırlıklar yapmıştım. Söze de münasip surette başlamak, ilk felâket haberiyle paniği mümkün mertebe hafif atlatmak lâzımdı. Haberi verince olanlar oldu. Hazırlık nutkum hiçbir işe yaramadı. Odanın ortasına ağır bir obüs mermisi düşüp patlasaydı ortaklarım o kadar perişan olmazlardı. Halamın sadık uşağı Henry isteri nöbetini ayakta atlattı ama, eski oda hizmetçisi kız düşüp bayıldı. Ben evvelce hazırladığım eter ve amonyak şişelerini meydana çıkarıp sarsılanlarla bayılanların tedavisini yeni uşakla yeni famdöşambra havale ettim. Bunlar halamın ne biçim bir mahlûk olduğunu bilmediklerinden tehlikeyi o kadar umursamamışlar, yıkılmamışlardı. İsteri nöbeti geçip bayılanımız da ayıldıktan sonra toplantıyı yeniden açtım. Vaziyeti kısaca hülâsa ettim. Başbaşa vererek çare aramağa giriştik.

En büyük anonim şirketlerden bizim avam kamaramıza kadar böyle olağanüstü toplantılarda pek çok lüzumsuz, saçma, aptal lâflar edildiğini bilirsin. Bizimkinde de öyle oldu. Çok lâf ettik. Lâf kalabalığı aldı yürüdü. Çare diye ileri sürdüğümüz fikirleri duysan gülmekten katılırsın. İlk ağızda kırk, elli çare teklif edildi ama hepsi birden bir yarım çare bile etmiyordu. Ayak hizmetleri ve potin boyamak için tuttuğumuz oğlan meğer sinema meraklısı imiş! Her filmden bir akıl aldığı için oğlan hepimizden daha makul görünmesin mi?» Hepimiz peri heyetine girelim, hortlak, ecinli kılığına bürünelim! Kiracıları korkutup kaçıralım!» diyor. Az kalsın bunu cümlemiz kabul ediyorduk. Artık ne halde olduğumuzu anla! Bereket! Yeni usak «olmaz efendim», dedi, «periye, cine herkes inanmaz. İnanmıyanlar da gittikçe

fazlalaşıyor. Üstümüze yürürler. Boğuşmak icabeder. Dayak yeriz. Daha beteri foyamız meydana çıkar!» Bütün ümidimiz oğlana kalmış olmalı ki bir başka çare bulmasını emrettim. Çilli burnunu oynata oynata fikre daldı. Bir vakit düşündü. «Tamam buldum! diye gözleri parıl parıl anlattı: «İçimizden biri Sutampton limanına gitsin! Bu arkadaş halanızı bir oyunla dağa kaldırsın! Bir mağaraya hapsetsin! Ne zaman işimize gelirse salıveririz!» Gene teklif bize mülâyim geldi. Az kalsın... Derken oğlan sapıttı. Filimlerde gördüklerini, macera romanlarında okuduklarını birbirine karıştırarak haltlar etmeğe girişti. Kanaatimce: Halamı bir mağaraya kapattıktan sonra burnunu, kulağını keserek, tabanlarını hafif ateşte kızartarak saklı paralarını çıkarttırmalı imişiz. Hazinenin yerini de söyletmek icabedermiş. Aklım büsbütün karışarak, işaret ettim. Uşağımız Henry edebsiz oğlanın kulağına yapıştı. Pisi dışarı attı da olağanüstü toplantının selâmetle karar alabilmesi mümkün oldu. Nihayet ahçıbaşının fikrinde birleştik. Ahçıbaşı önce çalıştığı yerde bir numara görmüştü. Bina satılmış. Yeni malsahibi kiracıyı çıkarmak istemiş, güzellikle mümkün olamayınca ahbaplarından birisini havagazı müfettişi sıfatiyle evi teftişe yollamış. Sahte müfettiş havagazı borularının tekmil delinmiş bulunduğunu söyleyerek kiracıları dehşete vermiş. Bu suretle evi boşaltmışlar. «Peki sahte müfettişi nereden bulmalı!» dedim. Düşündüler. Ahbaplarından bir münasibini bu işe razı edeceklerini söylediler. Bu hizmetine karşılık herife bir lira verecektik. Mutabık kalındı. Böylece dağıldık.

«O geceyi rahat geçirdim» dersem yalan olur. O zamana kadar aile pansiyonumun kalın duvarları, geniş bahçesi beni dış dünyadan tamamiyle ayırmış, bir istirahat evinin fırtınasız dağ sessizliğine gömmüştü. Başım dinç, yüreğim rahattı. Dışarıda olup bitenleri umursamıyor, gazete bile okumuyordum.

Birkaç kelime bir insanın hayatını, huzurunu, saadetini nasıl da berbat ediyor? Birkaç kelime bâzan göğsümüze yediğimiz kurşun gibi... Kurşun nasıl bedenimizin nizamını bozuyor, hayatı tehlikeye düşürüyorsa, mânevi felâketlerimiz

de ruhumuzun nizamını bozuyor, yürek rahatlığımızı berbat ediyor.

Sağa döndüm, sola döndüm. Sabaha kadar dalıp dalıp uyandım. Büsbütün boş duruyorum zannetme! Ortaklarımla vardığımız kararı aklımda evirip çeviriyorum. Ben eskiden beri denenmiş şeyleri, denenmemişlerden üstün tutarım. Mademki sahte havagazı müfettişi denenmiş, tekrarlayıp aynı muvaffakıyetli sonucu almamız neden mümkün olmasın?

Ertesi gün erken saatlerde ben harekete geçtim. Konakta dört dönüyorum. Pansiyonerlerimden hangisine rastlasam, herifi yahut kadını büsbütün görmezden gelip kafamı havaya dikiyorum. Etrafı derin derin kokladıktan sonra: «Bir acaip koku duymuyor musunuz?» diye soruyorum. Önce pek aldırmadılar. «Duymuyoruz» deyip geçtiler. Fakat ben usanmadan aynı hürmetle etrafı koklayıp aynı soruyu sormakta inat edince yavaş yavaş pirelendiler. Bir aralık kâhya tayin ettiğim uşak Henry ile birinci famdöşambrı da ortalığa saldım. Onlar da etrafı tedirgin tedirgin koklamağa başladılar. Sonunda bütün pansiyonerlerimle beraber bizzat biz şirket ortakları da buram buram havagazi kokusu duyar gibi olduk. Kibrit yakamaz, çakmak kullanamaz hale geldik.

Öğleden sonra ben şirkete telefon edip müfettiş istemiş oldum. Herif de kararlaştırdığımız saatte göründü. Ahçının kahvede iskambil arkadaşı olan bu sahte havagazı müfettişi pek de fena sayılmazdı. Adamcağız bir lirayı kolayca kazanmak gayretiyle kılığını iyi kötü değiştirmiş, adamakıllı tebdile soyunmuş. Sırtında dik yakalı bir ceket, başında lâcivert bir kep vardı. Bütün havagazı müfettişleri gibi sımsıkı asık, gür bıyıkları aşağıya düşüktü. Etrafı koklayarak işe girişti. İlk solukta, anlaşılmaz şeyler homurdandı. Sonra öteyi beriyi kurcaladı. Muslukları açıp kapadı. Boruları tıklattı. Koltuğundaki siyah kaplı deftere bir şeyler yazdı, çizdi. Nihayet: «Bir dakika içinde bu evi boşaltmazsanız şirketimiz hiçbir mesuliyet kabul edemez.» dedi. Amana zamana hiç aldırmadı. Herife bakılırsa tesisatın tamirlik hali bile kalmamıştı. Ya evi yıkmak, yahut enstalasyonu mahzenden tavan arasına kadar yenilemek icabediyordu. Li-

rayı peşin aldığı için fazla uzatmadı, çıktı gitti.

Havagazı müfettişi henüz bahçeyi geçmemişti ki kadınlı erkekli bütün pansiyonerlerim tazminat filân düşünmeden odalarına koştular, bavullarını hazırlamağa giriştiler. O kadar ürkmüşlerdi ki, herhangi bir bahaneyle kendilerini burada on dakika fazla tutacak birisini derhal linç edebilirlerdi. Ben bu hazırlık gürültüsü arasında tazminat koparıp koparamıyacağımı bile ciddî ciddî düşünmeğe başlamaz mıyım? Gülme rica ederim. Güleceğine merhamete gelip bir cıgara verilmez mi yahu?

— Sonra bu mükemmel tedbiri kim berbat etti?

— Dinle ki kardeşim! Bu köpoğlu dünyada çeşit çeşit belâ vardır. Hemen hepsini görüp geçirmişim. Bu sebepten bu sözümü kulağına küpe yapmalısın: Bu dünyadaki belâların en sunturlusu, en püsküllüsü işi bir dalavereye dayadığın zaman mütehassısa rastlamaktır. Zaten her işin mütehassısı ayrıca bir belâdır ama sen dalavereye gömülmüşken bir ihtisas sahibinin çıka gelmesi hepsinden beterdir. Meselâ sen, bir meselede minareyi güzelce aşırmış kılıfını da hazırlamışsın. İşte tam bu sırada herif öksüre aksıra, mendilini kullana, kravatını düzelte yaklaşıyor. O zamana kadar hiçbir lâfa karışmıyan, en basit meselelerde ağzını bir karış açıp aptallaşan herif kendi ihtisasına girmiş bir hâdiseyle karşılaştı mı nasıl değişir? İşte ben bunu altıncı pansiyonerimde gözlerimle gördüm.

— Altıncı pansiyoner mi? Hani hepsi bavullarını hazırlamağa koşmuşlardı.

— Ben telâşla farkedememişim. Meğer beş tanesi evdeymiş. Altıncı sabahtan çıkıp gitmişmiş. İşte bu geldi. Sana demin «adı lâzım değil» dediklerimden biri... O zamana kadar bir lâfa karışsa, herhangi bir meselede bir fikir ileri sürse canım yanmaz. Hâlâ şu anda bile adı aklımda değil! İşte o kadar silik, pısırık bir adam!

Bilmem nerede, bilmem ne maçını seyirden dönüyor. Biraz yorgunca... Çaydan evvel şöyle biraz uzanıp dinlenmek niyetinde... Telâşı görünce ilgilendi. Ben ne bileyim: «Kokuyu duymuyor musunuz? Koku dünyayı tuttu. Komşular rahatsız olup şikâyete kalktılar. Evi derhal boşaltıyoruz.

Hanry bavullara yardım etsin mi?» diyorum. Pek bir şey anlamıyor, «Biraz dinlensem... Çaya kadar» deyip duruyor. Nihayet havagazı tesisatının tekmil çürümüş olduğunu söyledim. «Havagazı» dememle herifin nevri döndü. Tıpatıp hücum borusu duymuş bir muharebe atına benzedi. Kafayı dikip kastı. Gözlerini alabildiğine açtı. Burun delikleri titriyor, kulakları bile harekete geldi dersem sen anlarsın! Ben pansiyonerlerimi seçerken mesleklerini pek umurlamamıştım. Yaptığım soruşturma ödeme kabiliyetleri üzerine idi. Bunun havagazı müfettişliğinden emekli olduğunu belki duymuştum ama hiç aldırmamıştım. Meğer herif yalnız İngilteremize değil, dünyaya nam salmış bir havagazı müfettişi emeklisi çıkmasın mı? Hani gazetelerde okuruz. Bâzı maçlarda seyircilerden bâzılarının heyecandan kalbi durur! Peki bizimkinin o günkü maçta kalbi durmalı değil miydi? Şanssızlık olur ama bu kadar mı olur?

Hâsılı o zamana kadar sesini duymadığımız herif barbar bağırmağa başladı. Avazı çıktığı kadar:

— Olamaz! diyor, hayır! İmkânsız! diye kükrüyor. Bu evde en küçük bir kaçıntı varsa asılmağa razıyım! Suratıma tükürün! Nah bu bıyıkları kazıtırım da, Amerikalı oğlanlara dönerim!

Daha neler de neler...

Odalarında telâşla bavul dolduranlar feryada çıktılar. Herif kendisinden öylesine emin, bilgisine öyle güvenli ki zaten bu kadar mükemmel bir afle pansiyonunu bırakıp gitmek istemiyen kiracılarımı hemen tesiri altına aldı. O zamana kadar herkesin burun direklerini kıran havagazı kokusu da ortadan silinivermez mi?

Herif söz geçirdiğini görünce büsbütün zaptolmaz bir hale geldi:

— Gösterin o müfettiş olacak avanağı bana! diyor, çıksın karşıma! Nerede o budala herif! Nerede o?. Ben haa... Ben bir evde üç ay oturacağım da kaçıntı var mı, yok mu bilemiyeceğim öyle mi? Peki bizim bunca senelik ihtisasımız ne oluyor? Biz bunca sene çantayı bosuna mı taşıdık? Bunca pirimi, ikramiyevi haksız mı aldık? Herif sahtekârın biri... Neden mi bildim? Zira bu evde hiçbir koku yok ki

birbirine karıştırmış olsun! Sahtekâr... Dolandırıcı... Hırsız...

Derken sesini kesiverdi. Diğerlerini de bir el hareketiyle susturdu. Gözleri Jülya halamın Acem halısına daldı. Bir vakit derin derin düşündü. Sonra pansiyoner arkadaşlarına döndü. Evvelâ bizim sahte müfettişi güzelce tarif ettirdi. Ben orada kadınların erkekleri bir görüşte nasıl ciğerlerine kadar akıllarında tuttuklarını gözümle görüp kulağımla işittim. Leydi Bastabl sahte müfettişin şeklini şemailini, kılığını kıyafetini öyle bir anlattı ki adamcağız karşımızda olsa biz seninle bu kadar dikkatli bakıp göremezdik. Sonra hep birden evi dolaşmağa başladık. Bizim altıncı pansiyoner, her yerde sahte müfettişin hareketlerini tıpatıp tekrarlatıyordu. Nihayet herifin sahtekârlığı gün gibi meydana çıktı. Ne dersin kardeş, bizim sahte müfettiş sorduğu sualle, yaptığı eleştirmelerle tam iki yüze yakın pot kırmamış mı? Meğer havagazı tesisatı koku salıveren bir evde bu işin tetkiki ne kadar büyük bilgi ve ihtisas istermiş!..

Nihayet bizim sahici müfettiş kesip attı:

— İşte belli bir şey! dedi, herif sahtekârın, dolandırıcının biri...

Leydi Bastabl, kadın ürkekliği ile pireleniverdi. Kelimeleri arar gibi teker teker sordu:

— İyi ama sahtekâr da olsa, dolandırıcı da olsa burayı yalandan teftiş etmekle ne eline geçecek?

Bu suale bizim emekli Hindistan albayımız ne cevap verse iyi?

— Durun bakalım! Ben o herifin boyacı oğlanla gizliden işaretleştiğini görür gibi oldum. Bu işin içinde bir iş var... demesin mi?

Pansiyonerlerimin hepsi zengin adamlar. Bütün çalınacak malı olanlar gibi hırsızdan ödleri kopuyor.

«İşin içinde bir iş var» sözüyle en az havagazı tehlikesi kadar ürktüler.

Birisi:

— İyi ama bu herif... Allah Allah... diye mırıldandı.

Bir başkası:

— Zaten gözlerini hiç beğenmemiştim. Suratında hiç

meymenet yoktu. Tam haydut suratı... dedi.

Üçüncü pansiyoner:

— Haydut evet! diye tasdik etti. Ben bir yerde okumuştum. Haydut çeteleri bir yeri soyacakları zaman önce içerden bir el peydahlarlarmış, sonra da soyulacak evi güzelce tetkik ettirirlermiş. Buraya gelen havagazı müfettişi değil, dübedüz gangster çetesi müfettişi...

— Peki ama bunu Mister Karter şirketten telefonla istemedi mi?

— Sorduğunuz şeye bakın! Bunların asıl elektrik, telefon, su ve havagazı şirketlerinde adamları bulunur. Hüviyet varakalarını da isteseniz faydasızdır. Zira sahte hüviyet varakası temin etmek bir gangster çetesi için çocuk oyuncağı...

Dördüncü zat:

— Tamam! diye heyecanla haykırdı, demindenberi düşünüyorum. Nihayet hatırladım. On sene evvel bir konağı haydutlar basıp milleti kâmilen boğazladılardı. Sonunda yakalandılar. Ben mahkeme tafsilâtını okudum. İçeriye önceden böyle birini müfettiş olarak gönderip evin girdisini çıktısını plânlamışlarmış...

Leydi Bastabl'ın:

— Vay başıma gelenler! feryadiyle kendimi topladım.

Dalgalı bir denizde çalkanan küçük bir sandala benzemiştim. Bir an ümitsizliğin kuyusuna iniyor, bir an ümidin köpüklü tepesine çıkıyordum. Fırsatı kaybetmemek gayretiyle atıldım:

— Evet! Doğru! Tamam!

— Nedir tamam olan bakalım?

— Herifi şimdi tanıdım.

— Kimdir?

— Resmini gazetelerde görmüştüm. Meşhur gırtlak kesen Jak... Bu korkunç haydut ki Avrupaya dehşet salmıştır. Sebebi: Gırtlak kesme işine kendi sülâlesinden başladı. Daha on yedi yaşındayken anasını, babasını, büyük analariyle büyük babalarını, üç kardeşini bir gece usturayla boğazlıyor da, sonunda deli raporiyle kurtuluyor. Gözlerini hatırlasanıza nasıl fıldır fıldır dönüyordu.

Bu sözüm üzerine Leydi Bastabl:

— Ben gidiyorum! diye inledi, Allahıma bin şükür ki bavullarımı hazırlamışım. Derhal hareket ediyorum. Lütfen Mister Karter hesabım...

Ben çaresiz boyun büktüm.

Pansiyonerlerimden ikisi sitede bankerlik ediyorlardı. Bir ağızdan:

— Burası da tenha sayılır, dediler.

— Tenha, evet!

— Karakola da mesafesi epeyce...

— Epeyce ki nasıl?

— Zaten biz de bu hafta sonunda taşraya gidecektik.

— Hemen yola çıksak daha münasip olacak.

— Hemen...

— Derhal...

Emekli havagazı müfettişi büsbütün tabansızmış:

— Şu anda bile tehlikedeyiz! diye davrandı, şu anda ne olacağı belli bile değil. Düşünsenize efendim, gangster takımı gündüz ortasında banka soyuyor.

Ben çaresizliğe düşmüşüm gibi boynumu biraz daha bükmüştüm. Her söze sanki haydutlarla çile ortaklığım meydana çıkmış gibi mahcup mahcup gülümsüyordum.

Mesle gene halledilmişti. Herifler havagazı patlaması korkusundan değilse de, haydut korkusundan defoluyorlardı.

Tam bu sırada...

— Halanız mı içeri girdi?

— Hayır kardeşim! Hani demin ne dedik? «Bir işi dalavereye bağladığımız zaman en büyük tehlike bir mütehassısına rastlamaktır» demedik mi? Bir iş korkuya dayandı mı, en büyük felâket de Hindistan ordusu albaylarından birisine tesadüf etmektir. Ama isterse bu albay emekli olsun!

— Albay ne yaptı?

— Ne yapacak, hemen davrandı. Arka cebinden kocaman bir toplu tabanca çıkardı. Havada sallayarak Leydi Bastabl'ın âdeta üzerine yürüdü:

— Madam Madam! diye kükredi, asil bir İngiliz kadınına haydutlardan korkmayı hiç yaraştıramadım. Efendiler! Siz de İngiliz erkekleri olduğunuzu lütfen unutmayın bu

kadar mükemmel bir aile pansiyonunu iki, üç haydut parçası yüzünden bırakıp gidemeyiz. Hayır hayır! katiyyen kabul etmem ve müsaade etmem. Bu andan itibaren kumandayı bizzat ele alıyorum. Aynı zamanda bütün mesuliyeti de yükleniyorum. Yâni — erkekçesi — sorumluluğu omuzluyorum.

Önce bu lâflara pek kulak asmıyacak oldular. Lady Bastabl:

— Ben asîl bir İngiliz kadını gibi davranacağım, kendimi uyurken ustura ile boğazlatamam! Bu dübedüz hayvanlık olur! Gidiyorum. Diye karşı geldi.

Site bankerleri gene bir ağızdan:

— Korkusuz İngiliz erkeği olabilmek için her şeyden evvel yatakta uyurken usturayla boğazı kesilmek suretiyle öldürülmemek lâzım gelir! dediler.

Emekli havagazı müfettişi bavulunu hazırlamağa giderken kapıda durup konuşulanları dinlemişti. Bunca yıl «memuriyet verdiği» için her çeşit sorumluluğu üzerinden atmağa alışıktı. Bana dönerek ne düşündüğümü sordu.

Ben, emekli Hindistan albayımızı büsbütün azdırmamak için gene kısa bir önsöz yaptım. Tabansızlığın hiçbir İngilize yaraşmadığına kısaca temas ettikten sonra haydut masallarına atladım. Çeşitli cinayetleri sayıp döktüm. Sonunda yatağında uyurken gırtlağının ustura ile uçurulmasında karar kıldım. Böyle öldürmenin en feci ölüm şekli olduğunu başımdan birkaç kere geçmiş gibi anlattım.

Lâkin albayın cesareti bir kere burnuna sıçramıştı. Tabancasını havada savurarak:

— Haydi efendim! diye kükrüyordu, biz bu kadar ürkersek haydutlar kimbilir nasıl korkarlar. Zira burası canpazarı... Vursanız herifler pisi pisine geberip gidecekler. Kanun bunları bizden sormaz bile... En ufak bir gürültüde ben hazırım! Tepkili uçak süratiyle imdada yetişmezsem şerefsizim! Ben hiç uyumam. Uyusam bile benimki tavşan uykusudur. Diyelim ki bir tek gözümle uyuyorum. Biz Hindistan'da böyle alışmışız, bize bu huy olmuş. Ölüm tehlikeleri karşısında, İmparatorluğumuzu şerefle temsil...

Bankerler albaydan yüz kere daha pratiktiler. Karako-

la haber vermekten Scotland Yard'dan sahici müfettişler getirtmekten, daha beteri bizim boyacı oğlanı yakalatmaktan bahsetmeğe başlamışlardı. Gene ikisi bir ağızdan şöyle diyorlardı:

— Oğlanı alır götürürler. Biraz çırpıştırırlar. Suç ortaklarını birer birer söyler. Haydutların ini, karanlık bastırmadan önce polis kuvvetleriyle çevrilir.

Oğlanın polise verilmesindeki rezalet gözünün önüne gelsin! Fakat çocuğun halam hakkında ileri sürdüğü teklif tastamam üstüne çöküyor. Nihayet bankerlerden biri:

— Evvelâ Havagazı Şirketine telefon edip yolladığı müfettişin sahici mi, sahte mi olduğunu anlayalım! diyerek telefona saldırmaz mı?

Zor belâ çevirdim. Lâfı gürültüye getirmek lâzımdı. Yan odaya geçip halamın çekmecesinden sedefli Brovniğini çıkardım. Ben de albay gibi bunu havada sallayarak meydana atıldım. Palavradan hazzetmediğimi, silâh oyunlarından hiçbir çeşidini sevmediğimi bilirsin. Böyle olduğu halde kulak dolgunluğum ne kadar da fazlaymış...

— Benim leşimi çiğnemeden ordu olsa kiracılarıma el süremez diye başlamışım! Öyle kahramanca nutuklar atmışım ki pansiyonerlerimin son duraklamaları da dağıldı. Kalmağa karar verdiler. Hattâ tehlike karşısında insanları birbirine bağlayıveren tuhaf bir heyecan ve samimiyetle keyiflendiler bile...

Onlar bavullarını yeniden boşaltıp öteberilerini dolaplara doldurmağa çıktılar. Ben kendimi yarı baygın bir koltuğa attım.

Bir saatin içinde iki kere zaferin yanına kadar gitmiş, iki kere eli boş dönmüştüm. Yâni iki kere Roma'ya gidip iki kere Papayı göremeden dönmek...

Başım ağrıyor, göğsüm sıkışıyordu. Ayrıca beni bir hararet basmış ki eğer dereceyi bulup baksam kırk değilse de otuz dokuz buçuğa yakın bir ateşin içindeyim.

Aspirin maspirin diye düşünüp dururken kafamda gene bir şimşek çaktı. Meğer ben kendimi bitkin zannederken aldanırmışım. Beynim bir taraftan harıl harıl çalışırmış...

«Ne oldu da, plânlar yürümedi? Havagazı tehlikesini

emekli müfettiş berbat etti, haydut masalını da emekli albay... Pansiyonerlerimin içinde doktor bulunmadığına eminim. Bankerlerden başka beşinci erkek, pısırık bir miras yedi. Doktorluk tahsili şurada kalsın, imzasını atabileceğinden şüpheliyim. Hayır bir kere, yazı yazmakla başı hoş olmadığı için evlenmediğini söylememiş miydi? Tamam!» dedim.

— Tamam olan nedir?

— Şu... Bir insan havagazı işlerinde ne kadar ihtisas sahibi olursa olsun, bir başka insan Hindistan ordusunda kaç yıl kabadayılık ederse etsin gayet korkunç bir geçici hastalık karşısında ihtisas ve cesaret taslayamaz. bu fikri sezer sezmez elim alnımda öylece durdum. Ben ki gözünü budaktan sakınmaz bir amatör maceraperestim. Ben ki falan filân... Bir geçici hastalığın ortalığı kırıp geçirdiği yerde ayak sürütemem! Milyon kazanacağımı bilsem savuşurum. Bu dünyada candan aziz hiçbir şey yoktur. Haydi bakalım! Göreyim sizi sayın albayım! Bizim ahçının yamağı koleraya yakalandı. Tabancayı çekin de kolera mikroplarına saldırın...» Böyle diyerek ümitle sıçradım.

Uşak Henry ile uzun uzun müzakereye oturduk. Çeşitli plânlar kurduk. Henry sahte müfettiş plânını, bu sefer sahte doktor olarak tekrarlamamızı ileri sürüyordu. Razı gelmedim. Nihayet benim fikrim kazandı. Düşündüğüm şekli birkaç defa provadan geçirdik. Plânım şu: İkindi çayı sonunda bir keyifli keyifli konuşurken uşak Henry gayet telâşlı bir suretle içeri girecek: «Bir dakika müsaade buyurur musunuz efendim! Maruzatım var!» diyecek. Ben: «Nedir? Allah Allah! Gelin bakalım!» diyerek kendisini yan odaya alacağım. Sonra yüzüm karmakarışık döneceğim:

— Felâket efendiler! diyerek ellerimi uğuşturacağım, size hakikati söylemek hem insanlık, hem asalet borcumdur. Derhal bu evi terketmezseniz başınıza neler gelebileceğini tasavvur edemiyorum. Bunlardan en ucuzu ölmek olabileceği gibi, en beteri de aylarca ve aylarca karantina altında kalmaktır.

Ben böyle söyler söylemez kaçan kaçana...

Çay çok eğlenceli geçti. Neden mi? Ben haydutlar meselesi için rahatlandırıcı haberler vermiştim. Dostum polis

müdüriyle şahsen görüşmüşüm. Zerre kadar telâşlanmamamı söylemiş. Meğer bu çete aylardanberi polisin yakın kontrolü altındaymış, fazladan içlerinde polisin gayet kurnaz ve birçok vakalarda denenmiş bir de endikatörü bulunuyormuş. Yâni nefes alsalar Scotland Yard haberdarmış. Bizim evden evvel daha üç evi soymak niyetinde imişler. Bize sıra iki, üç ay sonra gelecekmiş ki o zamana kadar bütün haydutlar suçüstü yakalanmış olacaklarmış...

Bu sevinçle gülüşüp duruyoruz. Albay cesaretiyle kabarıyor, ötekiler de hemen savuşmadıkları için kendilerinin bu cesaret hisseleri olduğuna inanıyorlar. Ben «Birazdan görüşürüz bakalım!» diyerek büsbütün keyifleniyorum ve bir gözüm saatte, bir gözüm kapıda uşak Henry'yi bekliyorum. Derken içeri girdi ama kararlaştırdığımız numara için olmadığı belli!. Fazladan elinde bir tepsi, tepside telgrafa benzeyen bir kâğıt...

Pansiyonerlerimden izin isteyip telgrafı açtım. Okudum. Okudum. Oh Yarabbi şükür! Oh Yarabbi!.. Kudretine, kuvvetine kurban olduğum...

— Nedir? Kimden?

— Kimden olacak sevgili halacığımdan...

— Ne diyor?

— Gayet kısa... Fakat gayet açık... Malûm ya, kadın romancı! Romancı milletinde bir meseleyi kısa ve açık yazabilmek kabiliyeti hudutsuzdur. Hele kadın romancılarımızda...

— Uzattın ama... Nedir?

— Üç kelime: «Geliyorum. Pazartesi. Paris.» İşte bu kadar.

— Siz hangi gündesiniz?

— Günü bırak. O anda gözümün önüne ne gelse beğenirsin?

— Ne?

— Küçücük, sarı bir kulecik...

— Ne kulesi?

— Lira kulesi... Zira ben bu telgrafla en az iki haftayı garantilemiş oluyorum. İki hafta demek kendi hisseme 60 lira demek. Halam pazartesi Paris'te olacak. Pazartesiye

daha altı gün var. Şu halde bir hafta garanti... En az bir hafta da Paris'te kalır. Bunca senelik halamı bilmez miyim? İngiltereden çıktı mı Paris'e uğramadan yapamaz. Bir kere de Paris'e uğradı mı iki eli kanda olsa bir hafta kalır. Şirket hissedarlarına hisselerini verdikten sonra bana her hafta otuz İngiliz kalmıyor mu?

— Ben ne bileyim?

— Sen nereden bileceksin canımın içi, tam otuz lira kalıyor. Ben bunu şimşek gibi hesapladım, hesaplamadım, aklıma kolera oyunu geldi. Az kalsın: «Vay canına!» diyerek sıçrayacaktım.

— Koleranın münasebetini anlayamadım.

— Gayet basit: Biz kolera oyununu pansiyonerlerimize oynayacak değil miydik? Şimdi silâhın namlusunu Paris'e çevirmek imkânları yüz göstermedi mi?

— Paris'e mi?

— Evet. Paris'e... Kiracıları yarım saat içinde defedecek keskin plân elde hazır olduktan sonra buraca hiçbir tehlike kalmıyordu. «Lütfen bir dakika...» diyerek yan odaya geçtim. Paraya hiç acımadan halamın Paris'te her zaman kullandığı adrese bir uzun telgraf yazdım. Telgrafa göre: Evde kolera zuhur etmiş, daha şimdiden nüfusun yüzde ellisini kırmıştı. Bütün İngiliz sıhhat ve içtimaî muavenet kuvvetleri seferber haldeydi. Mesele dünyadan gizli tutuluyor, bu suretle tarihi kararlaştırılmış enternasyonal konferanslarla turist akınını berbat etmemek yollarına sapılmış bulunuyordu. Belâ defolunca kendisine ayrıca bildirecektim. Benden telgraf almadıkça katiyyen yola çıkmaması icabediyordu. Yoksa hiçbir sorumluluk yüklenemiyordum.

Bu suretle bizim 60 altın yüz yirmiye, yüz elliye, yüz seksene, iki yüz ona, iki yüz kırka...

— Kes yahu!

— Evet haklısın! Altınlar çıkabildiği kadar çıkabilecekti. Paris'e benim telgrafım gitmeden halam gelemiyecek olduktan sonra değil mi?. İşte beni o gece, yâni dün gece akşam yemeğinde görmeliydin. Lâtifelerin binini bir paraya savuruyor, herkesi kırıp geçiriyordum.

Dün sabah gayet keyifli uyandım. Dün sabah yâni, bu

içinde bulunduğumuz geceye bağlı günün sabahı... Akşama kadar bir evvelki günün çeşitli heyecanlarını yatıştırmak için hiçbir işe el sürmedim. Tenbel tenbel dolaştım. Uzandım, bu gecenin akşam yemeği de gayet neşeli geçti. Kolera bombasını patlatır patlatmaz şu karşımdaki insanların nasıl birbirlerine gireceklerini, nasıl davranıp sıçrayacaklarını, bavullarını yüklenip nasıl savuşacaklarını hayal ettikçe keyfim artıyordu.

Yemekten sonra epeyi oturduk. Salon oyunları oynadık. Millet on ikiye doğru yattı. Ben çalışma odama buzlu viski yolladım. Masanın başına geçip defterleri süzmeğe giriştim. Servetim herhangi büyük bir işe atılacak mertebeyi bulmadıysa da, buna yarı yarıya yaklaşmış sayılabilirdi. Bir feci yenilgiyi bir büyük zafere çevirmiş kurnaz bir kumandanın iç güvenini, haklı kibrini duyuyordum. Viskiden bir yudum aldım. Arkama dayanıp karanlık gecenin altında uykuya dalmış dünyaya kulak verdim. Ne bir ses, ne bir nefes!.. Dünya rahat, sakin, tatlı... İnsanlar: Mesut... İnsanlar: İyi... Dost... Ben gene hesaplara döndüm. Şu Jülya halama: «Kolera geçti. Artık gelebilirsiniz.» telgrafını gelecek sene mi çeksem, yoksa öbür sene mi?» diyorum. Altın yığınları gözlerimin önünde sarı parıltılarla yükseliyor. Neredeyse boyuma yetişecek. Uzanıp avuçlasam... Sıcak temaslariyle...

Tam bu esnada birinci silâh patladı. Zıplayıp yerime oturdum. İkincisi gürledi. Gene sıçrayıp oturdum. Üçüncü gümlemede fırladım.

Şakası yok, halamın konağında meydan muharebesi veriliyor. Kapıya yetişince:

— Bizim emekli albay mutlaka! Hay Allah belânı versin emekli Hindistan albayı e mi senin! diye homurdandım.

Merdivenleri üçer dörder çıkarak birinci kat koridoruna yetiştim.

Evet, bizim albay:

— Kimsin! Davranma! Davranma yakarım! diyerek üstüme pertav etmesin mi?

— Höst! Durunuz! Yabancı değilim. Ev sahibiyim! diye can havliyle bağırdım.

— Haa siz misiniz! İsabet ki kendinizi bildirdiniz, yoksa kurşunları karnınıza doldurdum gittiydi.

— Ne var, ne oluyor?

— Daha ne olsun! Dediğim çıktı.

— Nasıl dediğiniz?

— Sahte havagazı müfettişi...

— Eey!

— Haydutların adamı imiş.

— Nereden anladınız?

— Tam yatacağım sırada, merdivende sessiz bir ayak sesi duydum. Kulağım gayet keskindir. Hindistan ordusunda benden kulağı keskin subay yoktu. Bu sayede bir de liyakat madalyası...

— Evet, «ayak sesi» diyordunuz.

— Ayak sesi elbette... Silâha sarılıp kapıya koştum. Malûm ya buradakilere söz vermişim. Sorumluluk yüklenmişim. Birinin kılına hatâ erişse bana kendimi öldürmek düşer. Bir taraftan da haydutları suçüstü yakalamak istiyordum. Siz Polis Müdüriyle görüştünüz. O zaman da pek inanmamıştım ama ortalığı paniğe vermemek için seslenmedimdi. Polisler adam olsalar adamızda haydut maydut barınabilir mi? Bunların işi gücü: Aylıklarını cebe atıp biraları dikmek... Aptallık bizde... Biz, yâni İngiliz vergi mükelleflerinde... Hep birden grev yapmalı, vergi diye metelik ödememeliyiz.

— Haydut diyordunuz? Cesetler nerede?

— Haydut diyordum tabii... Suçüstü meselesi aklıma gelince bir kaplan sessizliğiyle dışarı çıktım. Sessiz yürüyüşüm de Hindistan ordusunda gayet nam vermiştir. Nihayet merdiven başında gölgeyi gördüm. Artık durmanın sırası değildi. Kurşunları gönderdim.

— Ceset?

— Şimdi bakacağız. Benim tersim döndü. Elektrik düğmesini bir türlü bulamadım.

— Şuradadır. Sakın uşaklardan biri olmasın!

— Zannetmem. Cesedi görünce anlarız.

Elektriği yaktım. Ortada ceset olmadığı gibi, çok şükür kan izi de yoktu.

Emekli albay buna çok şaştı:

— İsabet ettirmemiş olamam! diye başını önüne eğdi, atıcılıktaki şöhretim dünyayı tutmuştur. Ayakta, istinadlı, istinadsız, diz çökmüş, yere yatmış, uçara, kaçara atarım. Allah Allah! Sakın herifler kurşun işlemez yelekler giymiş olmasınlar. Tamam! Mutlaka kurşun işlemez yelek giymişlerdir. Zira gölge pencereye doğru süzülür gibi olmuştu.

Pencerenin perdesini hafif bir rüzgâr kımıldatıyordu. İhtiyatla yaklaştık.

Cam açıktı, emekli albay:

— Tamam! Buradan atlayıp savuşmuş! dedi, hiç şüphem kalmadı. Mamafih yaralandığına yemin edebilirim. İsabet vâki olmasın olmaz. Yaralandıysa aşağıda kan lekeleri göreceğiz. Bir fener var mı?

— Yarın bakarız. Siz «dur, teslim ol!» filân demediniz mi?

— Demez olur muyum?

— Ne cevap verdi? Böyle vaziyetlerde haydutlar kollarını havaya kaldırırlar. Kaldırmadı mı?

— Kaldırmadı. Durun bakayım! Kaldırmadı ama bir şeyler söyledi. Durun hatırlıyacağım! He... He... dedi, «ne?» diye gürledim, bu sefer de «Ka... Ka...» dedi. Bana sorarsanız bu çete İngilizlerden müteşekkil bir topluluk değil. Bunlar Japon...

— Japon mu?

— Hiç şüpheniz olmasın! «He he Ka Ka» janponcada «Lânet olsun» mânasınadır argodur. Bu hususta bir kitap hazırlamayı düşünüyordum.

— Silâh sesine diğer arkadaşlar uyanmadılar mı albayım?

— Uyandılarsa bile yorganlarından başlarını çıkarabilirler mi? Ne hadlerine... Mamafih ayıplamamak lâzım. Herkesten müstesna cesaret bekleyemeyiz. Herkes benim gibi hayatını günde üç övün tehlikeye atarak yetişmedi ya... Biz albay yıldızlarını böyle kazandık. Sömürge ordularında, ne fayda ki, hakiki cesaretin kıymeti yoktur. Kadir bilinmez. Yüreksizler general olurlar da, yürekliler albaylıktan emekliye ayrılırlar. İmparatorluğun sarsılması da bundandır.

— Leydi Bastabl da uyanmadı mı acaba?
— Uyanmamasını temenni ederim. Korkardı.
— Bir baksam mı?
— Durun önce uyanıp uyanmadığını anlayalım.

Bunları hep fısıl fısıl konuşuyorduk. Ayaklarımızın ucuna basarak benim yattığım odanın bitişiğinde halamın şahane yatak odasında yatan Leydi Bastabl'in kapısına yaklaşıp kulak verdik. Hiçbir şey duyulmıyordu!. İlk uykuların ağır olduğuna dair bir şeyler okuduğumu hatırladım. Hele insanlar kendilerini herhangi bir tehlikeye yakın hissetmiyorlarsa bazan top atsanız uyanmazlar.

Bu da pek fena olmamıştı. Gece vakti gölgelere, oynayan perdelere bir değil, üç kurşun sıkan kabadayı bir emekli albayla beraber yaşamak herhalde rahat bir şey olmasa gerekti. Bunu anlayınca kiracılarını burada kalmayı belki de eskisi kadar keyifli bulmazlardı. Benim bile deminki huzurum kaçmıştı.

Albay:

— Biz bu cenabeti mutlak isabet ettirirdik ya, bize bu gece ne oldu? diye söyleniyordu.

— Aldırmayın! Ötekilerin uyanmaması isabet! diye güldüm.

— Evi yukarıdan aşağı bir arasak mı?

— Lüzumsuz. Mademki pencereden atlayıp kaçtığına eminsiniz.

— Size tavsiyem! Polise güveneceğinize bir polis köpeği peydahlayın. Bir gece yatağınızda boğazlanmış olmayı istemezseniz bahçeye birkaç polis köpeği salıvermek hayırlıdır. Bence haydutları evin içinde karşılamaktansa bahçede önlemek daha münasip!

— Münasip olmaz mı? İyi geceler albayım!

— Ben sabaha kadar artık uyuyamam! Bir bezik yapalım mı?

— Özür dilerim.

— Peki! Öyleyse ben pasyansı açarım. Bilir misiniz, pasyans Napolyon'un en sevdiği zekâ sporlarından birisi, hattâ birincisidir.

— Hayır!

— Yâni ne demek? «Bu zekâ sporunu Napolyon sevmez» miydi, demek istiyorsunuz?

— Hayır efendim! «Ben duymadım» demek istiyorum. İyi geceler albayım!

— Sakın korkmayın! Ben nöbetteyim!

— Mersi!

Albayı odasına soktum. Aşağı indim, defterleri topladım. Işığı söndürdüm.

Uşaklar uzakta yattıklarından silâh seslerini ya hiç duymamışlar, yahut otomobillerin egzoz borusu sesi sayıp keyiflerine bakmışlardı.

Ben merdivenin tam karşısındaki odama girdim. Hemen soyundum. Pijamamı geçirip yatağıma girdim. Leydi Bastabl'in uyanmaması sahiden isabetti. Uyansaydı yeniden sinir buhranları geçirecek, belki de polise telefon etmeğe kalkacaktı. Şansımı beğendim. Uyumuşum.

Şuradan birer viski içsek cancağızım, birer de cıgara yaksak... Tam sırasıdır.

— Neden tam sırası oluyor?

— Çünkü macera burada bitti sayılır.

— Anlayamadım.

Viskileri koydu. İçtik. Cıgaraları da yaktık. Karter:

— Şimdi anlarsın.

— Evet, burada bitebilir, diye devam etti, burası tam sonun başlangıcı... Dinle de bitsin kardeşim! Bu dünyada doğruluk hiç bir işe yaramıyor. Yâni doğruluk insana maalesef şans getirmiyor. Getirse bana getirirdi. Çünkü bu sefer yaptığım işde, yâni şu «aile pansiyonu» işinde zerre kadar hile yoktu. Kimseye de zararım dokunmuyordu. Hani hep tekrarlarız: «Hak doğruların yardımcısıdır.» deriz. Yalan! Hak Tealâ doğruların yardımcısı olsaydı, ki vazifesi sadece bu olmalıdır, hani niçin benim imdadıma yetişmedi? Böyle mukaddes bir vazifeyi ihmal etmesi büyüklüğüne yaraşır mı?

Ne kadar uyumuşum farkında değilim, belki on dakika, belki iki saat... Bir fısıltıyı hayal meyal duydum. Aldırmadım. Odaya dönüp tekrardan dalmağa hazırlanırken birisi omuzumu tutup sarstı. Gözlerimi açıp baktım. Pencereden

vuran yıldız alacasında bir kadın duruyor. Yarabbi sırası mı? Bu kadın milleti ne garip! Silâh sesleriyle heyecanlandılar besbelli! Ya Leydi Bastabl, yahut da hizmetçi kızlardan birisi... Kim olursa olsun benim oynaşacak sıram mı bakalım! Canım sıkıldı. Kısık bir sesle:

— Lütfen odamı terkediniz! dedim.

— Yavaş ol!

— Yavaş ol ne demek! Derhal!

— Sus diyorum.

— Hayır susamam! Odamda ne arıyorsunuz? Ayıp ayıp! Size yaraştıramadım. Ben sizin bildiğiniz...

— Sen neler söylüyorsun maskara! Aç gözünü!

Sesi biraz aldım. Almamla az kaldı bayılıyordum.

— Kimin sesine benziyordu?

— Kimin olacak! Jülya halamın...

— Aman...

— Hem de nasıl bir aman... Can havliyle elektrik düğmesini çevirdim. Evet! Etiyle kemiğiyle Jülya hala... Hem de seyahat kıyafetiyle...

Kendimi bir yokladım. Kalbim durmadığına göre yapılacak bir tek iş kalıyordu: Coşup köpürmek... Ben de öyle yaptım. Dirseğime dayanarak davrandım.

— Bu ne biçim iş? diye çıkıştım, siz artık iyiden iyiye sapıtıyorsunuz Jülya hala...

— Ne demek? Siz hepiniz çıldırdınız mı?

— Asıl siz tozuttunuz. Telgraf... O telgraf...

— Telgrafa ne olmuş?

— Ne olacak? Siz telgrafta: «Geliyorum. Pazartesi. Paris» demiyor muydunuz?

— Diyordum.

— Peki! Paris'te olacağınız yerde burada ne arıyorsunuz? İşleri berbat ettiniz. İşleri öylesine karıştırdınız ki...

— Bunlar ne küstahça lâflar... Sen uyku sersemiyle...

— Hiç de değil! İnsan romancı olmadan önce üç kelimelik bir telgrafın nasıl yazılacağını öğrenir.

— Telgrafla ne alıp veremiyorsun? Gayet açık: «Pazartesiye geliyorum» dedim.

— Paris ne oluyor?

— Paris transatlantik ayol... Meşhur Fransız transatlantiği...

— Neee!

Gel de küfürün dininden başlama! Gayet sarihmiş... Gayet sarih, yâni gayet açık. «Paris» deyince transatlantik olduğunu kerametinle sezeceksin.

Ben bunları düşünürken Jülya halamın hali garibime gitti. Üzerinde bir tutukluk var. Bu kadın kendi evinde böyle davranmaz. Bir Romalı sarhoş general gibi küstah ve kavgacıdır.

Ayrıca kendime geliyordum. Halam «yavuz hırsızın bastırabileceği» ev sahiplerinden değildi. Vaziyete acele bir çare bulmalıydım. Vakit kazanmak için:

— Paris demek ki Fransız translatlantiği?... diye sordum.

— İyi ama Karter bunun şimdi ne değeri var?

— Evet, sahi! Ne değeri var?

— Ben yokken size ne oldu kuzum? Bu ev timarhaneye dönmüş.

— Efendim!

— Haydi, haydi! Benden saklamak faydasız! — Kapıya doğru ürkek ürkek baktı: — Henry sahiden çıldırdı mı? Neden doktor çağırmadınız? En iyisi bir hususî hastahaneye kaldırsaydınız ya...

— Kaldırsa mıydık? Kimi? Henry'yi mi?

— Henry'yi elbette... Çıldırdığı muhakkak. Sen nasıl olup farkedemedin!

«Hım!» diyerek toparlandım. Yeni bir ümit ışığı belli belirsiz parlamıştı. Şimdi söyliyeceğim, güleceksin. Benim zekâm fevkalâdedir azizim, zekâmın üstüne yoktur. Neyleyim ki şansım zekâmla atbaşı yürümez.

— İşte o sebepten ya... deyivermez miyim?

— O sebepten ne demek?

— Halam da bunu aynen böyle sordu. «İşte o sebepten Parise telgraf çekmiştim ya... Sizi burada görünce şaşırmam bu sebepten...

— Demek zavallı çıldırdı?

— Zavallı evet... Tamamiyle sapıttı.

— Tamamiyle sapıtmasa üzerime ateş eder mi?

— Üzerinize ateş mi?

— Ateş elbette... Vakit çok geç olduğundan kimseyi uyandırmak istemedim. Kapıyı anahtarla açtım. Bavulları şoför içeri taşıdı. Ben ayaklarımın burnuna basarak merdiveni çıkarken Henry koridorun ilerisinden üstüme geldi. Kurşun sıkmağa başladı. «Henry» dedim, «Karter» dedim. Aldırmadı. Çıldırmış olmasaydı sesimi mutlaka tanırdı. Bereket senin odanın kapısı açıkmış. Kendimi buraya attım. Neden çıldırdı biçare adam?

— Beyninde bir şeyler bozulmuş, Önce ateşli bir hastalık gibi seyretti. Hattâ doktorlar koleradan şüphelendiler. Sonra birden hali değişti. Sinirlendi. Kıza usturayla saldırdı. Bir aralık kendisine geldi. Göz hapsine aldım. İyice gözledim. Aklını başına devşirmişe benziyordu. Mamafih sizi herhangi bir tehlikenin dışında tutabilmek için Paris'e telgraf çektim.

Artık su gibi söylüyordum. Kendimi iyice toparlamıştım. Kurtuluş ümidi gittikçe artıyordu. Halam eskidenberi delilerden korkardı. Bu noktadan yola çıkarak kadını evden kısa bir müddet için de olsa uzaklaştırmak belki de mümkün olabilecekti.

— Doktorla görüştüm, dedim doktor dedi ki halacığım: «Eğer bu krizi atlatır da bir daha kriz gelmezse geçirdi demektir. Şayet bir kriz daha gelirse artık tedavisi mümkün olamaz. O zaman kendisini maalesef, ölünceye kadar timarhaneye kapatmak icabedecektir.» Doktor işte böyle söyledi. Akşam yemeğinde hiçbir şey farkedemedim. Şu halde ben çalışırken azıtmış olmalı.

Bir taraftan bunları söylüyorum, bir taraftan düşünüyorum: «İster misin şu anda emekli albayımızın kulağına gaibden sesler gelsin, silâhını kavrayıp odadan dışarıya uğrasın! Bu seferki gürültüye bütün pansiyonerlerim uyansın! Kıyamet kopsun. Jülya halam evinde bir tek yabancıya katlanamazken altı kişi, üç yabancı müstahdem görünce neler olmaz? Aman bana bir çare! Aman bu acuzeyi deflemeye bir çare!» Kıvranıyorum ki apandisit krizi yanında halt etmiş.

Halam:

— Peki ne yapacağız şimdi? diye sordu.

— Bakın ne yapacağız halacığım! Bir kere siz buradan uzaklaşacaksınız. Uşak milleti böyle tehlikeli surette çıldırdı mı, ilk iş olarak efendilerini öldürmeği tasarlarlar. Bizimki de kriz sırasında hep sizi sayıkıyordu. Hizmetçi kıza da zaten size benzeterek saldırdı.

— Ya sen? Sen de patron sayılmaz mısın?

— İnsanı böyle bir sırada güldürüyorsunuz. Ben kim, patronluk kim? Siz beni düşünmeyin. Esasına bakarsanız benim böyle yatıp uyumağa bile hakkım yok. Bu evde biricik eli, ayağı tutan erkek ben değil miyim? Famdöşambrınızın hayatı şu anda tehlikeye açık bulunmuyor mu?

— Sen elin kudurmuş herifiyle nasıl boğazlaşırsın?

— İlk krizde nasıl boğazlaştımsa... Hani sizin nefret ettiğiniz bir Japon güreşi var ya... Judo dedikleri şey...

— Ona ne olmuş?

— Ne olacak? Ben herifi ancak onun sayesinde zaptedebildim. Judo'yu iyi bilmeseydim hepimiz hapı yutmuştuk. Doktor şaştı. «Aferin!» dedi. Ben gene zavallı Henry'mizi Japon oyununa düşürür kıskıvrak bağlarım. Yarın sabah zaten doktor da gelecek. Bir münasip hastahane bulur, kapatırız.

— Bir münasip hastahane olur mu? Resmen timarhane...

— Ben timarhane değil mi dedim? Kusura bakmayın halacığım. Siz şimdi lütfen gidiniz. Hiç gürültü etmeden merdiveni ineceksiniz. Hoş ben de beraber geliyorum ya... Sokağın köşesinde taksiler vardır. Birine atlayın, bir otele yerleşip rahatınıza bakın.

Halam gözlerimin içine minnetle, hayranlıkla baktı baktı da:

— Ah benim yeğit yeğenim! demedi mi?

Gebermek işten değil! Sesi de bir tuhaf titriyor. Hem korkudan, hem saygıdan... Cesaretimi öylesine fevkalâde buluyor ki... Soluğum biraz genişledi. Bir yerde okumuştum: «Erkek kısmında biraz zekâ, biraz da cesaret oldu mu bütün kadınları dize getirir.» gibi bir lâf hatırladım. Nefsime güvenim arttı.

Küçük bir çocuğu yaramazlıktan alıkoyar, minimini bir kızı himayem altına alırmışım gibi:

— Haydi bakalım, diye böbürlendim, doğru otele... Beni hiç düşünmeden rahatça uyuyun. Ben buradaki işleri yoluna koyar koymaz gelir sizi alırım. Ben gelmeden, buralarda görünmek katiyen yasak!

— Karter, adamın silâhlı olduğunu unutma!

— Ben hiç bir şeyi unutmam!

— Kendini lüzumsuz yere tehlikeye atmanı istemiyorum. En kestirmesi: Şuradan bir telefon edelim. Timarhaneden bir sürü gardiyanla bir mütehassıs doktor gelsin. Bir de hasta arabası getirsinler. Olsun bitsin!

— Silâhlı dediniz ya... Hiç bakmadan sıktığını da gözlerinizle gördünüz. Şimdi bir de kan mı dökülsün? Burada beş, altı timarhane gardiyanı mı ölsün!

— Peki sen ne yapacaksın?

— Ben işi psikolojikman bitireceğim. Bizim Henry bunca yıllık uşak... Bir insan uşaklığı uzun zaman zenaat edindi mi çıldırsa bile uşaklıktan kurtulamaz. Şuur altında efendilerine karşı mutlaka bir küçücük saygı kırıntısı kalır. Sabahları zaten o kadar azgın olmuyor. Yarın sabah kendisini huzuruma isterim. Alışkanlıkla edebini takınıp gelir. Üstüne atlar kollarını arkasına kavuştururum.

— Silâhı?

— «Kollarını arkasına kavuşturacağız» dedik ya... Sizin bu erkek işlerine aklınız ermez. Haydi gidin de biz meseleyi kendi bildiğimiz gibi bitirelim.

Yataktan indim. Arkasından tutarak halamı yavaşça dışarı çıkardım. Merdiven başına kadar hiç gürültü etmeden yürüdük. Tam birinci basamağa ayağını atacaktı ki durdurverdi.

— Haydisenize!.. dedim.

— Otele gideceğim için öteberi almalıyım. Şimdi bavullarla uğraşamam...

— Ne öteberisi?

— Pijama... Gecelik hırkası... Lüsyon filân...

— Aman halacığım sırası mı?

Elbette sırası değil! Unutmadın ya dostum, halamın

odasında Leydi Bastabl yatıyor. Kapısına dokunulsa feryadı bütün Londra'yı bir anda yataklarından zıplatacak kadar pireli, evhamlı, ürkek kadın...

«İşi biraz zora dökeyim» dedim. Arkasından ittim. Keşke merdivenden teker meker yuvarlasaymışım. Deminki pısırıklığı birdenbire dağıldı. Eski bildiğimiz Jülya hala kesildi. Bir tek deli değil, bir timarhane dolusu divane karşısına çıksa pervâ etmiyen acuze oluverdi.

— Asıl sen sapıtmışsın. Öteberi almadan otele mi gidilirmiş? Geri dur! diyerek beni bir göğüsledi.

Kapının topuzuna yapışacağı sırada son bir gayretle yeniden davrandım. Bir daha engel olmağa çalıştım.

— Ben gönderirim! Getiririm. Aşağıdaki bavullardan çıkaralım ki...

Demeğe kalmadı. Elimi hışımla itip kapıya yüklendi.

Ben kalakalmıştım.

Elektriğin yanmasiyle müthiş feryadın kopması bir oldu.

İnsan oğlu ne tuhaf! Gene de bir şeyler kurtarabilirim ümidine nasıl da kapılmışım!

— Size söylememiştim halacığım hizmetçi kadın da çıldırdı! dedim, demedim, Koridorun ilerisinde müthiş bir nâra parladı. Bir muharebe nârası ki ancak Hindistan ordusunda albaylığa kadar yükselmiş sahici bir döğüşçü salıverse verir. Arkasından patır patır kurşunlar...

— Davranmayın! Yakarım! Hepinizi yakarım! Hepiniz ateşim altındasınız! Davranmayın! Haaayt!

Kurşunlar kulaklarımın dibinden vızlamağa başlayınca daha fazla durmanın budalalık olacağını nasılsa kestirdim.

Kendimi merdivenden aşağıya bıraktım. Âdeta uçtum. Tam yedi kişi hep birden bağırıyordu. Öteberiler kırılmakta, kurşunlar patlamaktaydı.

Dış kapının arkasındaki portmantoda asılı şu pardesüyü almayı nasılsa akıl etmişim.

Karter ayağa kalktı:

— İşte böylece kendimi sokağa dar attım, kardeş, dedi, ilk taksiye hücum ettim. Soluk soluğa buranın adresini verdim. İşte gecenin bir saatinde, bu kılıkta, buraya gelmemin,

senden taksi ücreti olarak sekiz şiling altı pens istememin sebebi...

— Hay Allah müstahakını versin! Bir de kendine zeki dersin öyle mi?

— Zekâdan yana pek fena değilimdir. İlle şanssızlık... Zekâm olmasa «tam sırasıdır» deyip savuşabilir miydim? Orada Napolyon'un bile şaşkınlıktan dizleri kesilirdi. Ben zekâm sayesinde bir yaban eşeği gibi kaçıp kurtuldum.

Yaban eşeği benzetmesini pek beğendim.

Bizim Karter, siyah beyaz çizgili pijamasiyle bir yaban eşeğine sahiden benziyordu.

— S O N —

YENİ MATBAA

İSTANBUL — 1956

BU ESERİN YAZARI HAKKINDA

P. G. (Pelham Granville) WODEHOUSE 1881 de İngilterede doğdu. Bir müddet İngiltere Bankasında memurluk ettikten sonra gazeteciliğe başladı. 1909 a kadar Londra gazetelerinden Globe'a haftalık tenkitler yazdı. Bir taraftan da eğlenceli çocuk kitapları kaleme alıyordu. 1909 da ilk defa Amerika'ya gitti. Bundan sonra bu Amerika gezisini her yıl tekrarladı.

İngiliz hayatından aldığı mevzularda bilhassa aylak İngiliz asilzadeleriyle alay eder. Onların ciddî bir iş tutmadan, bir karışık vodvil havası içinde ömür harcadıklarını, küçük, değersiz meseleleri komik şekilde büyülterek sahici ıstıraplar haline nasıl getirdiklerini keskin hiciv kudretinin bütün insafsızlığiyle anlatır.

Her milletten milyonlarca okuyucu tarafından iyi tanınan ve çok sevilen bu kahramanlarını kitaplarının birbirinden ayrı çeşitli maceralarında tekrar tekrar görmek mümkündür.

WODEHOUSE yaşayan mizah üstadlarının en büyüklerindendir. Aynı zamanda "İngilizceyi en iyi kullanan yazar" şöhretini de haklı olarak kazanmıştır. Mark Twain'den sonra OXFORD Üniversitesinden fahrî doktor ünvanını alan ikinci mizah yazarı olabilmesi de bundandır.

Akbaba'yı ve Mizah Serisi'ni takib eden okurlarımızın İngilizlerin en büyük mizah üstadını seveceklerine güveniyoruz.

FİATI : 2 LİRA